T.C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

BİREYLERİN ÇOCUKLUK ÇAĞI TRAVMALARININ DUYGUSAL ZEKA DÜZEYLERİ VE KİŞİLER ARASI İLETİŞİM TARZLARI İLE İLİŞKİLERİNİN İNCELENMESİ

PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
KLİNİK PSİKOLOJİ BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

Gamze SÜSLÜ

Tez Danışmanı

Dr. Ögr. Üyesi Nuşin BİLGİN

İSTANBUL-2020

TEZ TANITIM FORMU

YAZAR ADI SOYADI	**:**	Gamze SÜSLÜ
TEZİN DİLİ	**:**	Türkçe
TEZİN ADI	**:**	Bireylerin Çocukluk Çağı Travmalarının Duygusal Zeka Düzeyleri Ve Kişiler Arası İletişim Tarzları İle İlişkilerinin İncelenmesi
ENSTİTÜ	**:**	İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
ANABİLİM DALI	**:**	Psikoloji Anabilim Dalı
TEZİN TÜRÜ	**:**	Yüksek Lisans
TEZİN TARİHİ	**:**	14.07.2020
SAYFA SAYISI	**:**	117
TEZ DANIŞMANLARI	**:**	Dr. Ögr. Üyesi Nuşin BİLGİN
DİZİN TERİMLERİ	**:**	Çocukluk Çağı Travmaları, Duygusal Zeka, Kişiler Arası İletişim Tarzları
TÜRKÇE ÖZET	**:**	Yaptığımız araştırmanın amacı bireylerin çocukluk çağı travmalarının duygusal zeka düzeyleri ve kişiler arası iletişim tarzları ile ilişkilerinin incelenmesidir.
DAĞITIM LİSTESİ	**:**	1. İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsüne 2. YÖK Ulusal Tez Merkezine

Gamze SÜSLÜ

T.C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

BİREYLERİN ÇOCUKLUK ÇAĞI TRAVMALARININ DUYGUSAL ZEKA DÜZEYLERİ VE KİŞİLER ARASI iLETİŞİM TARZLARI İLE İLİŞKİLERİNİN İNCELENMESİ

PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
KLİNİK PSİKOLOJİ BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

Gamze SÜSLÜ

Tez Danışmanı

Dr. Ögr. Üyesi Nuşin BİLGİN

İSTANBUL-2020

BEYAN

Bu tezin hazırlanmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğu, başkalarının ederlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğu, kullanılan verilerde herhangi tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez olarak sunulmadığını beyan ederim.

Gamze SÜSLÜ

./ ./2020

T.C

İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Gamze SÜSLÜ'nün "**Bireylerin Çocukluk Çağı Travmalarının Duygusal Zeka Düzeyleri Ve Kişiler Arası İletişim Tarzları İle İlişkilerinin İncelenmesi**"adlı tez çalışması, jürimiz tarafından Psikoloji Anabilim Dalı Klinik Psikoloji Bilim Dalı YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir

.

Başkan_____

Dr. Öğr. Üyesi Nuşin BİLGİN

(Danışman)

Üye _____

Dr. Öğr. Üyesi Hakan KARAŞ

Üye _____

Dr. Öğr. Üyesi Necmettin AKSOY

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

…/.../2020

Prof. Dr. İzzet GÜMÜŞ

Enstitü Müdürü

ÖZET

Giriş: Kişinin çocukluk ve ergenlik yaşantısında maruz kaldığı duygusal, bedensel ve cinsel istismarlar, duygusal ve fiziksel ihmaller çocukluk çağı travmaları olarak tanımlanmaktadır. Travmatik yaşam olaylarının kişinin benliğine zarar verdiği bilinmektedir. Çocukluk çağı travmalarının bireyde ortaya çıkardığı bir çok zarar verici etkileri olduğu bilinmekle birlikte kişinin kişilerarası iletişim tarzlarını ve duygusal zeka düzeyini etkilediği de düşünülmektedir. Duygusal zeka doğuştan var olan, çocukluk döneminde ve ileriki yaş dönemlerinde kazanılan deneyimler ile şekillenen bireysel tutum ve iletişim becerisi gibi davranışlar olarak ifade edilmektedir. Kişilerarası iletişim tarzları ise bireyin diğer bireyler ile olan ilişkisindeki duygu, düşünce ve davranışlar olarak ifade edilmektedir.

Amaç: Bu çalışmanın amacı bireylerin çocukluk çağında yaşadıkları travmalarının kişiler arası iletişim tarzlarına ve duygusal zeka düzeylerine etkisi ile bunlara bağlı olarak yaşam doyum seviyelerinin değerlendirilmesidir.

Yöntem: Bu araştırma, "ilişkisel tarama modeli"ne uygun hazırlanmıştır. Örneklem seçim yöntemi olarak basit-rastgele örneklem seçimi kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini İstanbul ilinde ikamet eden 20-45 yaş arası erkek ve kadın bireyler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise İstanbul'da yaşayan 20-45 yaş arası 330 kadın ve erkek birey oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri çevrimiçi anket üzerinden kartopu yöntemiyle toplanmıştır.

Bulgular: Çocukluk çağı travmaları ile duygusal zeka düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Çocukluk çağı travmalarından yüksek puan alan bireylerin duygusal zeka puanlarının düşük olduğu görülmektedir. Çocukluk çağı travmaları ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür. Duygusal zeka düzeyleri ile kişilerarası iletişim tarzlar arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucu elde edilmiştir. Duygusal zeka düzeyi yüksek olan bireylerin kişilerarası iletişim tarzları puanlarının yüksek olduğu görülmektedir. Yaşam doyum seviyesi ile kişiler arası iletişim tarzları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür. Yaşam doyumu seviyesi ile çocukluk çağı travmaları arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Yaşam doyum düzeyi yüksek olan bireylerin çocukluk çağı travmaları ölçek puanlarının düşük olduğu görülmüştür. Yaşam doyum seviyesi ile duygusal zeka düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucu elde edilmiştir. Yaşam doyum düzeyi yüksek olan bireylerin duygusal zeka düzeyi puanlarının yüksek olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Çocukluk Çağı Travmaları, Duygusal Zeka, Kişilerarası İletişim Tarzları

SUMMARY

Introduction: Emotional, physical and sexual abuses, emotional and physical neglect that a person experiences in childhood and in adolesence are defined as childhood traumas. Traumatic life events are known to harm one's self. Although it is known that childhood traumas have many harmful effects on the individual, it is thought that it affects the interpersonal relationship styles and emotional intelligence level of the person. Emotional intelligence is expressed as behaviours such as individual attitudes and communication skills that are inherent, shaped by experiences gained in childhood and later ages. Interpersonal communication styles are defined as emotions, thoughts and behaviours in the relationship of the individual with other individuals.

Objective: The aim of this study is to evaluate the effects of traumas experienced by individuals on their interpersonal communication styles and emotional intelligence levels and their life satisfaction levels accordingly.

Method: This research has been prepared in accordance with the “relational screening model”. It aims to determine the presence and / or level of co-exchange between two or more variables. Sample selection was made according to the simple-random sample selection type. The research consists of male and female individuals aged 20-45, living in Istanbul. The sample of the research consists of 330 women and men aged 20-45, living in Istanbul. The data of the research was collected through the online questionnaire using the snowball method.

Results: There has been determination of relationship between childhood traumas and emotional intelligence levels. Emotional intelligence scores of individuals who scored high from childhood traumas are found to be low. There has been no significant relationship between childhood traumas and the gender variable. It is obtained that there is a significant relationship between emotional intelligence levels and interpersonal communication styles. It is seen that individuals with high level of emotional intelligence have high interpersonal communication styles. It was observed that there was no significant relationship between life satisfaction level and interpersonal communication styles. It has been determined that there is a significant relationship between life satisfaction level and childhood traumas. It was observed that individuals with high levels of life satisfaction had low scores on childhood traumas. It was concluded that there is a significant relationship between life satisfaction level and emotional intelligence levels. Emotional intelligence scores of individuals with high levels of life satisfaction were found to be high.

Keywords: Childhood Traumas, Emotional Intelligence, Interpersonal Communication Styles

İÇİNDEKİLER

SAYFA
ÖZET ..... **I**
SUMMARY ..... **II**
İÇİNDEKİLER ..... **III**
KISALTMALAR LİSTESİ ..... **VI**
TABLOLAR LİSTESİ ..... **VII**
EKLER LİSTESİ ..... **IX**
ÖNSÖZ ..... **X**
GİRİŞ **1**
BİRİNCİ BÖLÜM **3**
1.1. ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ 3
1.1.1.Alt Problemler 3
1.2. ARAŞTIRMANIN HİPOTEZLERİ 3
1.3.ARAŞTIRMANIN AMACI 4
1.4. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ 4
1.5. ARAŞTIRMANIN SAYILTILARI 4
1.6. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLAR 4
İKİNCİ BÖLÜM **5**
KURAMSAL VE KAVRAMSAL ÇERÇEVE **5**
2.1. Çocukluk Çağı Travması 5
2.1.1. Travma 5
2.1.2. Travma Kavramını ve Travma Sonrası Büyümeyi Açıklayan Model ve Kuramlar 6
2.1.2.1. Psikanalitik Kuram 6
2.1.2.2. Klasik Koşullanma Kuramı 6
2.1.2.3. İşlevsel Betimsel Model 7
2.1.2.4. Yaşam Krizleri ve Kişisel Gelişim Modeli 7
2.1.2.5. İkili Temsil Kuramı 7
2.1.3. Çocukluk Çağı Travması Tanım ve Tarihçe 8
2.1.4. Çocuklukta İstismar Türleri ve İhmal 9
2.1.4.1. Fiziksel İstismar 10
2.1.4.2. Duygusal İstismar 11
2.1.4.3. Cinsel İstismar 13
2.1.4.4. İhmal 15
2.1.5. Çocukluk Çağı Travmalarının Etkileri 17
2.2. Duygusal Zeka 18

2.2.1. Duygu 18
2.2.2. Zeka.....19
2.2.3. Duygu ve Zeka İlişkisi 20
2.2.4. Tanımı ve Ortaya Çıkışı 21
2.2.5. Duygusal Zeka Modelleri.....23
2.2.5.1. Goleman Duygusal Zeka Modeli 23
2.2.5.2. Reuvan Bar-On Gardner Duygusal Zeka Modeli 24
2.2.5.3. Cooper ve Sawaf'ın Duygusal Zeka Modeli.....25
2.2.5.4. Mayer ve Salovey Duygusal Zeka Modeli.....26
2.3. Kişilerarası İletişim Tarzları 28
2.3.1. İletişim 28
2.3.2. İletişim Süreci 28
2.3.3. Kişilerarası İletişim Kavramı ve Tanımı 29
2.3.4. Kişilerarası İletişimin Öğeleri.....30
2.3.4.1.Sözlü İletişim.....31
2.3.4.2. Sözsüz iletişim 31
2.3.5. Kişilerarası İletişimi Etkileyen Faktörler 32
2.3.5.1.Kişilik 32
2.3.5.2. Algı 32
2.3.5.3.Duygu 33
2.3.5.3. Kültür 34
2.3.6. Kişilerarası İletişim Tarzlarını Açıklayan Yaklaşımlar 34
2.3.6.1. Kişilerarası Yaklaşıma Göre Kişilerarası İletişim Tarzları 34
2.3.6.2. Bağlanma Yaklaşımına Göre Kişilerarası İlişki Tarzları 34
2.4. Yapılan Araştırmalar 35
2.4.1. Çocukluk Çağı Travmaları ile İlgili Yapılan Çalışmalar 35
2.4.2. Duygusal Zeka İle İlgili Yapılan Çalışmalar 37
2.4.3. Kişilerarası İlişki Tarzları İle İlgili Yapılan Çalışmalar.....39
2.5. Yapılan Yurtdışı Çalışmalar 40
2.5.1. Çocukluk Çağı Travmaları İle İlgili Yurdışında Yapılmış Çalışmalar 40
2.5.2. Kişilerarası İletişim İle İlgili Yurtdışında Yapılan Araştırmalar 41
2.5.3. Duygusal Zeka İle İlgili Yurtdışında Yapılan Araştırmalar 42
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM 44
YÖNTEM VE TEKNİKLER 44
3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ 44
3.2. ARAŞTIRMANIN EVREN VE ÖRNEKLEMİ 44
3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI.....44

3.3.1.Kişisel Bilgi Formu 44
3.3.2. Çocukluk Çağı Ruhsal Travma Ölçeği.....44
3.3.3. Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği.....45
3.3.4. Kişilerarası İletişim Tarzları Ölçeği 45
3.3.5. Yaşam Doyumu Ölçeği 45
3.4. VERİLERİN ANALİZİ 46
3.4.1. İstatistiksel Değerlendirme 46
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....47
BULGULAR 47
BEŞİNCİ BÖLÜM 89
TARTIŞMA VE YORUM 89
KAYNAKÇA 100
EKLER ..... -

KISALTMALAR LİSTESİ

APA : AMERİKAN PSİKİYATRİ BİRLİĞİ

DSM : DİAGNOSTİC AND STATİSTİCAL MANUAL OF MENTAL DİSORDERS

DSÖ : DÜNYA SAĞLIK ÖRGÜTÜ

SD : STANDART SAPMA

TABLOLAR LİSTESİ

SAYFA

Tablo 4.1. Örneklem Grubunun Demografik Değişkenlere Göre Dağılımı 47

Tablo 4.2 Yaşam Doyum Ölçeği Betimsel İstatistiği.....49

Tablo 4.3Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği Betimsel İstatistiği.....49

Tablo 4.4 Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği Betimsel İstatistiği 49

Tablo 4.5 Kişiler Arası İletişim Tarzları Ölçeği Betimsel İstatistiği 50

Tablo 4.6 Yaşam Doyum Ölçeği Puanlarıyla Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği Ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları 50

Tablo 4.7 Yaşam Doyum Ölçeği Puanlarıyla Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği Ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları 51

Tablo 4.8 Yaşam Doyum Ölçeği Puanlarıyla Kişiler Arası İletişim Tarzları Ölçeği Ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları 51

Tablo 4.9 Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ve Alt Boyutları Puanlarıyla Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği Ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları 52

Tablo 4.10. Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ve Alt Boyutları Puanlarıyla Kişiler Arası İletişim Tarzları Ölçeği Ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları 54

Tablo 4.11 Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği ve Alt Boyutları Puanlarıyla Kişiler Arası İletişim Tarzları Ölçeği Ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları 56

Tablo 4.12 Örneklemin Cinsiyet Değişkenine Göre Kişiler Arası İletişim Tarzları Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığını Test Etmek İçin Yapılan Bağımsız Grup t testi Sonuçları 59

Tablo 4.13 Örneklemin Cinsiyet Değişkenine Göre Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığını Test Etmek İçin Yapılan Bağımsız Grup t testi Sonuçlar 60

Tablo 4.14 Örneklemin Cinsiyet Değişkenine Göre Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığını Test Etmek İçin Yapılan Bağımsız Grup t testi Sonuçları 61

Tablo 4.15 Örneklemin Cinsiyet Değişkenine Göre Yaşam Doyum Ölçeği Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığını Test Etmek İçin Yapılan Bağımsız Grup t testi Sonuçları 62

Tablo 4.16 Örneklemin Aile Tipi Değişkenine Göre Kişiler Arası İletişim Tarzları Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığını Test Etmek İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....62

Tablo 4.17 Örneklemin Aile Tipi Değişkenine Göre Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığını Test Etmek İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları 64

Tablo 4.18 Örneklemin Aile Tipi Değişkenine Göre Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığını Test Etmek İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....65

Tablo 4.19 Örneklemin Aile Tipi Değişkenine Göre Yaşam Doyum Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığını Test Etmek İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları 67

Tablo 4.20 Örneklemin Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Kişiler Arası İletişim Tarzları Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığını Test Etmek İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları 67

Tablo 4.21 Örneklemin Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığını Test Etmek İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları 69

Tablo 4.22 Örneklemin Anne Eğitim Durumu Değişkenine GöreÇocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığını Test Etmek İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları 71

Tablo 4.23 Örneklemin Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Yaşam Doyum ÖlçeğiPuanları Arasındaki Farkın Anlamlılığını Test Etmek İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları 73

Tablo 4.24 Örneklemin Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre Kişiler Arası İletişim Tarzları Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığını Test Etmek İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları 73

Tablo 4.25 Örneklemin Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığını Test Etmek İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları 75

Tablo 4.26 Örneklemin Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığını Test Etmek İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları 77

Tablo 4.27 Örneklemin Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre Yaşam Doyum Ölçeği Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığını Test Etmek İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları 78

Tablo 4.28 Örneklemin Aile Tutumu Değişkenine Göre Kişiler Arası İletişim Tarzları Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığını Test Etmek İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları 79

Tablo 4.29 Örneklemin Aile Tutumu Değişkenine Göre Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığını Test Etmek İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları 81

Tablo 4.30 Örneklemin Aile Tutumu Değişkenine Göre Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığını Test Etmek İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları 83

Tablo 4.31 Örneklemin Aile Tutumu Değişkenine Göre Yaşam Doyum Ölçeği Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığını Test Etmek İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları 85

EKLER LİSTESİ

EK-A KİŞİSEL BİLGİ FORMU

EK-B ÇOCUKLUK ÇAĞI RUHSAL TRAVMA ÖLÇEĞİ

EK-C DUYGUSAL ZEKA DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

EK-D KİŞİLERARASI İLETİŞİM TARZLARI ÖLÇEĞİ

EK-E YAŞAM DOYUMUÖLÇEĞİ

EK-F ETİK KURUL KARAR ONAYI

ÖNSÖZ

Tez konusunu seçerken isteklerimi göz önünde bulundurup bana yardımcı olan ve tezimi tamamlama sürecinde değerli önerileriyle desteğini benden esirgemeyen, ilgilisi, hoşgörüsü ve bilgileri için tez danışmanım değerli hocam Dr. Öğr. Üyesi Nuşin BİLGİN'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Hayatım boyunca her zaman yanımda olan, benden maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen, bana emek veren hayatımın en kıymetlileri babaannem Hanım SÜSLÜ ve babam Uğur SÜSLÜ'ye çok teşekkür ederim.

Tez sürecinde yanımda oldukları her an bana enerji veren, mutluluk kaynağım olan biricik kardeşlerim Keremcan SÜSLÜ ve İpeknaz SÜSLÜ'ye, tezimin bitmesi için benim kadar sabırsız olan, yüzümü güldüren biricik kuzenim Pınar SÜSLÜ'ye teşekkür ederim.

Desteğini, sevgisini ilkokuldan bu yana her koşulda hissettirdiği gibi tez sürecimde de yanımda olan ve ölçek uygulamalarında yardımını esirgemeyen canım dostum Leyla SAYDUT'a ve motivasyonumu düşürmemem için beni destekleyen, heyecanıma eşlik eden, tez sürecinde bana yardımcı olan diğer tüm arkadaşlarıma çok teşekkür ederim.

GİRİŞ

Kişinin içinde yaşadığı çevrenin ve bedeninin tehlike ile karşı karşıya olması, tehdit edilmesi, zarara uğraması neticesinde kişide mağdur olma durumu oluşur. Oluşan bu mağdur olma durumunun bazılarının sonucunda travmatik durum oluşması söz konusudur. Bu travmatik durumlar normal yaşantıda karşılaşılan şanssızlıklarla aynı değildir. Tehdit, şiddet ya da ölüm ile çok yakın olma halidir.[1] İnsanın hayatı boyunca yaşamında travmatik durumlarla karşı karşıya kalması sık görülen bir meseledir. Yapılan araştırmalarda çocukluk çağı travmaları da maalesef ki dünyada yaygın olarak görüldüğü sonuçlarına varılmıştır. Çocukluk çağı travmaları bireyin hem ruh sağlığını hem de beden sağlığını bozan, hayatını tehdit eden durumlardır. Bilinçli olarak bireyin hayatında olumsuz koşullar yaşatarak, kötüye kullanılmasıdır. Çocukluk döneminde yaşanılan bu travma fiziksel, duygusal, cinsel istismar ve fiziksel, duygusal ihmal şeklinde gruplandırılabilir.[2] Sürekli ve aktif bir şekilde çocuğun fiziksel, bilişsel, duygusal, sosyal ve cinsel gelişimlerine karşı kötü sonuçlar veren davranışlar çocuk istismarı olarak tanımlanır. Çocuğa bakım veren kişi tarafından beslenme, bakım, eğitim, sağlık, ilgi, gözetim ve güven gibi ihtiyaçların yerine getirilmemesi ise çocuk ihmalidir.[3]

Çocuğu dünyaya getiren aile, çocuğun fiziksel sağlığı için gerekli koşulları sağlaması kadar ruhen olarak da çocuğun sağlıklı bir şekilde gelişebilmesi için uygun şartları yerine getirmekle sorumludur.[4]

Literatürdeki çalışmalar incelendiğinde, ruhsal olarak ortaya çıkan sorunların kökeninde bireyin çocukluk dönemi yaşantılarının önemli olduğu vurgulanmaktadır. Yapılmış olan bir çalışmada, çocukluk döneminde yaşanılan duygusal travmaların erişkinlik döneminde kişilik bozuklukları, antisosyal davranış bozuklukları, madde kullanımı, depresyon gibi daha fazla ruhsal problemle ilişkili olduğunu göstermiştir.[5]

---

[1]Zeynep Belma Gölge, "Cinsel Travma Sonrası Oluşan Ruhsal Sorunlar", ***Nöropsikiyatri Arşivi,*** İstanbul, 2005, 42(1-2-3-4), 19-28, s.20.

[2] Evrim Erten vd., "Bipolar Bozukluk ve Çocukluk Çağı Travması", ***Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar,*** 2015, 7(2), 157-165, s.158.

[3] Neşe Şık, Çocukluk Çağı Travması Olan Kadınlarla, Çocukluk Çağı Travması Olmayan Kadınlar Arasında; Cinsel İşlev ve Cinsel Doyum Karşılaştırması, Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Klinik Psikoloji Anabilim Dalı, İstanbul, 2019, s.1 **(Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi).**

[4] Oğuz Polat, ***Çocuk ve Şiddet,*** Der Yayınları, İstanbul, 2001, s.12.

[5]George R. Brown and Bradley Anderson, "Psychiatric Morbidity in Adult Inpatients With Childhood Histories of Sexual and Physical Abuse", ***American Journal of Psychiatry,*** 1991, 148(1), 55-61

Çocukların yaşadığı istismar ve ihmallerin sıklığı Dünya'da %1-10 oranında, ülkemizde ise %10-53 oranında belirlenmiştir. Türkiye'de yaşayan çocukların %65-72'si ebeveynleri tarafından fiziksel istismara maruz kaldıkları açıklanmıştır.[6]

Bireyler, çocukluluğunda sağlıklı, sağlıksız, doğru veya yanlış birçok durumlardan etkilenerek büyürler. Duygusal zeka, yaşamın ilk dönemlerinde gelişmeye başlar. Çocukların, ebeveynleri ve çevresi ile kurdukları iletişimlerde birbirlerine karşı duygusal olarak mesaj gönderirler. Diğer insanlar tarafından gelen mesajlarla çocuğun beyninde bağlantılar oluşur. Oluşan bu bağlantılar çocuğun geleceğini kalıcı etkiler. Ebeveyn ve çocuk arasında güvenli, sıcak, kuvvetli bir bağ kurulmasıyla çocuk öfkelerini kontrol etmeyi, duygularıyla baş etmeyi ve empati duygusunu öğrendiğinde bu becerilerine gelecek yaşamında da sahip olacaktır.[7]

İnsan sosyal bir varlık olduğundan, çocukluk döneminden itibaren hayatında her zaman çevresiyle birtakım kişilerarası ilişkiler kurarak sosyalleşmeye ihtiyacı vardır.[8]Ebeveynler veya hayatlarındaki diğer yakın insanlar çocuğa karşı davranışları ile çocuğun ileri dönemdeki yaşamının geçmişini oluştururlar.[9]

Bu bilgiler doğrultusunda araştırmamızda bireylerin çocukluk çağı travmalarının duygusal zeka düzeyleri ve kişiler arası tarz ile ilişkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

---

[6] İsmet Galip Yolcuoğlu, "Çocukların İhmal-İstismara Uğramasında Aile ve Çocuklara Yönelik Risk Faktörleri ve Sosyal Hizmet Müdahalesi", ***Toplum ve Sosyal Hizmet,*** 2010,21(1), 73-83, s.75.

[7] Firdevs Maboçoğlu, Duygusal Zeka ve Duygusal Zekanın Gelişimine Katkıda Bulunan Etkenler, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri (Din Psikolojisi) Anabilim Dalı, Ankara,2006, s.93-94 **(Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi).**

[8] Zeynep Karataş, Romantik İlişki Doyumu ile Duygu Düzenleme Güçlüğü ve Kişiler Arası Tarz Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı, İstanbul, 2019, s.1 **(Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi).**

[9] Daniel Goleman, ***Duygusal Zeka,*** Çev. Banu Seçkin Yüksel, Varlık Yayınları, İstanbul, 1999, s.367.

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1. ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ

Bireylerin çocukluk çağında yaşadıkları travmaların duygusal zekâ düzeyleri, kişiler arası iletişim tarzlarına etkisi ile bunlarla birlikte yaşam doyum seviyeleri arasında anlamlı bir ilişki var mı?

1.1.1. Alt Problemler

2. Çocukluk çağı travmaları ile duygusal zeka düzeyleri arasında anlamlı ilişki var mıdır?

3. Çocukluk çağı travmaları ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

4. Duygusal zeka düzeyleri ile kişiler arası iletişim tarzları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

5. Yaşam doyum seviyesi ile kişiler arası iletişim tarzları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

6. Yaşam doyum seviyesi ile çocukluk çağı travmaları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

7. Yaşam doyum seviyesi ile duygusal zeka arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.2. ARAŞTIRMANIN HİPOTEZLERİ

1. Çocukluk çağı travmaları ile duygusal zeka düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

2. Çocukluk çağı travmaları ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir ilişki yoktur

3. Duygusal zeka düzeyleri ile kişiler arası iletişim tarzları arasında anlamlı bir ilişki vardır.

4. Yaşam doyum seviyesi ile kişiler arası iletişim tarzları arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

5. Yaşam doyum seviyesi ile çocukluk çağı travmaları arasında anlamlı bir ilişki vardır.

6. Yaşam doyum seviyesi ile duygusal zeka arasında anlamlı bir ilişki vardır.

1.3.ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu tezin amacı, bireylerin çocukluk çağında yaşadıkları travmalarının kişiler arası iletişim tarzlarına ve duygusal zeka düzeylerine etkisi ile bunlara bağlı olarak yaşam doyum seviyelerinin değerlendirilmesidir. Bireyin çocukluk çağında yaşadığı travmanın duygusal zeka ve kişiler arası iletişim tarzları üzerinde olumsuz etki yarattığına dair sonuçlar beklenmektedir. Bu olumsuzluk sonucunun etkisiyle de bireyin yaşam doyum seviyesinin düşük çıkması beklenmektedir.

1.4. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Çocukluk çağı ruhsal travmaları ile ilgili yapılan çalışmalarda özellikle bireylerin duygusal zeka değerlendirmesiyle ilgili çalışmalar ülkemizde sınırlıdır. Bununla birlikte bireyin kişiler arası iletişim tarzı da etkilenmektedir. Bu araştırmanın sonucunda elde edilecek bulguların yetişkinlik döneminde görülebilecek bir takım sosyal becerilerin, ilişkisel problemlerin çocukluk yaşantılarıyla ilişkili olup olmadığı, ilişkiliyse hangi yönlerden olumsuz yaşantıların olduğunu öğrenmek açısından önemli katkılar sağlaması beklenmektedir.Bu konu üzerinde yapılan nadir çalışmalardan birisi olması yönüyle literatüre katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

1.5. ARAŞTIRMANIN SAYILTILARI

Araştırmanın sayıltılarını aşağıdaki kriterler oluşturur;

1. Araştırmaya katılan katılımcıların sorulara samimi ve içtenlikle cevaplandırdıkları kabul edilmektedir.

2. Katılımcı bireyler araştırmanın evren grubu olarak kabul edilmektedir.

3. Araştırmada kullanılan kişisel bilgi formu, çocukluk çağı ruhsal travma ölçeği, duygusal zeka değerlendirme ölçeği, kişiler arası iletişim tarzları ölçeği, yaşam doyumu ölçeği ilişkili değişkenleri güvenilir vegeçerliolarak ölçmektedir.

1.6. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLAR

Araştırma sınırlılıklarını aşağıdaki kriterler oluşturur;

1. Araştırma 20-45 yaş arası toplam 330 kadın ve erkek birey ile sınırlıdır.

2. Araştırma kişisel bilgi formu,çocukluk çağı ruhsal travma ölçeği, duygusal zeka değerlendirme ölçeği, kişiler arası iletişim tarzları ölçeği, yaşam doyumu ölçeği ile sınırlıdır.

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL VE KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Çocukluk Çağı Travması

2.1.1. Travma

Kas sisteminin ani ve şiddetli düzeyde travma ile karşı karşıya gelmesi nosiseptif duysal afferent yolakta uyarı yükselmesine sebep olmakta bu durumda miyofasyal tetik noktaya neden olmaktadır. Ortaya çıkan bu durum kas yaralanmalarını ve mikrotravmalara veya kas gerginliklerine neden olmaktadır.[10]

Travma kelime anlamı ile yaralanma olarak adlandırılmaktadır. Tıpta travmanın karşılık anlamı ise doku veya kemik zedelenmeleri içeren fiziksel hasarları kapsamaktadır. Ruhsal ve duygusal alanda düşünme, algılama, hissetme ve hayal kurma gibi süreçler bazı süreçlerde kısıtlanarak fonksiyonlarını aktif kullanamıyorsa ruhsal bir durumdan söz edilebilmektedir.[11]

Travma nörobiyolojisi incelendiğinde, travmakişinin beyin kimyasında farklılıklara yol açmaktadır. Travma yoğun, uzun ve sık yaşandığında nörofizyolojik aktivasyon (reseptör duyarlılığını artan nörotrasmitter aktivasyon takip etmesi ve katekolamin aktivasyonunun artması) etkisini kaybetmektedir. Yoğun korku durumunun yaşandığı zaman dilimlerinde endojen opioid peptidlerin salgılanmasına neden olmakta bu durum da deneyimlerin sahip çıkıldığı açık belleğin engellenmesine sebep olmaktadır. Böylece travmatik olaylar sözel bellekte depolanmayıp, fiziksel olaylar depolanmaktadır.[12]

Travma durumu kişinin ağır yaralanma, ölüm gibi başka bireylerin ya da direk kişinin kendisinin hayatını tehlike altına alan, ruhsal ve bedensel bütünlüğü zedeleyen ani durumlarda ortaya çıkan ve bu durumlar ile kısa vadede başa çıkmada zorlanacağı kadar ağır şiddetli etkenlere şahit olmasıdır.[13]Kişilerin çocukluk dönemlerinde stres durumunu ortaya çıkaran olaylara maruz kalması olağan bir durum olarak görülmektedir. Normal zaman diliminde kişiler bu durumu tolere edebilir ve travma durumu olarak algılamazlar. Stres durumunu ortaya çıkaran durumların şiddet düzeyi, uygun görülmeyen çevre ve aile şartlarının var olması ile

---

[10]Mike Cummings ve Peter Baldry, "Regional Myofascial Pain: Diagnosis And Management", ***Best Practice and Research Clinical Rheumatology***, 2007, s.367-387.

[11]Franz Ruppert, ***Travma Bağlanma Ve Aile Konstelasyonları***, Kaknüs Yayınları, 2011.

[12]Bonnie J Buchele, "Group Psychotherapy For Survivors Of Sexual And Physical Abuse", 2000.

[13]Hayrettin Mutlu, Çocukluk Çağı Travmalarının Erişkin Dönem Obezitesi İle İlişkisinin Belirlenmesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Başkent Üniversitesi, Ankara, 2015, s.14, **(Yayımlanmış Doktora Tezi).**

kişi bu hayatını travmatik sürece çevirebilmektedir. Kişisel yaşanan travmatik durumlar toplumsal olarak görülmekte ve nesilden nesile aktarılmaktadır.[14]

Travma ezici ve çaresizlik duygusu olarak tanımlanmaktadır. Bedensel zedelenmeler olmaksızın, psikolojik travma durumlarına fizyolojik hasarlar eşlik etmektedir. Travma birden fazla kez yaşanabilmektedir. Bir kez gerçekleşen travma durumu bile yıkıcılık gösterir ve semptomları açık bir şekilde görünmektedir. Aynı zamanda birden çok gerçekleşen travma durumunun etkileri uzun zaman diliminde birikmekte ve etkilerini yıllar sonra gösterebilmektedir. Her iki travma durumunda da ilk kurban kişiler, ikincileri eş ve partnerler üçüncüler ise kişinin aileleridir. Travmatik durumun etkisi kişi ve aileleri için sorun oluşturmakla beraber etkisi topluma kadar yayılmaktadır. Ayrıca travma durumunun şiddetine, yapısına, süresine ve zamanına bağlı olarak kişide ileriki yaş dönemlerinde ruhsal bozukluklara neden olmaktadır. Türü veya şekli ne olursa olsun patolojik durumlara risk oranını arttırmaktadır.[15]

2.1.2. Travma Kavramını ve Travma Sonrası Büyümeyi Açıklayan Model ve Kuramlar

2.1.2.1. Psikanalitik Kuram

Freud I. Dünya Savaşının başlangıç zamanlarında travmayı içsel çatışmaların ortaya çıkardığı sonuç olarak tanımlarken, savaş gibi travmatik olumsuz yaşam olaylarında sonra ilgiyi dışsal durumlara çekmiştir. Freud travma sürecini iki boyutta açıklanmaktadır. İlk boyut, olumsuz travmatik yaşantının korku meydana getirmesi ile psişede ağır duygusal yük bırakması olarak ifade ederken, ikinci boyutu travmatik yaşantının ayrı bir yerde saklandığı bilinç durumu olarak tanımlamaktadır.[16]

2.1.2.2. Klasik Koşullanma Kuramı

Klasik koşullanma kuramı travmatik yaşam olaylarını andıran uyarıcıların bireyde yarattığı fiziksel tepkilere yönelik olarak açıklama yapmaktadır. Mowrer' in kuramında kaçınma ve korku durumunda edimsel ve klasik olmak üzere iki koşullanma durumu gerçekleşmektedir. Edimsel koşullanma durumunda travmatik yaşam olayı esnasında önceden nötr görülen uyaranlara kişiyi rahatsız eden farklı bir uyaranın eklenmesi ile nötr uyarana tepki geliştirmek olarak ifade edilmektedir. Klasik koşullanma durumunda ise koşullu uyaranın koşulsuz uyaranın olmadığı

---

[14]Erdinç Öztürk, "Apperently Normal", Family: A Contemporary Agent Of Transgenerational Trauma And Dissociation, ***Journal Trauma Practice***, 2005, s.287-303.

[15] Ali Ahmet Ertürk, Çocukluk Çağı Travmaları Travma Sonrası Stres Bozukluğu Depresyon Ve Disosiyatif Yaşantıların Şizofreninin Klinik Özellikleri Üzerindeki Etkileri, Tıp Fakültesi, Gazi Üniversitesi, Ankara, 2014, s.40, **(Yayımlanmış Tıpta Uzmanlık Tezi)**

[16]Cem Kaptanoğlu, İşkencenin Ruhsal Etkileri, Tıp Fakültesi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir, 1991, **(Yayımlanmış Tıpta Uzmanlık Tezi).**

zamanlarda tekrar edilerek verilmesi sönme durumunu ortaya çıkarmaktadır. Sönme durumunda duygusal tepkinin ortadan kalkması söylenebilmektedir. Fakat travma deneyimi olan bireyler koşullu uyaranlar ile tekrar karşılaşmaktan davranışsal ve zihinsel olarak kaçınmaktadırlar. Kaçınma davranışı korku ve kaygı durumunun gerçekleşmesini engellendiğinde pekiştirme davranışı ortaya çıkmaktadır. Bu döngü TSSB'nin devam etmesine sebep olmaktadır.[17]

2.1.2.3. İşlevsel Betimsel Model

Travma sonrasında ortaya çıkan büyüme olumsuz yaşam olayları ardından ortaya çıkan olumlu değişiklikler olarak gözükmek ile birlikte bu durum durağan değil devamlılığı olan bir süreç şeklinde gelişmektedir. TSB'nin gelişiminde olumsuz yaşam olayının bilişi harekete geçirecek derecede zor bir düzeyde olması önemli olarak görülmektedir. Aynı zamanda travma sonrası büyüme travma yaşantısının bir sonu olarak meydana gelmemektedir. TSB'nin gelişiminde bireyin yeni oluşan duruma karşı gösterdiği mücadele çok önemli bir faktör olarak değerlendirilmektedir.[18]

2.1.2.4. Yaşam Krizleri ve Kişisel Gelişim Modeli

Schafer ve Moss yaşam krizleri ve kişisel gelişim modelinde olumsuz kriz durumlarının olumlu bir şekilde yanıtlanmasında kişisel ve çevresel faktörlerin önemli olduğunu belirtmektedirler. Kişisel ve çevresel faktörler bilişsel süreçlerini ve başa çıkma yöntemlerini ve kriz durumunun ortaya çıkardığı sonucu etkilemektedir. Kişisel faktörler sağlık durumu, deneyimlenmiş kriz durumları, öz yeterlilik, iyimserlik, motivasyon ve esnekliği içermektedir. Çevresel faktörler ise aile desteği, bireysel ilişkiler, sosyal çevre, arkadaş ve finansal kaynakları kapsamaktadır. Schafer ve Moos travma sonrasındaki olumlu ya da olumsuz değişimleri bu iki faktör kapsamında değerlendirmektedirler.[19]

2.1.2.5. İkili Temsil Kuramı

Travmayı bilişsel boyut ile ele alan bu kuramın iki görüşte odaklandıkları bilinmektedir. İlk görüş olumsuz travmatik yaşamın önceki kendilik ve dünya bakış açısı ile olumsuz yaşantı sonrasındaki değişen inançları gibi çelişki durumlarını

---

[17]Dennis S. Charney vd.,"Psychobiologic Mechanisms Of Posttraumatic Stress Disorder", ***Archives Of General Psychiatry***, 1993, s.294-305.

[18]Richard G. Tedeschi ve Lawrence G. Calhoun, ''Posttraumatic Growth: Conceptual Foundations And Empirical Evidence'', ***Psychological İnquiry***, 2004, s.1-18.

[19]Tanja Zoellner ve Andreas Maercker, ''Posttraumatic Growth İn Clinical Psychology—A Critical Review And İntroduction Of A Two Component Model'', ***Clinical Psychology Review***, 2006, s.626-653.

kapsamaktadır. İkinci görüşte ise kâbuslar, istem dışı düşünceler ve bedensel tepkiler gibi duygusal uyarıların kişide ortaya çıkardığı etkilere odaklanmaktadır. Brewin ve arkadaşları 1996 yılında her iki görüşünde reddedilemeyeceğini ve doğru olduğunu belirterek ikili temsil kuramını ortaya koymuşlardır. 2010 yılında düzenlenen bu kuram iki boyuttan oluşmaktadır.

a) **Kavramsal Tabanlı Temsil:** Travmatik yaşam olaylarına verilen duyusal, bedensel ve duygusal tepkiler ile yaşanan olayın sebepleri hakkında yapılan suçlama ve yargıları içermektedir.

b) **Duyusal Tabanlı Temsil:**Travmatik yaşantıyı daha geniş ele alan, bilinçli olmama düzeyi olarak tanımlanmaktadır. Bu boyutta travmatik yaşam durumu ile ilgili ipuçları, anlamlar ve duyumlar etkinleşmektedir. Etkinleşme durumu ile birlikte kâbuslar, anı, resimler ve bedensel semptomlar tetiklenmektedir.[20]

2.1.3. Çocukluk Çağı Travması Tanım ve Tarihçe

Kişiyi maddi ve manevi olarak hayati tehlikeye sürükleyen ve kişiyi sarsan yaşam olayları travma olarak tanımlanmaktadır. Kişide travma oluşturan olay ya da olaylar kişinin yaşamının ilerleyen zamanlarında da ortaya çıkacak etkiler oluşturmaktadır. Zorlanma durumu ise kişinin yaşantısını duraklamaya uğratan bir neden olarak görülmektedir. Zorlanmanın uzun ya da kısa olması hastalıkların meydana gelmesinde önemli bir etken olarak görülmektedir. Kişinin kendisinin veya sevdiği insanların fiziksel ve psikolojik sağlığını olumsuz etkileyen veya tehdit eden her bir durum travma durumunu tetikleyebilmektedir. Aynı zamanda kişide travma oluşması için durumu sadece kişinin yaşaması gerekmemektedir. Tehdit oluşturan durumu bireyin bağ kurduğu veya sevdiği kişilerin yaşaması, kişinin de bu duruma şahitlik etmesi de travma durumunu ortaya çıkartabilmektedir.[21]

Çocukluk çağı travmatik olayları, kişinin çocukluk döneminde ve ergenlik döneminde yaşadığı cinsel, duygusal ve bedensel istismarlar, fiziksel ve duygusal ihtiyaçların yeterli miktarda karşılanmaması olarak ifade edilmektedir. 18 yaşından küçük bireylere ve çocuk bireylere karşı yapılan ve çocuğun sosyal, bedensel ve ruhsal gelişimini olumsuz etkileyen her türlü durum istismar olarak tanımlanmaktadır. Çocuğun yiyecek, barınma, sağlık, sevgi, korunma, eğitim, şefkat

[20]Chris R. Brewin vd.,''Intrusive İmages İn Psychological Disorders: Characteristics, Neural Mechanisms, And Treatment İmplications'', ***Psychological Review***, 2010, s.210.

[21] Mehmet Öztürk, ***Ruh Sağlığı ve Bozuklukları***, Nobel Tıp Kitabevleri, İstanbul, 2018.

gibi temel ihtiyaçlarının giderilmemesi ya da yeterli miktarda karşılanamaması ihmal olarak ifade edilmektedir.[22]

Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) tanımına göre çocukluk çağı travmaları yetişkin bir birey tarafından istemli ya da istemsiz olarak uygulanan, çocuğun fiziksel, sosyal ve psikolojik sağlığını sekteye uğratan davranışlar ve tutumlar olarak tanımlanmaktadır.[23] Psikanalitik kuram ise çocukluk çağı travmalarınıbenliğin kaldıramayacağı düzeyde içten ya da dışardan gelen uyaranlara maruz kalması olarak tanımlamaktadır.[24]

"Ruhsal Bozukluklar Tanı Ölçütleri" (DSM-5) kitabı istismar ve ihmali "klinik ilgi odağı olabilecek diğer durumlar" başlığı altına alarak şu şekilde paylaşmıştır;

"Çocuğa Kötü Davranma ve Çocuğu Boşlama Sorunları"

1. Çocuğa Bedensel Sömürü (Fiziksel İstismar)
2. Çocuğa Cinsel Sömürü (Cinsel İstismar)
3. Çocuğa Ruhsal Sömürü (Duygusal İstismar)
4. Çocuğu Boşlama (İhmal) şeklinde tanımlanmıştır.

Çocukluk çağı örselenmesi, çocuğun bakım vereni ya da ebeveynleri tarafından ruhsal sağlığını olumsuz etkileyen, sosyal yaşamında aksamalara sebebiyet verecek şiddette uygulanan fiziksel ve duygusal şiddeti, cinsel istismarı, çocuğun temel ihtiyaçların giderilmemesini ve ticari amaçla kullanılmasını içermektedir.[25]

2.1.4. Çocuklukta İstismar Türleri ve İhmal

Dünya Sağlık Örgütü, 18 yaş altı bireylerin bedensel ve ruhsal ve bedensel sağlığının olumsuz etkilenmesi, sosyal, kişisel gelişimini zarara uğratılması, cinsel, ruhsal ve bedensel istismara maruz bırakılması ve ihmal edilmesi, çeşitli sömürü ile sonuçlanan olumsuz tutumları çocuk istismarı ve ihmali olarak ifade etmektedir.[26]Güler, Boztaş,Uzun ve Aydoğan (2002) çocuk istismarı ve ihmalini çocuğun bakım vereni, bakmakla yükümlü olan kişiler ya da yabancı bireyler tarafından fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal yönden zarar görmesi olarak tanımlamaktadırlar. Çocuğun bakım vereni tarafından çocuğa uygulanan zihinsel ve

---

[22]Esra Şahin Demirkapı, Çocukluk Çağı Travmalarının Duygu Düzenleme Ve Kimlik Gelişimine Etkisi Ve Bunların Psikopatolojiler İle İlişkisi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın, 2013, s.11, **(Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi).**

[23] Word Health Organization, Report of the Consultation on Child Abuse Prevention, Geneva: WHO, 1999.

[24]Öztürk, a.g.e., s.380.

[25]Fulya Şahin, Fiziksel istismar, ***Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Derneği***, 2008.

[26]World Health Organization, Child maltreatment, 2016.

fiziksel zararlar çocuk istismarı olarak adlandırılmaktadır.18 yaş altı çocuklara aktif bir şekilde uygulanan her türlü örseleme ve temel bakım ihtiyaçlarının giderilmemesi ihmal olarak ifade edilmektedir.[27]

Polat, çocuk istismarını; ‘’Toplumun bütün kesimlerini alakadar eden sosyal rahatsızlıktır’’, diye adlandırarak çocuk istismarını kültür ve zamana göre değişiklik gösteren, ülke ya da toplum tarafından istemli ya da istemsiz olarak uygulanan, çocuğun bedensel ve psikososyal gelişimini, ruh sağlığını zedeleyen davranışlar olarak ifade etmektedir. İnsanlık tarihi gibi çocuk istismarının geçmişe dayandığını ifade eden Polat uygulanan davranışının olumsuz ve kötü olarak tanımlanabilmesi için çocuğun algılaması ve uygulayan kişinin kasıtlı olarak yapması gerekmediğini belirtmektedir.[28] Çocuğa zarar veren davranışlar ebeveynler, bakım veren, tanıdıklar, arkadaşlar, öğretmenler, insanlar, din adamları, sağlık çalışanları, bakıcılar ya da diğer çocuklar tarafında sergilenebilmektedir. İstismar eden kişiler, istismara uğrayan bireyin sevdiği ve güvendiği kişiler ise, çocuk psikolojik olarak da büyük oranda zarar görmektedir.Sürekli olarak istismar altında olan çocuğun bulunduğu çevre bakım işleyişinin bozuk olduğu, sürekli kaos durumunun var olduğu aile ortamında meydana gelmektedir. Yaşanan ortamda ölüm riski ve şiddet içerikli araçlar ile baskı yapılması ve kuralların gereksiz dayatılması durumu mevcuttur. Bu gibi büyüyen çocuk istismar ve ihmale uğratan kişilere karşı patolojik bir bağlılık göstermekte ve bunu gerçekleştirirken hayatını, rahatlığını ve gerçekliğini göz önüne almamaktadırlar.[29]

2.1.4.1. Fiziksel İstismar

Çocuğun bakım vereni veya ebeveynleri tarafından yaralanma, örselenme ya da zarar görme riskinin olması fiziksel istismar olarak tanımlanmaktadır.[30]Çocukta görülen ekimoz, yanık ve izler fiziksel istismarı içermektedir. Çocuğun evinden, ailesinden, bakım verenlerinden uzaklaşmak istemesi, çevresinde bulunan kişilerin fiziksel olarak zarar verme tutumlarının belirtisi olabilmektedir. Bu durumlar fiziksel istismar olup olmama durumunun değerlendirilmesini göstermektedir.[31]

Fiziksel istismara uğrayan çocukların yer aldığı ortam ve aile yapıları araştırıldığında bu ailelerin etkili anne-baba, çocuk gelişimi gibi konularda bilgilerinin

---

[27]Ümit Murat Şahiner vd.,“Tıbbi Açıdan Çocuk İstismarı”, ***Katkı Pediatri Dergisi***, 2001, s.276-285.

[28]Oğuz Polat, ***Tüm Boyutlarıyla Çocuk İstismarı Tanımlar-1***, Seçkin Yayıncılık, 2017.

[29]Judith Lewis Herman, ***Travma Ve İyileşme: Şiddetin Sonuçları Ev İçi İstismardan Siyasi Teröre***, Literatür Yayıncılık, 2007.

[30]Oğuz Polat, ***Çocuk ve Şiddet***, Der Yayınları, İstanbul, 2001.

[31]Ali Emre Şevik vd., “İntihar Girişimlerinin İncelenmesi: Risk Faktörleri Ve Takip”, ***Klinik Psikiyatri***, 2012, s.218-25.

eksik ve yetersiz olduğu, stresle başa çıkma konusunda zorlandıkları, hangi kurumlardan destek alacakları konusunda bilgisiz oldukları sosyal çevre tarafında dışlanmış ve kendi çocukluk yaşantılarındaki rol modellerinin bilgisiz, yetersiz ve zayıf oldukları görülmektedir.Fiziksel istismar ile karşı karşıya olan çocuklar aileleri tarafından ihmal edilmekte, ihtiyaçları yeterli miktarda ve zamanında karşılanmamakta, tehlikeler karşısında güvenlikleri olmamakta ve kaos ortamında yetişmektedirler.[32]

Fiziksel istismar diğer istismar türlerine oranla daha fazla görülmektedir.[33] Uygulanan olumsuz tutum ve davranışların farkına varılması, rapor edilmesi beklenen görevli personellerin çocukta görülen yaralanma, iz gibi belirtilerin bilerek, isteyerek mi yoksa kaza sonucunda mı meydana geldiğini tespit etmeleri uzmanlık isteyen bir alan olarak görülmektedir.[34]

Shannon (2009), fiziksel istismar belirtilerine ek olarak; yaralanmanın gerçekleştiği yeri, kapsamını ya da içeriğini, ebeveynleri ya da bakım verenin açıklamalarıyla uyuşmaması; istismara uğradığı düşünülen çocuğun yaşı ya da gelişim düzeyinin, yaralanma derecesi ile tutarlılık göstermesi ve yaralanma durumunun önem ve ciddiyeti gibi faktörleri fiziksel istismarın tanısının konulmasında ölçüt olarak ortaya koymaktadır.Çocukta görülen fiziksel istismarın klinik belirtileri; psikotik rahatsızlığı olan ebeveyn ve bakım veren tarafından çocuğa işkence edilmesinden, çocuğa fiziksel istismar esnasında kalçasında meydana gelen morartı veya ize kadar uzanan geniş bir yelpazede farklılık göstermektedir.[35]

2.1.4.2. Duygusal İstismar

Ebeveynler, diğer kişiler ve bakım veren tarafından çocuğun duygusal ve karakter gelişimini olumsuz etkileyen her türlü tutumda bulunulması duygusal istismar olarak tanımlanmaktadır. Duygusal istismar fiziksel olmayan fakat ağır düzeyde korkutmaları, aşağılamaları, yaptırımları ve hakaretleri içine alan sözel yargıları ifade etmektedir.[36]

---

[32]Margaret Lynch, ***Çocuk istismarı ve ihmali***, Çocukların Kötü Muameleden Korunması I. Ulusal Kongresi Kitabı, 1991, s.37-44.

[33]Betül Pelendecioğlu ve Sefa Bulut, "Çocuğa Yönelik Aile İçi Fiziksel İstismar", ***Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*****,** 2009, s.50-62.

[34]Howard Dubowitz ve Susan Bennett, "Physical Abuse And Neglect Of Children", ***The Lancet***, 2007, s.1891-1899.

[35]Angelo P Giardino vd., ***A Practical Guide To The Evaluation Of Child Physical Abuse And Neglect***, Springer Science+ Business Media, LLC, 2009, s.3-31.

[36]Yaşar Tıraşçı ve Süleyman Gören, "Child Abuse And Neglect", ***Dicle Medical Bulletin***, 2007, s.70-74.

Cinsel ve fiziksel istismara oranla daha az dikkat çeken duygusal istismara çokça kez rastlanılmaktadır. DSM-V' e göre duygusal istismar bakım verenin ya da ebeveynlerin çocuğa karşı sergiledikleri olumsuz davranış ve tutumlar olarak adlandırılmaktadır. Sergilenen bu tutum ve davranışlar küçümseme, bağırma, dalga geçme, alay etme, tehdit etme, ayrımcılık yapma, lakap takma, aşırı düzeyde koruma, baskıda bulunma ve saldırgan davranışlara yönlendirme olarak görülmektedir. Duygusal ya da psikolojik olumsuz tutumlar, bir ya da birden fazla bakım veren veya ebeveyn ile çocuk arasında gerçekleşen tekrarlanan olumsuz etkileşimler olarakta ifade edilmektedir.[37]

Yetişkin bir bireyin, çocuğun sosyal yeterliliğinin ve kendisinin gelişimine engel olan, yıkıcı davranış örüntüsüne sahip olmasına neden olan ortak saldırı olarak ifade edilen psikolojik olumsuz tutum; izole etmek, görmezden gelmek, reddetmek, terörize etmek ve yozlaştırmak olmak üzere beş şekilde görülmektedir.Hakaret etme, reddetme, küfür etme, kandırma, yalnızlaştırma, izole etme, yıldırma, duygusal ihtiyaçlarını karşılayamama, yaşının gerektirdiğinden daha fazla sorumluluk verme, eşit davranmama, ayrımcılık yapma, alay etme, değersizleştirme, lakap takma, önemsizleştirme gibi sözel yargılarda bulunma, otorite ve baskıcı bir tutum sergileme, baskı yapma, fazla koruyucu davranma, bağımlı hale getirme, günlük hayatta karşılaşılan diğer duygusal istismar türleri arasında yerini almaktadır.[38][39]

Duygusal istismar türünün kökeninde çocuğun ruhsal yönden zarar görmesi ve yaralanması yer almaktadır. Bu durum iki şekilde ortaya çıkmaktadır. İlk durum ebeveyn ve bakım veren bakıcılar tarafından çocuğun istismara maruz kalması, ikinci durum ise çocuğun temel ihtiyaçları arasında olan şefkat, sevgi bakım ihtiyaçlarının giderilmemesi ve yeterli düzeyde karşılanmaması olarak ifade edilmektedir. Çocuğun var olan ihtiyaçları şu şekilde belirtilmektedir;

1. **Güven**; çocuğun bakım, sağlık ve tehlike oluşturan durumlara karşı güvende olduğunu bilmesi durumudur.
2. **Kendini Değerli Hissetme**; çocuğun değerli biri olduğu hissetmesi ve bu şekilde davranışlar muamele edilmesi.

---

[37]Gizem Müjdecioğlu Demir, Kendine Zarar Verme Davranışı Ve/Veya İntihar Girişimi Olan Ergenlerde Çocukluk Travmaları ve Bağlanma Stillerinin Değerlendirilmesi, Tıp Fakültesi, Akdeniz Üniversitesi, Antalya, 2017, s.22, **(Yayımlanmış Tıpta Uzmanlık Tezi).**

[38]Desmond Runyan vd., "Child Abuse And Neglect By Parents And Other Caregivers", ***World Report On Violence And Health***, 2002, s.57-86.

[39]Oğuz Polat, ***Çocuk İstismarı***, Adli Tip Der Yayinevi, 2000, s.207-231.

3. **Sosyalleşme**; çocuğun duygularına değer verilmesi, ifade özgürlüğü tanınması, çocuğa özel zaman dilimleri ayırarak dış dünya ile bağının güçlendirilmesi.

4. **Düzen ve Yapı**; çocuğa doğru bir rol model olunması ve var olan kapasitesinin farkındalığının sağlanması.

5. **Dokunulma**; ilgi, kucaklama, sarılma öpme gibi içten, samimi tutumların çocuğa gösterilmesi.

6. **Uyarılma**; duyguların paylaşılması, üzüntü, sevinç mutluluk gibi duyguların hissettirilmesi.[40]

2.1.4.3. Cinsel İstismar

Cinsel istismar 18 yaştan küçük olan çocukların kendisi ile arasında en az 5 yaş aralığı olan dış çevreden bir yetişkin veya aralarında 2 yaş aralığı bulunan aile fertlerinden bir yetişkin tarafından cinsel olaylara maruz kalması olarak tanımlanmaktadır. Cinsel istismar aynı zamanda çocukluk döneminde çocukların gelişimlerini olumsuz etkileyen istismar türü olarak da adlandırılmaktadır. Cinsel istismar yetişkin ile çocuk arasında gerçekleşen her tür cinsel ilişki anlamına gelmektedir.[41]Bu durumda yetişkin bireyin çocuğa yaklaşması cinsel bir haz niteliği taşımalıdır. Bu istismar türü; dokunmanın gerçekleştiği, dokunmanın yer almadığı ve şiddet içerikli gibi gruplara bölünebilmektedir.[42]

Cinsel istismar yetişkin bir birey tarafından henüz cinsel gelişimini tamamlamamış olan çocuk veya ergene istek, arzu ve cinsel gereksinimlerini baskı ve güç yolu ile kandırma veya tehdit ile gidermeye çalışmasıdır.[43] Dünya Sağlık Örgütüne göre cinsel istismar çocuğun tam olarak idrak edemediği, izninin alınması mümkün olmayan ya da gelişimsel olarak çocuğun hazır oluşunu tamamlamadığı veya toplumun tabularını ve yasalarını aykırı görülen cinsel faaliyetlerde olması olarak ifade edilmektedir.[44]

Çocuklar yalnızca yetişkin bireyler tarafından değil aynı zamanda diğer çocuklar aracılığıyla da cinsel istismara maruz kalabilmektedirler. Diğer cinsel

---

[40]Polat, a.g.e., 2001.

[41]Şule Bilirvd., 4-12 Yaşları Arasında 16100 Çocukta Örselenme Durumları İle İlgili Bir İnceleme, ***Çocuk İstismarı Ve İhmali, Çocukların Kötü Muameleden Korunması Dergisi,*** Ankara, 1991, 45-54, s.45

[42]Gülseren Günce, ***Çocuğun Cinsel İstismarı***, Çocukların Kötü Muameleden Korunması I. Ulusal Kongresi Bildiriler Kitabı, Ankara Üniversitesi, Ankara, 1991, s.125.

[43]Evrim Aktepe, "Çocukluk Çagi Cinsel Istismari/Childhood Sexual Abuse", ***Psikiyatride Guncel Yaklasimlar,*** 2009,Cilt:1, Sayı:2 s.95.

[44]World Health Organization, Child Abuse And Neglect By Parents And Other Caregivers, ***World Report On Violence And Health,*** 2002, s.59-86.

istismara uğratan çocuk ile aralarında dört yaş farkı ya da dört yaş üstü fark olduğunda, kurban olan küçük çocuk baskı ve ikna yolu ile haz aracı olarak kullanıldıysa cinsel istismar kurbanı olarak görülmektedir.[45]

Cinsel istismarın olduğunun ispatı için kurban ve istismarcı arasında yaş farkının 5 olması gerekmektedir. Cinsel istismar tespiti en zor yapılan istismar türü olarak da bilinmektedir. Cinsel istismar türünde yetişkin bireyler cinsel haz ve fantezilerini çocuk üstünde gerçekleştirmektedirler. Bu kısımda mecburiyet, ikna ve baskı eylemlerinin aktif olarak kullanıldığı bilinmektedir.[46] Bir durumun cinsel istismar olarak ispat edilebilmesi için, istismar eden kişi ile istismara uğrayan kişi arasında 5 yaş fark olması gerekmektedir.[47]

Cinsel istismar davranışları; cinsel muhabbette bulunma, cinsel teklif, teşhircilik gibi temassız davranışlar, cinsel organı direk ya da kıyafet üstünden okşama, cinsel birliktelik, röntgencilik ve bu gibi girişimler, cinsel penetrasyon, oral-genital temas ilişkisi; anal, genital ilişki ya da parmak veya nesnelerle ilişki şeklinde görülebilmektedir. Çocuk bireylerin yetişkinlerin cinselliklerine maruz kalması ya da pornografi ile karşı karşıya gelmesi, seks işçisi olarak çalıştırılması cinsel sömürü grupları adı altında yer almaktadır.[48]

DSM-5 tanı ölçütleri kitabında cinsel istismar; "*Çocuğa cinsel sömürü, anne baba, bakım veren ya da çocuğun sorumluluğunu taşıyan başka birinin, cinsel doyum sağlamak için çocuğu herhangi bir cinsel eyleme katmasını kapsar. Cinsel sömürü, çocuğun cinsel organlarını okşama, içine girme, ensest, zor kullanarak cinsel ilişki kurma, oğlancılık (sodomi), açık saçık görünme gibi etkinlikleri kapsar. Cinsel sömürü, anne baba ya da bakım verenin dokunmadan sömürüsünü de kapsar. Sözgelimi, çocukla sömüren kişi arasında doğrudan bedensel bir dokunuş olmadan, çocuğu, başkalarının cinsel doyumu için bir takım eylemlere zorlama, kandırma, ayartma, gözünü korkutma ya da baskı altında tutma da bu kapsam içindedir*" şeklinde tanımlanmıştır.[49]

---

[45]Emre İşeri, "Cinsel istismar",***Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Derneği***, 2008, s.470-477.

[46]Ümit Murat Şahiner vd., Tıbbi Açıdan Çocuk İstismarı, ***Katkı Pediatri Dergisi***, 2001, s.276-285.

[47]Irene R. Fassler vd., Predicting Long-Term Outcomes For Women Sexually Abused İn Childhood: Contribution Of Abuse Severity Versus Family Environment, ***Child Abuse and Neglect***, 2005, s.269-284.

[48]Frank W Putnam, "Ten-Year Research Update Review: Child Sexual Abuse", ***Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry***, 2003, s.269-278.

[49] APA, DSM-5 ***Tanı Ölçütleri Başvuru El Kitabı***, HYB Yayınları, Ankara, 2014, s.368.

2.1.4.4. İhmal

İhmal bakım veren ya da ebeveynlerin çocuğun temel bakım ihtiyaçlarını doğru zaman ve miktarda gidermemesi olarak ifade edilmektedir. Çocuğun ruhsal ve fiziksel gelişimi açısından önemli görülen ihmal konusuna; eğitim, beslenme, sağlık, duygusal gelişim, güvenli alan, yaşam koşulları, barınma gibi faktörler ile bakılmaktadır. Çocuk istismarının diğer bir çeşidi olan ve sıklıkla rastlanan ihmal, bakım veren tarafından karşılanmayan ihtiyaçların çocuğun gelişimini olumsuz etkilemesi olarak tanımlanmaktadır.[50] İhmal çocuğun temel bakım ihtiyaçlarından mahrum edilmesi ve duygusal gelişiminin olumsuz etkilenmesi olarak da adlandırılmaktadır.[51] Barınma, beslenme, giyinme gibi temel bakım gereksinimlerinin giderilmemesi ile beraber ruhsal ve fiziksel gelişimini önemsememek, bu gelişim alanlarını destekleyecek faaliyetlerde bulunmamakta ihmal olarak isimlendirilmektedir.[52]

İstismar ve ihmal kavramları birbirinden bağımsız olmayan bir olgudur. İhmal ya da istismarın çocuk üzerindeki etkileri kolay bir şekilde ayırt edilememektedir. İncelenen bir araştırma ihmal edilen çocuklarda duygusal ve depresyon semptomlarının yüksek miktarda görüldüğünü, istismar edilen çocuklarda ise saldırganlık eğiliminde artış olduğunu göstermektedir.[53]

İhmal iki şekilde görülmektedir;

2.1.4.4.1. Duygusal İhmal

Duygusal ihmal, istenmeyen doğum sonrası dünyaya getirilen veya engelli olması nedeni ile ailenin çocuğu kabulünde zorlanmaların olduğu durumlarda görülebilmekle beraber; aile fertlerinin depresyon düzeylerinin yüksek olması, madde kullanımı ve çocuğun güvenlik ihtiyacını karşılayamama gibi durumlar duygusal ihmal olarak değerlendirilmektedir. Çocuğun zihinsel, duygusal, bilişsel ve davranışsal gelişiminde aksamalara ve bozukluklara neden olan duygusal ihmalin yaralanma ya da herhangi bir gelişim geriliği gözlemlemeden ayırt edilmesinin çok zor olduğu bilinmektedir.[54]

---

[50]Oğuz Polat, ‘***’Tüm Boyutlarıyla Çocuk İstismarı Tanımlar’’***, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2007.

[51]Angelo P. Giardino vd., "Introduction: Child Abuse And Neglect", ***A Practical Guide To The Evaluation Of Child Physical Abuse And Neglect,*** New York, 2010, s.3-30.

[52]Howard Gardner, ***Frames Of Mind: The Theory Of Multiple İntelligences***, Basic Books, 1983, s.339.

[53]Ümit Biçer, ***Bir Çocuk İstismarı Olgusu***, Çocuk Forumu**,** 1999, s.18-22.

[54]Kathryn L. Hildyard ve David A. Wolfe, “Child Neglect: Developmental İssues And Outcomes,” ***Child Abuse And Neglect,*** 2002,Cilt:1, Sayı:2**,** s.679-695, 2002.

Çocukların ihtiyacı olan sevgi, güven, bağlanma gibi duygusal ihtiyaçlarının giderilmemesi olarak tanımlanan duygusal ihmal, ailenin duygusal gereksinimleri gidermede yetersiz ve ilgisiz kalması ile alakalı bir durum olarak görülmektedir. Duygusal ihmal; ailenin sağlık veya psikolojik durumunun kötü olması, bakım verenin depresyon düzeyinin yüksek olması ya da madde kullanımı gibi çocukların dışında görülen faktörlerin yanında çocukta var olan öğrenme güçlüğü, zor mizaç gibi doğrudan etkileyen etkenlere bağlı olduğu gözükmektedir.[55]

Çocukluk döneminde temel duygusal ihtiyaçlar bulunmaktadır. Bu ihtiyaçların giderilmemesi ihmal durumuna sebep olmaktadır. Bu gereksinimler şunlardır;[56]

Dokunma: Çocuğun bakım vereninin sıcaklığını hissetmesi adına kucaklama, öpme, tutma davranışları. Güven: Korunma, güvende hissetme, beslenme ve sağlık durumları ile ilgilenme. Düzen: Çocuk karşısında uygun model olma. Sosyallik: Çocuğa ait zaman dilimi ayırmak ve onunla beraber vakit geçirmek. Kendilik değeri: Çocuğunda birey olduğunun farkında olmasını sağlamak, onunla iletişim kurmak olarak tanımlanmaktadır.

2.1.4.4.2. Fiziksel İhmal

Fiziksel olarak yapılan ihmal 18 yaş altı çocukların ya da ergen bireylerin yetersiz beslenmesi, bakımsız giyindirilmesi, hijyen veya bakımının eksik yapılması neticesinde bireyin olumsuz etkilenmesi olarak görülmektedir. Çocuğu evden kovma, terk etme veya dışlama gibi olumsuz davranışlar fiziksel ihmal içerisinde adlandırılmaktadır.[57] Fakat fiziksel ihmalin değerlendirilme aşamasında ihmalden kaynaklı mı yoksa maddi yetersizliklerden kaynaklı mı olduğu kısmı çok önemlidir. Ekonomik yetersizliğinden dolayı çocuğunun ihtiyaçlarını karşılamayan aileler ihmalkar aile içine girmeyebilirler.[58]

Fiziksel ihmal durumu fiziksel istismara oranla daha fazla görülmektedir. İhmal, cinsel ve fiziksel istismar durumlarına göre soyut bir kavram olduğundan göz ardı edilebilmekte ve istatiksel olarak fiziksel ihmal oranları ile ilgili net bir sonuç alınamamaktadır.[59]

---

[55]Meltem Dinleyici ve Figen Şahin Dağlı, "Duygusal İhmal, İstismar Ve Çocuk Hekiminin Rolü", ***Osmangazi Tıp Dergisi***, 2016, s.1-10.

[56]Polat, a.g.e., 2001.

[57]Kadriye Yurdakök, "Duygusal İstismar Ve İhmal'', ***Katkı Pediatri Dergisi***, 2010, s.423-433.

[58]HivrenÖzkol, The Relatıons Among Chıldhood Interpersonal Trauma, Dıssocıatıon, Posttraumatıc Stress Dısorder, And Dısorders Of Extreme Stress Not Otherwıse Specıfıed, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Ankara, 2014, **(Yayımlanmış Doktora Tezi).**

[59]Bülent Kara vd., "Çocuk İstismarı", ***Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi***, 2004, s.140-51.

Fiziksel istismar ve ihmal durumu bilişsel, davranışsal, kişilerarası ve duygusal sorunlar ile madde kullanımı ve ruhsal bozukluklar ile bağlantılı olduğu bilinmektedir.[60] Aynı zamanda fiziksel istismar deneyimi olan çocukların sosyal iletişimlerinde ve yakın arkadaş kurmalarında zorluklar yaşadıkları, bu olumsuzluklara tepki olarak saldırgan davranışlar sergiledikleri ve suça eğilim gösterme gibi davranış problemleri yaşadıkları gözlemlenmektedir.[61]

2.1.5. Çocukluk Çağı Travmalarının Etkileri

Küçük yaş gruplarında meydana gelen travmanın iki belirgin etkisinin olduğu bilinmektedir. Bu belirtilerinde ilki; çocuk bireylerin başlarına gelebilecek kötü durumlara mani olamamaları ve sonucu farklılaştıramadıkları için suçluluk duygusu hissetmeleridir. İkinci önemli belirti ise çocukluk dönemindeki travmaların çocuğun hafıza, motor, dil ve zeka becerilerini olumsuz etkilemesidir. Travma yaşayan çocuklarda hafıza güçlüğü ve sözel ifade de zorluklar görülmesiyle beraber dikkat, odaklanma ve konsantrasyon bozukluklarının da eşlik ettiği bilinmektedir. Bu çocuklarda yoğun stresten dolayı parmak emme, alt ıslatma gibi davranış bozuklukları tekrarlanmaktadır.[62]

Çocukluk çağı travmalarınınfiziksel ve ruhsal gelişimi zarar verici olumsuz etkileri birçok araştırmada yer almaktadır.[63]Travma sonrasında çocuklarda bulaşıcı rahatsızlıklar, gastrointestinal ve jinekolojik bozukluklar, risk içerikli davranışlar sonucu oluşan yaralanmalar ve izler, maddeyi kötüye kullanım, yeme bozuklukları ve uzun süreli fiziksel rahatsızlıklar görülmektedir. Ruhsal olarak görülen rahatsızlıklar ise kaygı, ölüm düşünceleri ve intihar eğilimleri, zayıflamış duygusal sağlık durumu, kişilik bozuklukları, depresyon ve dissosiyasyon bozuklukları sıklıkla raporlarında yer almaktadır. Çocukluk çağı travmasına maruz kalmış çocuklar yetişkinlik dönemlerinde diğer bireylere oranla daha fazla tıbbi tedavi görmektedirler.[64]

İhmal ve istismar durumlarında kişinin benlik yapısı da zarar görmektedir. İhmal ve istismar kurbanları olayın suçlusu olarak kendilerini görmekte ve bu durumu hak ettiklerini, değersiz olduklarını düşünmektedirler. Bu sebeple bu

---

[60]Yasemin Taner ve Bahar Gökler, "Çocuk İstismarı Ve İhmali: Psikiyatrik Yönleri", ***Acta Medica***, 2004, s.82-86.

[61]Hargreaves George Arthur, Physical Abuse Of Children, In: Wiener JM, Ed. Textbook Of Child Adolescent Psychiatry, ***Washington: American Psychiatric Press,*** 1997, s.98-687.

[62]Hümeyra Karayel, Çocuk ve Travma, ***İHH İnsani ve Sosyal Araştırmalar Merkezi***, 2018.

[63]Türkan Yılmaz Irmak, Çocuk İstismarı Ve İhmalinin Yaygınlığı Ve Dayanıklılıkla İlişkili Faktörler, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ege Üniversitesi, İzmir, 2008, s.1, **(Yayımlanmış Doktora Tezi).**

[64]Jennifer Ann Morrow vd., In Their Own Voices: Trauma Survivors' Experiences İn Overcoming Childhood Trauma, Sage Open, 2012.

çocuklar kendi içlerini dönmekte, anksiyete düzeylerinde artışlar meydana gelmekte ve olumsuz bir benlik geliştirmektedirler.[65]

Travmatik yaşantılar bireylerin başa çıkma mekanizmalarının üstünde olduğu için bireylerde ortaya çıkan anksiyete ve korku durumu da baş edilemeyecek düzeyde olmaktadır. Ortaya çıkan bu korku ve anksiyete durumu beyine zarar vermekte ve kişinin çalışma düzeninde bozukluklara sebep olmaktadır. Yaşanan ihmal ve istismar durumu zihinde yer edinmekte ve bu anı ve düşünceler sürekli olarak kişiyi meşgul etmektedir. Zamanla bireyler bu düşüncelere tepki olarak dürtüsel davranış ve öfke nöbetlerine varan davranış bozukluklarını ortaya çıkarmaktadır.[66] Çocukluk çağı travmaları sözel beceri olduğu gibi diğer tür becerileri de sekteye uğratmaktadır. İncelenen araştırmalar travma geçirmiş olan kişilerde beynin medial prefrontal ve dorsolateral kısımlarında azalmalara neden olmaktadır. Bu kısımların kendilik algısı, yürütücü işlevler ve düşünme kapasitesi ile bağlantılı olduğu bilinmektedir.[67]

Çocukluk çağı travmalarının saldırgan davranışlar ile olan ilişkisini araştıran araştırmalar incelendiğinde Saçarçelik, Türkcan, Güveli ve Yeşilbap (2013)[68] tarafından yapılan araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre kendine zarar veren bireylerin %71,3'ünde çocukluk yaşantısında travma deneyimi yaşadıkları görülmektedir.[69]

2.2. Duygusal Zeka

2.2.1. Duygu

Duygu kavramı Latince' de hareket etmek, devinim anlamına gelmekte ve kaynağını motore kelimesinden almaktadır. Bilinç, psikolojik tepkiler ve algılamanın birbirleri ile uyum içerisinde olmasını sağlayan duygular, etrafımızda olan biten olumlu veya olumsuz durumlara karar vermede yol gösterici etki göstermektedir.[70]

---

[65]Sinem Kahveci, Borderline Kişilik Bozukluğunda Zihin Kuramı Ve Çocukluk Çağı Travması Arasındaki İlişki, Sosyal Bilimler Enstitüsü,Üsküdar Üniversitesi, İstanbul, 2016, s.61,**(Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi).**

[66]Ruth A. Lanius vd., "***The İmpact Of Early Life Trauma On Health And Disease***", Cambridge, UK: Cambridge UP, 2010.

[67]Ruth A. Lanius vd., Neural Correlates Of Traumatic Memories İn PTSD: A Functional MRI İnvestigation. ***American Journal of Psychiatry,*** 2001, s.1920-1932.

[68]Gülhazar Saçarçelik vd., Evaluation of the Relation between Deliberate Self-Harm Behavior and Childhood Trauma Experiences in Patients Admitted to the Second-Step Psychiatric Outpatient Clinic for Adolescent and Young Adult, ***Noro-Psikyatri Arsivi***, 2013, s.222-229.

[69]Salih Zoroglu vd., "Çocukluk Dönemi İstismar Ve İhmalinin Olasi Sonuçlari1/Probable Results Of Childhood Abuse And Neglect", ***Anadolu Psikiyatri Dergisi***, 2001, s.69-78.

[70]Mark Davis, "***Duygusal Zekânızı Ölçün***", Alfa Yayınları, İstanbul, 2004.

Duygu kavramı kişinin davranışlarında rehberlik görevi gören, kişinin hedeflerinde giden yolda bilgi aracı görevi olan tepkiler olarak tanımlanmaktadır. Duyguların davranış başlatma ve başlattıkları davranışa tepki gösterme olmak üzere iki temel işlevi bulunmaktadır. Duygular uyarıcıların kişinin öznel yorumlama ve algılama sistemlerinde nasıl işlev gösterdiklerini çözümlemektedirler.[71]

Kişi var olan duygularından kendisini soyutlayamamaktadır. Ancak yetenekler ile duyguları yönetebilmekte ve duygularının amacına hizmet etmesini sağlayabilmektedirler. Duygular kişinin hayata bakışını, performansını, ruh halinin olumlu veya olumsuz etkileyebileceği için bireylerde büyük öneme sahip olduğu bilinmektedir. Kişinin duygularını iyi yönetebilmesi beraberinde performansını olumlu yönde etkilemektedir.[72]

Hendl ve Konrad duyguları ifade etmenin zor bir durum olduğunu belirterek, farklı duyguların ortak payda da buluşan özellikleri olduğunu ortaya koymaktadırlar. Bu özellikleri şu şekilde dile getirmişlerdir;

Duygular doğal süreçler ile oluşmaktadır. Bireyin önceden duygularını belirlemesi ya da müdahale edebilmesi mümkün görülmemektedir.

Duyguya eşlik eden diğer bir duygu da heyecan duygusudur.

Duygular olumlu ve olumsuz şekilde görülebilmektedir. Her iki duygu durumunda bu değerlendirilebilmektedir.

Kişi duygularını aynı zamanda yüz ifadesi, jest ve mimikleri ile dışa yansıtmaktadır.[73]

Goleman'a göre duygu his, zihin, tutku çalkantısı veya uyarılmış zihinsel hal olarak tanımlanmaktadır. Goleman ve Stavemann korku, öfke, mutluluk, üzüntü ve sevgi duygularını temel duygular olarak varsaymaktadırlar. Köroğlu ise Goleman'ın utanç, şaşkınlık ve iğrenme duygularını, Stavemann'ın aşırı olumsuz yani depresyon duygularını tanımlamaktadır.[74]

2.2.2. Zeka

Zeka alt yapısı bulunan geniş yelpazede incelenen bir kavram olarak görülmektedir. Eski çağlarda topluma katkısı olan, zeki olarak adlandırılan kişiler

[71]Özlem Mumcuoğlu, Bar-On Duygusal Zeka Testi'nin Türkçe Dilsel Eşdeğerlik, Güvenirlik Ve Geçerlik Çalışması, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Marmara Üniversitesi, İstanbul, 2002, s.20-41.

[72]Ferda Kervancı, Büro Çalışanlarının Duygu Yönetimi Yeterlilik Düzeylerinin Geliştirilmesinde Duygu Yönetimi Eğitimi Programının Etkisi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gazi Üniversitesi, Ankara, 2008, s.28, **(Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi).**

[73]Stefan Konrad ve Claudia Hendl, ***Duygularla Güçlenmek***, Hayat Yayınları, İstanbul, 2003, s.22-42.

[74]Gülay Semiz Köroğlu, Sınıf Rehber Öğretmenlerinin Algılarına Göre Psikolojik Danışmanların Duygusal Zekâ Düzeyleri, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara Üniversitesi,Ankara, 2006, s.23**(Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi).**

tarafından duygular, ikinci noktada önem taşıması gereken hisler olarak önemi belirlenmiştir. Süregelen yıllarda zeka olgusu araştırmacı ve bilim adamları tarafında detaylı olarak incelenmiştir.[75] Howard Gardner çoklu zeka kuramı üzerindeki çalışmalarında zekayı çeşitli kültürlerde değerlendirilen problemleri çözüme ulaştıran ya da ürün ortaya koyma yeteneği olarak ifade etmektedir.[76]Bu yönden bakıldığında zeka kişinin karşılaştığı problemler karşısında çözüm yolları üretme ile beraber var olduğu ortama ayak uydurma becerisinin kazanılması ile anlam kazanan bir kavram olarak görülmektedir.[77]

Zeka ile yapılan ilk bilimsel araştırmalar 20. yüzyılın başlarında görülmektedir. Zeka kavramı uzun yıllardır tartışılan kavramdır fakat sistemli olarak 20. Yy görülmektedir.[78] Alfred Binet zekaya tanım getiren ilk kişi olduğu bilinmektedir. Alfred Binet'e göre zeka kavramı dış dünyanın algılanması, bellekte yer edinmesi ve yer edinen bilgi üzerinde düşünme olarak tanımlanmaktadır.[79] En yalın tanımı ile zeka bireyin çevresine adapte olması ve uygun tepkiler vermesi olarak ifade edilmektedir.[80]

Descartes zeka ile ilgili en eski tanım yapan düşünürlerden biridir. Descartes zekayı yanlış ile doğru kavramlarını ayırt edebilme yetisi olarak tanımlamaktadır.[81]Köknel ise zekayı kişinin yaşadığı problemler karşısında kazandığı deneyimlerinden yararlanarak, bir sorun ile karşı karşıya geldiğinde deneyimleri göz önüne alarak çözüm yolu bulma ve baş etme becerisi olarak ifade etmektedir.[82]

2.2.3. Duygu ve Zeka İlişkisi

Duygular bireyler tarafından rutinler ve gerçekler sonucunda meydana gelmektedir. Bireyde meydana gelen duygular sadece içsel olarak değil; sosyoekonomik durum, kültür, yaşam tecrübeleri gibi etkenler ile şekillenmektedir.

---

[75]Murat Sarıkabak vd.,***Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Adaylarının Akademik Başarılarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi***, 2. Uluslararası Herkes İçin Spor ve Welness Kongresi, 2019.

[76]Gardner, a.g.e., s.339.

[77]Charles G. Morris, "Psikolojiyi Anlamak",***Türk Psikologlar Derneği***, 2002.

[78]Murat Delice ve Murat Günbeyi, "Duygusal Zekâ Ve Liderlik İlişkisinin İncelenmesi Polis Teşkilatı Örneği'', ***Ataturk University Journal of Economics and Administrative Sciences,*** 2013, s.209-239.

[79]Umut Gök Balcı, "Bilişsel ve Duygusal Zekânın Birinci Basamakta Değerlendirilmesi", ***Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care*****,** 2013, Cilt:27, Sayı:1, s.7-12.

[80]Maboçoğlu, a.g.e., 2006, s.95.

[81]Peter Salovey ve John D. Mayer, "Emotional İntelligence", ***Imagination, Cognition And Personality***, 1990, s.185-211.

[82]Özcan Köknel, ***Kaygıdan Mutluluğa Kişilik***, Altın Kitaplar Yayınevi, 1990.

Literatür çalışmaları incelendiğinde kişinin bilgi ve tecrübelerinin duygulardan ayrı olarak ele alınamayacağı görülmektedir.[83]

Türk Dil Kurumu zekayı, bireyin akıl yürütme, algılama, sonuç çıkarma, düşünme ve yargılama yeteneklerinin bütünü olarak adlandırmaktadır. Zeka kişinin çevresine ayak uydurmasında, öğrenmenin gerçekleşmesinde duyuşsal ve bilişsel özelliklerinin tamamı olarak da ifade edilmektedir.[84] Goleman duygusal zekayı iki boyutta ele almaktadır. Bu iki boyut hisseden duygusal zeka ve düşünen bilişsel zekadır.[85] Duygusal zeka son yıllarda popülerliği artmakta ve aynı zamanda profesyonel ve sosyal olarak ilgi düzeyi de artış göstermektedir. Duygusal zekayı yaygınlaştıran kişilerin Susie Orbach (1999) ve Daniel Goleman (1995) olduğu bilinmektedir.[86]

Weschler ve Thorndıke kişinin başarı oranının artmasında ve uyum sağlamasında zekanın bilişsel sürecinin çok etkili olduğu öne sürmektedirler. Gardner zekanın tek değil birden fazla boyutunun olduğunu savunarak sekiz boyut ortaya koyduğu bilinmektedir. Ortaya koyduğu bu sekiz boyut sözel zeka, mantıksalsayısal zeka, bedensel-kinetik zeka, mekânsal zeka, müzik zekası, doğa zekası, kişisel zeka ve kişilerarası zeka olarak betimlenmektedir.[87]

2.2.4. Tanımı ve Ortaya Çıkışı

Duygusal zeka ilk olarak 1990 yılında Mayer ve Salovey tarafında tanımlanmaktadır. Thorndike sosyal zeka ile sosyal yeteneklerin tanımlarının benzer olduğu söylemektedir.[88]İnsanlar hayatlarında karşılarına çıkan zorluklar karşısındaki davranış ve tutumları ile ruhsal iyi oluş hallerini koruyarak, karamsarlıktan kaçınma ve umut duygusu ile hayat koşul ve şartlarını iyileştirdikleri sürece duygusal zeka dengesini sağlayabilmektedirler. Bu bakımdan incelendiğinde bireysel başarı ortaya koyma ve diğer bireyler ile iletişim sağlayabilme duygusal zeka için önemli bir faktör

---

[83]Ali E. Akgün vd., "Organizational Emotional Capability Product And Process İnnovation And Firm Performance: An Empirical Analysis", ***Journal Of Engineering and Technology Management***, 2009, Cilt:26, s.103-130.

[84]Demet Duman Keskin, Hemşirelik Yüksekokulu Birinci Sınıf Öğrencilerinin Duygusal Zeka Düzeyleri İle Empati Becerileri Arasındaki İlişki, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul Üniversitesi, İstanbul, 2014, s.25, **(Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi).**

[85] Daniel Goleman, ***Duygusal Zekâ Neden IQ' Dan Daha Önemlidir***, Varlık Yayınları, 2005.

[86]Dawn Freshwater ve Theodore Stickley, "The Heart Of The Art: Emotional İntelligence İn Nurse Education", ***Nursing İnquiry***, 2004, s.91-98.

[87]Zuhal Baltaş, ***İnsanın Dünyasını Aydınlatan ve İşine Yansıyan Işık Duygusal Zeka***, Remzi Kitabevi, İstanbul, 2006.

[88]Peter Salovey ve John D. "Mayer, Emotional Intelligence And The Construction And Regulation Of Feelings", ***Applied And Preventive Psychology***, 1995, s.197-208.

olarak görülmektedir.[89]Bar-on ise duygusal zekayı kişinin yer aldığı alanlarda başarılı olabilmesi olarak tanımlamaktadır. Kişi bu başarıyı elde ederken duygusal, kişisel ve sosyal yeteneklerini kullanmaktadır.[90]

Daniel Goleman'ın 1995 yılında yayınladığı "Duygusal Zeka" adlı kitabı ile duygusal zeka kavramı önem kazanmıştır. Goleman duygusal zekayı kişinin kendisini eyleme geçirmesi, problemler karşısında yola devam edebilmesi, iç dünyasında düzenlemeler yapabilmesi, empati kurması, dürtülerini kontrol altına alabilmesi, ümit beslemesi, hedefleri doğrultusunda başarı göstermesi, isteklerini erteleyebilmesi ve duygularını yönetebilmesi olarak tanımlamaktadır. Goleman ayrıca kişinin duygularının kontrolünü sağlayabilmesi, empati kurabilmesi ve kendini motive edebilmesi yeteneklerinden bahsetmektedir.[91]

Bireylerin duygusal ve akılcı olarak iki beyni, iki zekası ve iki zihni olduğu bilinmektedir. Bireyin hayatında bilişsel zekanın yanında duygusal zekasının da çok önemli olduğu bilinmektedir. Duygusal zekanın olmaması kişinin aklını tam olarak verimli bir şekilde kullanamamasına neden olmaktadır. Duygusal zeka ile ilgili yapılan çalışmaların temelinde bireylerin tutum ve davranışlarında duyguların önemli bir etkisi olduğu düşüncesi hakimdir. Bu durumda esinlenerek kişinin iyi bir duygu kontrolü yapıyor olmasının olumlu sonuçlar doğuracağını söylemek mümkündür. Duygusal zeka, duyguların kontrolü ile ilgili bir oldu olması sebebiyle duygusal zekaya sahip kişiden negatif, olumsuz düşüncelerinden arınması, pozitif, olumlu düşüncelerini de performansa dönüştürmesi beklenmektedir.[92]

Kişinin duygu ve yeteneklerinin bilincinde olması, yeteneklerini geliştirebilmesi ve yeni gelişimleri açık olması, hedeflerine giden yolda potansiyelini arttırmakta, başarıya odak noktasına alabilen, iletişimi kuvvetli, anlayışlı ve ikna kabiliyeti yüksek olma gibi duygusal zekaya ait yeteneklere sahip olması önemli olarak görülmektedir.[93] Buradan esinlenerek duygusal zeka kişinin günlük yaşamında maruz kaldığı problemlerin çözümlenmesini sağlamak, başarı yolunda çaba harcamak ve mutlu bir yaşamın devamlılığını sağlayabilmek için yol gösteren bir

---

[89]Nicholas R. od ve Scott D. Scheer, "An Exploration Of Adolescent Emotional İntelligence İn Relation To Demographic Characteristics", ***Adolescence***, 2005, s.503-512.

[90]Reuven Bar-On, "The Emotional İntelligence İnventory (EQ-I): Technical Manual",***Multi-Health Systems,*** 1997.

[91]Berra Yılmaz Kuşaklı, Yönetici Hemşirelerin Duygusal Zeka Yetenekleri Ve Liderlik Davranışları, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Marmara Üniversitesi, İstanbul, 2008 s.112-119, **(Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi).**

[92]Cengiz Akçay ve Adil Doruk, "Çalışma Yaşamında Duygular ve Yönetimi: Kavramsal Bir İnceleme", ***Eğitimde Politika Analizi Dergisi***, 2012, s.3-24.

[93]Berna Bridge, ***Duyguların Eğitimi***, Beyaz Yayınları, 2003.

nitelik taşımaktadır. Duygusal zeka doğuştan gelen, çocukluk çağında ve ilerleyen yaşam dönemlerinde kazanılan deneyimler ile beraber belirli özellikleri kapsayan bireysel tutum ve davranışlar, iletişim kurma becerisi gibi eylemleri içermektedir. Bireyin iyi ve kötü duyguların ayrımını yapabilmesi ve hislerinin devamlılığını sürdürebilmesi, kötü olarak adlandırılan duyguya iyiye çevirebilme yeteneğini kapsamaktadır. Yani birey duygusal olarak zayıf ve güçlü yönlerinin farkındalığını ulaşması ve sağlıklı kararlar alabilmesi özelliğini yaşamına yansıtması olarak ifade edilebilmektedir.[94]

Mayer ve Salovey'e göre duygusal zeka kişinin kendi duygularını ve diğer insanların duygularını fark etmesi, bu duygu farklılıklarının ayrımını yapabilmesi ve buradan ulaştığı bilgileri davranış ve düşüncelerinde kullanabilmesi olarak tanımlanmaktadır.[95]Duygusal zeka günümüzde araştırma konuları içerisini girmiş olup, ilgi uyandıran bir olgu haline geldiği bilinmektedir. Mayer ve Salovey duygusal zeka kavramının tanımını ilerleyen zamanlarda yeniden düzenlemiş ve bilişsel yapılara değinmişlerdir. Mayer ve Salover'in düzenlediği yeni tanıma göre duygusal zeka duyguların kavranması, zihinsel yapının düzenlenmesi ve bilişsel yapıyı destekleyen duygu oluşumunu sağlaması yeteneği olarak tanımlanmaktadır.[96]

2.2.5. Duygusal Zeka Modelleri

2.2.5.1. Goleman Duygusal Zeka Modeli

Goleman duygusal zeka kavramını beş boyutta ele almaktadır. Bu beş boyut Duyguların farkında olma, Duygularını Yönetme, Kendini Motive Edebilme, Empati, Sosyal Beceriler olarak 5 grupta incelenmektedir.[97]Duygularının farkında olan bireyler, zayıf ve güçlü özelliklerinin farkındadırlar. Bu bireyler duygularının yaşantılarını nasıl etkilediğinin farkındalığını kazanmışlardır. Duygularının yüksek oranda farkında olan, kendini motive eden, empati yeteneği güçlü olan ve sosyal becerilerinin farkında olan bireyler hayatlarında, tutum ve davranışlarında duygularını ve hislerini aktif bir şekilde kullanmaktadır.[98]

ABD'li Psikolog Daniel Goleman hayatta karşılaşılabilecek imkan ya da farklılıklara hazır bir konumda bulunmak için akademik zekanın eksik kaldığını; duygusal zekanın kişinin hayatına yön vermede etkin rol aldığını savunmaktadır. İnsanı insan yapan özelliklerin birçoğunda duygusal zeka önemli rol oynamaktadır.

---

[94]Ayşe Kocayörük, ***Duygusal Zeka Eğitiminde Drama Etkinlikleri***, Nobel Yayın Dağıtım, 2004.

[95]John D Mayer ve Peter Salovey, "***The İntelligence Of Emotional İntelligence***",1993, s.433-442.

[96]Joseph V. Ciarrochi vd., "A Critical Evaluation Of The Emotional İntelligence Construct", ***Personality And Individual Differences*****,** 2000, s.539-561.

[97]Daniel Goleman, ***İşbaşında Duygusal Zekâ***, Varlık Yayınları, İstanbul. 2009.

[98]Daniel Goleman, "Leadership That Gets Results", ***Harvard Business Review***, 2000, s.4-17.

Goleman'a göre bilişsel özellikler ve duygusal zekanın ortaya çıkardığı akademik zeka birbirlerinin zıttı olmayan fakat aynı kategori olarak değerlendirilemeyen iki farklı yeti olduğunu söylemektedir.[99]

2.2.5.2. Reuvan Bar-On Gardner Duygusal Zeka Modeli

Reuvan Bar-on duygusal zekayı ölçmek amacı ile Duygusal Katsayı modelini oluşturan ve ilk kez Duygusal Bölüm (EQ) kavramını kullanan kişi olarak bilinmektedir. Reuvan Bar-on'a göre duygusal zeka kavramı kişinin yeteneklerinin bilincinde olması, kişinin kendi duygularını ve başka insanların duygularını farkında olup birtakım düzenlemeler yapmamıza yardımcı olan kavram olarak ifade etmektedir[100]

Reuvan Bar-on duygusal zeka modelini düzenlerken: duyguların bireylerin başarı ve hedeflerindeki rolünü tanımlamayı hedef edinmiştir. Reuvan Bar-on'un tanımına göre duygusal zeka kavramı bireyin diğer bireyler ve kendisini anlayabilmesi, diğer insanlar ile sağlıklı ilişki kurabilmesi ve bulunduğu ortama ayak uydurabilmesi, çevresindeki problemleri ile başa çıkabilmesini sağlayan yeteneklerden oluşmaktadır ve bu sebeple uyum oranının yükselmesi ile başarı ortaya çıkarmaktadır.[101]

Bar-On'un temel olarak üzerinde yoğunlaştığı konu, bilişsel olmayan zeka faktörleridir. Bu faktörler; zekanın kişisel, duygusal, sosyal ve hayatta kalma boyutlarını içermektedir. Tüm bu faktörlerin ortak özelliği, bireyin günlük hayatla başa çıkabilmesi açısından bilişsel zekadan daha etkili olmalarıdır.[102]

Bar-on başarıya ulaşmada yarar sağlayacak 5 durumdan bahsetmektedir. Bu 5 kategori; içsel iletişim, kişilerarası iletişim, stres yönetimi, uyum ve genel ruh halidir. İçsel iletişim, kişinin duygu ve düşüncelerinin farkında olma ve anlama kapasitesi olarak tanımlanmaktadır. Kişilerarası iletişim diğer bireylerin düşünce ve duygularının farkında olunması olarak ifade edilmektedir. Uyum farklılaşan durumlar ile esnek olabilme, duyguları farklılaştırma yeteneği, genel ruh durumu olumlu duyguları kullanma ve iyimser olma durumu olarak tanımlanmaktadır. Birey stres ile

---

[99]Goleman, a.g.e., s.76.

[100]Cary Cherniss ve Goleman Daniel, ***The Emotionally Intelligent Workplace***, San Francisco: Jossey-Bass, 2001.

[101]Ulaş Çakar ve Yasemin Arbak, "Modern Yaklaşımlar Işığında Değişen Duygu-Zeka İlişkisi ve Duygusal Zeka", ***Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi***, 2004, s.29-41.

[102]Joel Stein, ***Duygusal Zeka ve Başarının Sırrı***, Özgür Yayınları, 2003.

mücadele ederken, duyguların kontrol altına alınması stres yönetiminde etkili olduğu bilinmektedir.[103]

2.2.5.3. Cooper ve Sawaf'ın Duygusal Zeka Modeli

Cooper ve Sawaf duygusal zeka kavramını duygusal zeka yönetiminde ve organizasyon etkisi bağlamında ele almaktadırlar. Aynı zamanda model içerisinde liderlik kavramına değinmektedirler. Cooper ve Sawaf duygusal zeka kavramını, duyguların algılanışı ve gücünü, insan bilgisi, etkisi, enerjisi ve ilişkilerin temeli olarak anlama, duyumsama ve aktif bir şekilde kullanma yetisini açıklamaktadırlar.[104]

Bu duygusal zeka modeli dört bölümden oluşmaktadır. Bu dört boyutun; Duygusal derinlik, Duyguları öğrenmek, Duygusal simya ve Duygusal zindelik olduğu bilinmektedir. Cooper ve Sawaf'ın duygusal zeka modelinde bilişsel yetiler ile beraber zihinsel olmayan kavramların da birlikte görüldüğü karma bir model olarak ifade edilmektedir.[105][106]

Duygusal zeka modelinde organizasyon ve yönetim ilişkisi üzerinde odaklanan Cooper ve Sawaf, aynı zamanda duygusal ile liderlik bağlantısı üzerinde de durmaktadırlar. Cooper'in duygusal zeka modeli "dört köşe taşı modeli" olarak ifade edilmektedir. Bu dört farklı kategorinin her biri farklı başlıklar altında yer almaktadır.[107]

1. **Duygusal Okuryazarlık:** Kişinin duygularının farkında olması ve duygu ilişkilerinde ele alması olarak tanımlanmaktadır. Duygusal okuryazarlıkta bireysel faaliyetlerden destek alınmalıdır. Duygusal okuryazarlık dört alt boyuttan meydana gelmektedir. Bu alt boyutlar; pratik sezgi, duygusal onur, duygusal geribildirim ve duygusal enerjidir.
2. **Duygusal Zindelik:** Duygusal esneklik esnekliği kullanarak güven alanını genişletmeyi hedef alan ve problemleri çözme, yönetme becerisini sağlamak amacıyla kullanılmaktadır. Bu tanımın yapıcı

[103]Selen Doğan ve Faruk Şahin, "Duygusal Zekâ: Tarihsel Gelişimi Ve Örgütler İçin Önemine Kavramsal Bir Bakış", ***Journal of the Cukurova University Institute of Social Sciences***, 2007, s.1-16.

[104]Robert K. Cooper ve Ayman Sawaf, ***Liderlikte Duygusal Zekâ***, Sistem Yayıncılık, 2003.

[105]Selen Doğan ve Faruk Şahin, "Duygusal Zekâ: Tarihsel Gelişimi Ve Örgütler İçin Önemine Kavramsal Bir Bakış", ***Journal of the Cukurova University Institute of Social Sciences***, 2007, s.231-252.

[106]Ulaş Çakar ve Yasemin Arbak, "Modern Yaklaşımlar Işığında Değişen Duygu-Zeka İlişkisi ve Duygusal Zeka", ***Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi***, 2004, s.29-41.

[107]Frank Rudy Cooper ve Ayman Sawaf, ***Liderlikte Duygusal Zekâ: Yönetim ve Organizasyonlarda Duygusal Zekâ***, Sistem Yayıncılık, İstanbul, 1997, s.3.

memnuniyetsizlik, öz varlık, esneklik, güven alanı ve yenileme olmak üzere 5 alt boyutu bulunmaktadır.

3. Duygusal Derinlik: Bireyin yeteneklerinin ve gücünün farkındalığında olması, hedefleri doğrultusunda çaba harcaması önemli olarak görülmektedir. Duygusal derinlik kavramının amaç, güvenirlilik, özgün potansiyel, taahhüt, yetkin olma, entegrite ve vicdan olmak üzere 7 alt boyutu bulunmaktadır.

4. Duygusal Simya: Simge değersiz görülen bir kavramı daha elverişli hale getirme durumu olarak ifade edilmektedir. Duygusal simya bu durumdaki bireylerin diğer bireylerinin göremedikleri avantajları fırsata çevirerek, elverişli iş yapmayı ifade etmektedir. Duygusal simyanın yansıtıcı zaman sıçrayışı, sezgisel akış, geleceği yaratmak ve fırsat hissi olmak üzere 4 alt boyutu bulunmaktadır.[108]

2.2.5.4. Mayer ve Salovey Duygusal Zeka Modeli

Mayer ve Salovey'in Duygusal zeka ile ilgili yapmış oldukları araştırma sonucundan elde edilen bulgulara göre kişinin duyguları anlama, duyguları anlamlandırma ve algıladıkları duyguyu kullanabilme becerileri kişiden kişiye göre farklılık göstermektedir. Kişinin Duygusal zeka düzeyi duygusal başarısına ve entelektüel düzeyine önemli derecede katkı sağlamaktadır. Mayer ve Salovey duygusal zeka kavramının tek bir boyuta göre veya yeteneğe göre değil, kişinin kendi duygularını ve başkalarının duygularını çözümlemeye ve tanımlamaya yönelik olduğunu ifade etmektedirler. Duygusal zeka Mayer ve Salovey'e göre kişinin başarısını ve motivasyonunu arttıran bir çok yeteneği kapsamaktadır.[109][110]

Duygusal zeka düzeyi yüksek olan bireyler duygularının farkında oldukları için, ruh sağlıkları duygusal zekaları düşük düzeyde olan bireylere oranla daha hızlı düzelme göstermektedir. Duygusal zekayı, zeka türü olarak adlandıran bu modelde duygusal zeka düzeyini belirleme doğru ve yanlış yanıtların yer aldığını, duygusal zeka kavramının diğer zihinsel durumlar ile anlamlı bir korelasyonun olduğunu, duygusal zeka düzeyinin artırabileceğini, deneyim ve yaş değişkeni ile kazanabilir olduğu savunmaktadır.[111]

Bu model Duygusal zekayı 4 alt boyutta ele almaktadır.

---

[108]Ertan Beceren, ***Duygusal Ve Sosyal Zekamız***, Postiga Yayınları**,** 2012.

[109]Salovey,a.g.e., 1993.

[110]Füsun Acar, "Duygusal Zekâ Ve Liderlik", ***Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*****,** 2002, Cilt:12, s.53-68.

[111]Selen Doğan ve Faruk Şahin, "Duygusal Zekâ: Tarihsel Gelişimi Ve Örgütler İçin Önemine Kavramsal Bir Bakış", ***Journal of the Cukurova University Institute of Social Sciences***, 2007, s.8.

a) Duyguyu Algılamak:Yüz ve beden hareketlerine göre duyguları anlama yeteneği olarak tanımlanmaktadır. Duygunun, ses, yüz ve jestler ile ifade edilmesini içermektedir.

b) Duyguyla, Düşünceyi Desteklemek: Duygu ve düşünce ilişkisini bilmek, kişinin kararlarını manipüle etmek olarak tanımlanmaktadır. Duyguyla düşünceyi destekleyerek neden sonuç ilişkisi kurarak durumların çabuk çözümlenmesi sağlanmaktadır.[112]

c) Duyguyu Anlamak: Duyguları çözümlemek, duyguların zaman içerisindeki farklılıkları görebilmek ve sonuçlarını farkında olabilmek olarak tanımlanmaktadır. Duygu anlama süreci duyguları ifade edebilme, karmaşık olan duygulara açıklık getirme, duygusal farklılaşmalardaki duygu kontrolünü sağlama, kendi duygularını ve diğer bireylerin duyguları yönetebilme süreci olarak da ifade edilmektedir.Duyguları anlamada yetenekli bireylerin, duygu hazneleri zengin olmakta ve farklı duygu durumları arasındaki bağlantıyı çözümlemede yetenekleri bulunmaktadır.[113]

d) Duyguyu Yönetmek: Duyguları yönetme, kişinin kendi duygularını ve diğer kişilerin duygularını yönetebilmesini ve düzenlemesini ifade etmektedir.[114]Bireyin kendi duygularını ve diğer bireylerin duygularını düzenleyebilmesi için duygulara açık olması ve gözlemlemesi gerekmektedir. Bireyin duygulara kapalı olması halinde izledikleri ve hissettikleri algı durumlarına göre değişiklik göstermekte ve gerçek olan duygudan ziyade görmek istedikleri duyguyu görmelerine neden olmaktadır. Bireyin kendi duygularını ve çevresindeki bireylerin duygularını kontrol altına alabilmeleri için, gerçek duyguyu fark etmeleri gerekmektedir. Gerçek duygunun fark edilmesi kolay bir durum olmayıp, büyük bir çaba sarf etmeyi gerektirmektedir.[115]

---

[112]John Mayer vd., "Emotional İntelligence: Theory, Findings, And İmplications", ***Psychological Inquiry*****,** 2004, s.197-215.

[113]Osman Titrek, ***IQ'dan EQ'ya: Duyguları Zekice Yönetme***, Pegem Yayıncılık, 2007.

[114]John Mayer vd.,***Models of Emotional Intelligence***, Handbook of Emotional Intelligence, Stenberg, Cambridge Universty Press, 2000, s.396-420.

[115]Ulaş Çakar ve Yasemin Arbak, "Modern Yaklaşımlar Işığında Değişen Duygu-Zeka İlişkisi ve Duygusal Zeka", ***Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi***, 2004, s.36.

2.3. Kişilerarası İletişim Tarzları

2.3.1. İletişim

Bireyler dünyaya geldikleri andan itibaren bilinçli olarak veya bilinsiz olarak çevreleri ile iletişim halinde olmaktadırlar. İki kişinin var olduğu bir ortamda iletişimsizlikten bahsedilemez. İletişim kişinin toplum var olmasını ve hayatta kalmasını sağlayan en temel faktörlerden biri olarak görülmektedir. Latince karşılığı communication olan iletişim kavramı kişinin diğer bireyler ile ortamlarında var olan olaylar, nesneler, olgular ile ilgili farklılaşmaları ileten, bu değişimleri aktaran, aynı nesne, olgu ve problemler karşısında benzer yaşam tecrübelerinden kaynaklı, benzer duyguları barındıran ve birbirlerine ifade etmek için kullanılan araç olarak da tanımlanmaktadır.[116]

İletişimi başlatan nesne insan olarak görülmektedir. İletişim olgusu toplumun, insanın ve varoluşun bir koşulu olarak ifade edilmektedir. İnsan iletişim olmadan varlığını sürdürememektedir. Kendisi için ve toplum için üreten insan giriştiği faaliyetlerde doğal ve kendi ürettiği teknolojik aletleri kullanmaktadır. Bu kullanımın gerçekleşmesi, geliştirilmesi, aktarılması ve değiştirilmesi iletişim ile mümkün olmaktadır. İlişkinin var olması ve devamlılığın sağlanması adına iletişim gerekliliği ön plana çıkmaktadır. Dolayısı ile ilişki bir iletişim olarak adlandırılmamaktadır fakat varlığının iletişime bağlı olduğu bilinmelidir. Belirli bir konum ve zaman diliminde bireyin kendini anlatabilmesi ve çevresi ile ilişkisini sürdürebilmesi için iletişimin gerekliliği kaçınılmaz olmaktadır.[117]

Ertürk'e göre iletişim; hislerin, düşüncelerin ve gerçeklerin karşılıklı ilişkisi, bireyleri birbirine bağlama süreci, bilgilerin paylaşılması, duyma, anlama, duyurma, düşündürme ve düşünme, bilgi alıp-bilgi verme, kişilerin birbirlerini anlamak adına kurdukları duygu, düşünce ve haber kaynağı olarak tanımlanmaktadır.[118]

2.3.2. İletişim Süreci

İletişim sürecinde ifade edilmek istenen bilginin karşı tarafa aktarılması ve anlaşılması ile sonlanan, alıcı ve gönderici arasındaki iletişi ağı 7 basamaktan oluşmaktadır. Bu 7 basamak gönderici, kodlama, mesaj, kanal, kodu çözme, alıcı, geribildirimdir. İletişimin gerçekleşmesi için var olması gereken iki kişi alıcı ve iletişimi gönderen gönderici yani kaynaktır. 7 basamağın açıklamalarına bakacak olursak;

---

[116]Ünsal Oskay, ***İletişimin ABC'si***, İstanbul: Simavi Yayınları, 1992, s.15

[117]İrfan Erdoğan ve Korkmaz Alemdar, ***Öteki Kuram***, Erk Yayınevi, Ankara, 2002, s.17.

[118]Yıldız Dilek Ertürk, ***Davranış Bilimleri***, Kutup Yıldızı Yayınları, İstanbul, 2010, s. 123

Gönderici; Kişinin alıcıya göndermek istediği mesajı zihninde oluşturdaktan sonra bu fikri kodlama süreci olarak tanımlanmaktadır.

Kodlama; İletişimi başlatıcak olan kaynağın (gönderici) soyut olan düşüncesinin dile dökmesi ve alıcı kişiye aktarabilmesi adına mesaj şeklini dönüştürme süreci olarak ifade edilmektedir. Kaynak, iletmek istediği mesajı en iyi şekilde aktarmak için sözle ve sözsüz iletişim araçlarında yararlanmaktadır.

Mesaj; Kaynağın yani göndericinin iletmek istediği mesajı simgelediği biçimdir. Kişinin ifade ettiği durum mesaj olarak tanımlanmaktadır.

Kanal; Gönderici tarafından belirlenen ve mesajın karşı tarafa aktarmada kullandığı yol olarak adlandırılmaktadır.

Kod çözümü; Mesajı alan alıcının iletilen mesajı anlamlandırma ve çözme süreci olarak tanımlanmaktadır. Kod çözümünü yapan kişi ise alıcıdır.

Alıcı; Gönderici tarafından gelen mesajı anlamlandırarak, yeni bir mesaj ile iletişimi devam ettiren ya da tepkisiz kalarak iletişimi sonlandıran kişidir.

Geribildirim; Göndericinin ilettiği mesaja alıcının verdiği tepki olarak tanımlanmaktadır. Verilen tepki mesajı ileten göndericiye, mesajı çözümleyen alıcının nasıl yorumladığı ve iletişimin nasıl çözümlendiği hakkında bilgi vermektedir.[119]

2.3.3. Kişilerarası İletişim Kavramı ve Tanımı

Toplum içerisinde kişilerarası iletişimin öneminin büyük olduğu gözlemlenmektedir. Gelişimsel tarih ve insanın gelişiminin incelenmesi adına davranışları ve bireyleri kişiler ile olan ilişkisinin incelenmesi gerekmektedir. Toplumu bir araya getiren insanlar, güçlü ve kalıcı ilişki grupları halinde yaşamlarını sürdürmektedirler. Kişilerarası davranış, uyum sağlama üzerinedir. Güçlü, kalıcı, karşılık ve olumlu kişilerarası iletişim olmadan bireylerin yaşamlarını devam ettirmelerinin mümkün olmadığı bilinmektedir.[120]

Kişilerarası iletişim tarzları, kişinin diğer kişiler ile olan ilişkisinde yaşadığı düşünce, duygu ve davranışı ortaya koymaktadır. Kişilerarası iletişim tarzları ketleyici tarz ve besleyici tarz olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır. Besleyici ilişki tarzında kişinin açık ve doğal olduğu bilinmektedir. Bu iletişim tarzında doğrudan ve içten ilişki hâkimdir. Ketleyici ilişki tarzında ise kişi iletişimde açık ve doğal değildir. İletişiminin güçlenmesi ve gelişmesi adına çaba sarf etmemektedir.Kişilerarası iletişim tarzlarının ketleyici ve besleyici olmak üzere iki grupta sınıflanmasının

[119]Öznur Aşan, ***Örgütsel Davranış***, Arıkan Yayınları, İstanbul, 2006, s.345-348

[120]Ellen Berscheid, "Interpersonal Relationships", ***Annual Review Of Psychology***, 1994, Cilt:45, Sayı:1, s.79-129.

dışında kaçıngan, manipülatif, baskın, öfkeli, küçümseyici ve duygudan kaçınan ilişki tarzlarının da olduğu bilinmektedir.[121]

Balcı kişilerarası iletişim tarzlarını, başka bir kişi tarafından fark edilebilen, sözel veya sözel olmayan davranışlar olarak tanımlamaktadır. Diğer bir ifade ile iletişim yalnızca sözlü bir alışveriş değil, aynı zamanda bazı anlamlar ile yüklü mesajlar olarak adlandırılmaktadır. Bu mesaj ve semboller sözel olabileceği gibi jest, mimik, el hareketleri gibi sözel olmayan yollar ile de ifade edilmektedir. İki birey arasında gerçekleşen yaşantı ve fikir alışverişi iki bireyin de sözel yollar ile ya da resim, yazı, semboller, el hareketleri gibi sözel olmayan ifade biçimleri ile anlaşabilmeleri ile mümkündür.[122]

Johnson kişilerarası iletişim tarzlarını ve özelliklerini üç kategoride incelemektedir;

1. **Diğer insanları tanımak ve güvenmek:** Kişinin kendinin farkında olması, açması, kabullenmesi ve kendine olan güvenin yüksek olmasını içermektedir.
2. **Diğer kişiler ile ilişkide somut, kesin ve açık olma:** Kişinin duygu ve düşüncelerini karşı tarafa iletmede kesin olmasını ifade etmektedir. İnsanlardan hoşlanma, samimiyet ve sıcaklık kişilerarası iletişimde önemli bir faktör olarak gözükmektedir.
3. **Diğer bireyleri etkilemek ve yardımda bulunmak:** İlişkide bireylerin birbirlerine destek olmaları ve birbirlerini etkilemelerini içermektedir. Diğer bir kişinin problemlerine, yardımcı olma; destekleyici ve kabullenici ilişki kurma; kendi çelişen yapısı ile yüzleşebilme; başkasının olumlu davranışın pekiştireç verme ve uygun model olma becerileri olarak tanımlanmaktadır.[123]

2.3.4. Kişilerarası İletişimin Öğeleri

Dökmen "Kişilerarası Çatışma" isimli araştırmasında sözleri ve beden hareketlerini bir bütün olarak ele almış, düşünce ve duyguları karşı tarafa

[121]Özgün Öklük, Çocukluk Dönemi Travmatik Yaşam Olaylarına Maruz Kalmış Yetişkin Bireylerin Benlik Saygısı, Kişilerarası İlişki Tarzları Ve Baş Etme Becerilerinin İncelenmesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Işık Üniversitesi, İstanbul, 2018, s.24-25, **(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).**

[122]Seher Balcı, Danışma Becerileri Eğitiminin Üniversite Öğrencilerinin İletişim Beceri Düzeyine Etkisi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun, 1996, s.12, **(Yayımlanmış Doktora Tezi).**

[123]Durmuş Görür, Lise Öğrencilerinin İletişim Becerilerini Değerlendirmelerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çukurova Üniversitesi, Adana, 2001, **(Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi),**

aktarmıştır. Dökmen Kişilerarası iletişimi sözlü ve sözsüz olmak üzere iki şekilde ele almaktadır.[124]

2.3.4.1.Sözlü İletişim

Sözlü iletişim yazılı ya da yazısız kelimelerin dile dökülmesi ile oluşan ilişkinin temelini oluşturmaktadır. En çok kullanılan iletişim türünün sözlü iletişim olduğu bilinmektedir. En fazla kullanılmasının sebebi sözlü iletişimin kolay ve herkes tarafında gerçekleştirilebilen dinleme ve konuşma iletişimi olmasından kaynaklanmaktadır.[125]Karşılıklı etkileşimlerin birçoğu sözlü olarak gerçekleşmektedir. Dil toplumsal yaşamın temelini oluşturmaktadır. Simgesel süreç olarak adlandırılan dil, iletişimin kökeni olarak görülmektedir. Dil kültürel ve toplumsal bir olgu olarak görülürken, konuşma bireysel bir olgu olarak ifade edilmektedir. Toplumsal ve kültürel değerler dil yolu ile nesilden nesile aktarılmaktadır.[126]

2.3.4.2. Sözsüz iletişim

Sözsüz iletişim; Kişiler arasında konuşma dışında yer alan araçlar ile iletişim kurma süreci olarak tanımlanmaktadır.[127] Sözlü iletişimin iki tür işlevi olduğu bilinmektedir. Birinci işlevi gönderici ve göndericinin durumu ile ilgili bilgi kaynağı olarak ifade edilirken, ikinci işlevi etkileşimi yönetme süreci olarak adlandırılmaktadır. İkinci işlev olan etkileşimi yönetme süreci alıcı olan kişiyi ikna etmek, hakimiyet kurmak gibi ilişkiyi yönlendirmeye yardımcı olmaktadır. Sözsüz iletişimin kişilerarası ilişkilerde büyük bir payı olduğu bilinmektedir. Gönderilen mesajların %10'u kelimeler ile %30'u ses tonu ile %60'ı ise davranış ve beden ile aktarılmaktadır. Bu sebeple iletişimi etkileyen beden hareketlerini ve ses tonunu kontrol altına almak olumlu iletişim kurabilme sürecinde önemli görülmektedir.[128]Kullanılan yüz mimik ve ifadeleri gösel algılama kanalı boyutunda kişinin baskın olduğunu ifade etmektedir. Sözcük ve ses tonunu baskı kullanan kişilerin ise duygusal algılama düzeylerinin yüksek olduğu bilinmektedir. Özellikle ses tonu, yüz ifadeleri ve dokunma davranışlarını kapsayan kinestetik algı düzeyi yüksek olan bireylerde kendini göstermektedir. Kişilerarası ilişkilerde sözsüz iletişimin öneminin göz ardı edilemediği görülmektedir.[129]

---

[124]Üstün Dökmen, "***Küçük Seyler***", Sistem Yayincilik, Istanbul, 2004.

[125]Pınar Sarpkaya ve Selma Şekercioğlu, ***Sözlü ve Yazılı Anlatım***, Şafak Basım, Manisa, 1997, s.41.

[126]Haluk Gürgen, ***Örgütlerde İletişim Kalitesi***, Der Yayınevi, 1997, s.83.

[127]Erol Mutlu, ***İletişim Sözlüğü***, Ark Yayınları, Ankara, 1998

[128]Gülşen Terakya, ***Hasta Hemşire İlişkileri***, Hacettepe Üniversitesi, 1995, s.57.

[129]Kadir Özer, ***İletişimsizlik Becerisi***, Sistem Yayıncılık, 2006.

2.3.5. Kişilerarası İletişimi Etkileyen Faktörler

İnsan dünyası olarak ifade edilen ve kişilerarasında ilişkilere etkisi olan faktörler şu şekildedir; şeffaflık, bireysel özellikleri problem çözme yetisi, saygı, müsamaha, ruhsal etkenler ve demografik farklılıklar. Her bireyin birbirinde farklı olduğunu ve bireysel özelliklerinin bulunduğu unutulmamalıdır. Bireysel özelliklerin iletişimde kendini göstermesi dışında diğer bireyler ile olan ilişkileri, yaşantıları ve tecrübelerine ilişki hükümleri de kişiliği etkilemektedir.[130]

Kişilerarası iletişim tarzlarını etkileyen temel değişkenlerin; kişilik, algı, duygu, ve kültür olduğu belirtilmektedir.[131][132]

2.3.5.1.Kişilik

Kişilik Latincede "persona" anlamına gelmektedir. Roma tiyatrosunda persona oyuncuların karakterlerini temsil etmek amacıyla kullandıkları maskeleri verilen isim olarak adlandırılmaktadır. Personalar burada karakterlerin izleyicilere iyi yansıtılması amacıyla kullanılmaktadır. Yaşam biçimi olarak nitelendirilen kişilik ise kişinin var olan özelliklerini ifade eden süreç olarak tanımlanmaktadır. Kişilik, kişide ki ilgi dış görünüş, tutum, yetenek, sosyal çevre ile olan bağ ve konuşma tarzı gibi kişiye özgü özellikleri ifade eden bir olgu olup kişinin iç ve dış iletişim tarzlarına etkisi olan etkenlerden biri olarak görülmektedir.[133]

Kişiler arasındaki etkileşim ile bireylerin neyi, nasıl ve ne zaman gerçekleştireceğini belirleyen faktör, tarafların psikolojik kimlikleri, tutumları, statüleri, sosyolojik kimlikleri, yetenekleri, tecrübeleri ve toplumsal rolleridir. Sosyal bilimlerde kişilerarası iletişim, sosyoloji, psikoloji ve iletişim gibi pek çok farklı alanda araştırılma hususuna dayanmaktadır. Psikoloji bakımında bireylerin bilişsel ve duygusal özellikleri yönü ile sosyoloji bakımından roller, sosyal olanaklar ve normlar kapsamında araştırılmaktadır. İletişim ile ilgili yapılan çalışmalarda insan iletişim bağlamında incelenmektedir.[134]

2.3.5.2. Algı

Algılama kavramı kişinin çevresindeki sosyal ve fiziksel dünyaya anlam vermesi için kullandığı araç olarak tanımlanmaktadır. Kendi içinde var olandan farklı bir gerçek mevcut değildir yaklaşımı bu durum sonucunda ortaya çıkmaktadır. Diğer

---

[130]Ali Özdemir, ***Beden Dili Etkili İletişim-Etkili Konuşma***, Altınpost Yayıncılık, Ankara, 2012.

[131]Demet Gürüz ve Ayşen Temel Eğinli, ***Kişilerarası İletişim***, Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti,2012.

[132]Diğdem M Siyez, ***Kişilerarası İlişkilerin Başlangıcı Ve Gelişimi***, Pegem Atıf İndeksi, 2017, s.62-91.

[133]Salih Güney, ***Davranış Bilimleri***, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara**,** 2013. Baskı 7.

[134]Gürüz, a.g.e., s.48.

bir yandan ise dış dünyaya yüklenen anlam, var olunan kültür tarafından şekillendirilmektedir. Duyum, kişinin çevresi ile ilgili duyu organları aracılığı ile bilgi toplaması ve süzgeçten geçirerek beyine yönetme süreci olarak ifade edilmektedir.[135]

Beynin duyu organları aracılığı ile alınan bilgileri seçme, düzenleme ve yorumlama döngüsü algı olarak tanımlanmaktadır. Bazı bilgiler bilerek veya istemsiz olarak algılanabilmektedir. Bazı bilgiler ise olduğunda farklı şekilde algılanmaktadır. Bu bilgi toplama sürecinde her bireyin kendine öz ve birbirinde farklı olduğu faktörü gözden kaçırılmamalıdır.[136]

Kişilerin iletişim halinde oldukları diğer bireylerin gönderdiği mesajları çözümlemesi ve bu çözümlemeye göre davranışta bulunmaları algı faktörünün sonucu olarak ortaya çıkmaktadır.[137]Algılar bireylerin diğer insanlar ile etkileşimi sonucunda oluşmaktadır. Kişilerarası etkileşimden ortaya çıkan algı, kişilerin içsel yaşantısında eylem özelliği taşımaktadır. Kişiler nesnelere yaklaşırken, yaklaştıkları nesnelerin fiziksel açıdan algılamaktadırlar.[138]

2.3.5.3.Duygu

Kişiler arasında enerji ve duyguların karşılıklı olarak etkileşimde olduğu, mesaj iletme, alma sürecinin tamamlandığı ve kişilerin mütekabil etkileşimlerini devam ettirdiği iletişim sürecinde, iletişim kuran ve ileten birey, hissettiği, düşündüğü şekilde davranış göstermektedir. Bu iletişim sürecinin devamlılığını sağlayan kişiler farkında olmasalar bile, her sürecin bir hedefi olduğu bilinmektedir. Karşılıklı bu iletişim sürecinde ortaya çıkan uyaranlar etki tepki döngüsüne ihtiyaç duymaktadır. Kişilerarası iletişim; söylemek, bilgilendirmek, konuşmak ve irtibat kurmaktan çok daha geniş kapsamlı bir konu olarak görülmektedir.[139]

Duygular kişilerarası etkileşimin akışını değiştirmekte ve önemli derece etkilemektedir. Kişiler o an sahip oldukları ruh durumuna göre karşıdaki bireyler ile iletişim sürecine girmekte ve ruh durumlarını karşılarındaki kişilere yansıtmaktadırlar. Bu durum karşılıklı kurulun kişilerarası iletişimin düzeyini belirlemede çok önemli bir etken olarak görülmektedir.[140]

---

[135]Serdar Kaypakoğlu, ***Toplumsal Yaşam ve Birey***, Naos Yayınları, İstanbul, 2006.

[136]Robin Kowalski ve Drew Westen, ***Psychology***, Wiley, 1995.

[137]Yavuz Odabaşı ve Gülfidan Barış, ***Tüketici Davranışı, MediaCat Kitapları***, Kapital Medya Hizmetleri AŞ, İstanbul, 2002.

[138]Metin İnceoğlu***, Tutum Algı İletişim***, Beykent Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2010, s.87.

[139]Zeyyat Sabuncuoğlu ve Murat Gümüş, ***Örgütlerde İletişim***, Arıkan Yayınları, İstanbul, 2008.

[140]Seray Deveciler, Kişilerarası İletişim Sürecinde Popüler Kültür Ve Kişilik İlişkisi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Selçuk Üniversitesi, Konya, 2014, s.7, **(Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi).**

2.3.5.3. Kültür

Kültürden kültüre iletişimi kullanma şekilleri farklılık göstermektedir. Bu farklılıklardan dolayı gönderilen mesajı anlamada güçlükler yaşanmakta, mesaja farklı anlam ve yorumlama getirilmesi sonucu ortaya çıkmaktadır. Bu yanlış anlama ve yorumla durumu her zaman dil farklılığından değil, beden dilinin farklı ifade edilmesinden ya da algılanmasından, değer yargılarının kültürlere göre değişiklik göstermesinden, bakış açılarındaki farklılıklardan ötürü de görülebilmektedir. Kültürlerarası ilişkilerin bilinen dört güçlüğünün olduğu bilinmektedir;

Anlam ile ilgili güçlükler

Sözcükler ile ilgili güçlükler

Tonlama değişiklikleri ile ilgili güçlükler

Algılamadaki farklılaşma ile ilgili güçlükler.[141]

2.3.6. Kişilerarası İletişim Tarzlarını Açıklayan Yaklaşımlar

2.3.6.1. Kişilerarası Yaklaşıma Göre Kişilerarası İletişim Tarzları

Psikanalitik Kuramın kurucusu Freud kişilerarası iletişim hakkında ilk görüşleri ifade etmiştir. Kendilik Psikolojisinde birincil dürtüler içgüdüsel dürtüler, ikinci dürtüler ise obje ilişkileridir.[142] Sullivan'ın ortaya koyduğu Kişilerarası Kuramı bireyden çok kişilerin kurduğu ilişkileri öne çıkarmaktadır ve ilişki esnasındaki tutumları öne çıkarmaktadır. Sullivan, iletişimin gelişmesinin diğer bireyle ile etkileşim kurulması sonucunda erken çocukluk dönemlerinden itibaren sosyal sistem içinde ortaya çıkmaktadır.[143]

Çocukluk döneminde annenin çocuğuna miras bıraktığı kaygı, çocuğun ileriki yaş dönemlerinde güvenliğine karşı tehdit algıladığında ortaya çıkan bir duygudur. Bireyin yaşantısında anksiyete durumlarında artışlar meydana geldiğinde benlik sistemi kişilik yapısında ayrışmaktadır.[144] Sullivan'a göre anksiyete kişide gerginlik duygusu yaratmakta ve bu durumun sonucu olarak da kişilerarası ilişkileri olumsuz olarak etkilemektedir.

2.3.6.2. Bağlanma Yaklaşımına Göre Kişilerarası İlişki Tarzları

Kişiler diğer bireyler ile olan ilişkilerinde, dış dünyayı içsel yapıları ile anlamlandırmaları ve yeni olaylara karşı tepki göstermede çocukluk dönemindeki

---

[141]Ahmet Zeki Orta, Etkili İletişim Sürecinde Kişilerarası İletişim Becerileri ve Yaratıcı Drama Uygulama Örneği, Sosyal Bilimler Enstitüsü,İstanbul Kültür Üniversitesi, İstanbul, 2009, s.41, **(Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi).**

[142]Engin Geçtan, "***Psikanaliz ve Sonrası***", Metis Yayıncılık, İstanbul, 2012.

[143]Esra Karslı, Kişilerarası Tarz, Kendilik Algısı, Öfke Ve Psikosomatik Bozukluklar, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara Üniversitesi, Ankara, 2008, s.5, **(Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi).**

[144]Geçtan, a.g.e.

bağlanma süreçlerinin etkisi çok önemli rol oynamaktadır. Diğer deyim ile; kişilerarası iletişimde ilişkiye yüklenen anlamı ortaya koymada, şemaların önemi ve etkisi büyük olduğu bilinmektedir.[145]

Kişilerarası yaşanan problemlerin bağlanma durumlarından ötürü ve farklı bağlanma biçimlerinin farklı problemeler ortaya çıkaracağı bilinmektedir. Bağlanma kuramı, çocuğun bağlanma nesnesi ile bağının kişinin yaşamı boyunca önem arz ettiğini ve kişilerarası ilişkilerini etkileyeceğini savunmaktadır.[146]

Mikulincer ve Arah ilişkilerde bağlanma ve bilişsel esneklik ile ilgili yapmış oldukları araştırmada, çocuklukta güvenli bağlanma ilişkisi kuran yetişkin bireylerin güvensiz (kaygılı/karasız veya kaçıngan) bağlanma ilişkisi kuran bireylere oranla esnek şemalarının olduğu sonucunu saptamışlardır. Güvenli bağ ilişkisi kuran bireylerin dünyaya daha iyimser bakış açısı geliştirdikleri, beklentilerinin daha reel olduğu ve yeni olaylar karşısında uyumlu davranışlar sergiledikleri görülmektedir.[147]

2.4. Yapılan Araştırmalar

2.4.1. Çocukluk Çağı Travmaları ile İlgili Yapılan Çalışmalar

Çocukluk Çağı Travması ve Benlik Saygısı

Yöyen'in çocukluk çağı travmaları ve benlik saygısı arasındaki ilişkinin, çocukluk çağı travma oranının ve cinsiyet dağılımını araştırmak amacı ile yaptığı çalışma Gelişim Üniversitesinde öğrenim gören 530 öğrenci ile yapılmıştır. Veri toplama aracı olarak Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda elde edilen bulgu sonuçlarına göre çocukluk çağı travmasına maruz kalan bireylerde düşük benlik saygısı olduğu saptanmıştır. Çocukluk çağı travmalarının alt boyutları incelendiğinde hepsinin benlik saygı düzeyini düşürdüğü görülmüştür. Erkek bireylerin çocukluk çağı travmalarının kadın bireylere oranla daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Aynı zamanda duygusal istismar, duygusal ihmal ve fiziksel istismarın cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermediği görülmektedir.[148]

Çocukluk Çağı Travmatik Yaşantıların, Yetişkin Bağlanma Stillerinin Ve Psikolojik İyi Oluşun Evlilik Doyumu Üzerindeki Etkisi

---

[145]Karslı, a.g.e., s.7.

[146]Mary S. Ainsworth, "Attachments Beyond İnfancy", ***American Psychologist***, 1989, s.709.

[147]Mario Mikulincer ve Daphna Arad, "Attachment Working Models And Cognitive Openness İn Close Relationships: A Test Of Chronic And Temporary Accessibility Effects", ***Journal Of Personality And Social Psychology*****,** 1999, s.710-725.

[148]Elif Güneri Yöyen, "Çocukluk Çağı Travması Ve Benlik Saygısı", ***International Journal Of Social Sciences And Education Research***, 2017, s.267-282.

Çelebi çocukluk çağında yaşanan travmaların evlilik doyumunu etkileme düzeyini analiz etmek amacıyla bağlanma biçimleri ve çocukluk dönemi travmalarının evlilik doyumu ile ilişkisini incelemiştir. Veri toplama aracı olarak Kişisel Bilgi Formu, Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (YİYE-II), Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği (ÇÇTÖ), Semptom Değerlendirme Ölçeği (SA-45) ve İlişkilerde Mutluluk Ölçeği (İMÖ) kullanılmıştır. Yapılan çalışmadan elde edilen bulgu sonuçlarına göre sosyo-demografik değişkenler ile evlilik doyumu arasında anlamlı bir korelasyon olmadığı görülmüştür. Bağlanma biçimleri, travmatik yaşantılar, ve psikolojik durum ile evlilik doyumu arasında anlamlı düzeyde bir korelasyon olduğusaptanmıştır. İncelenen araştırma sonucuna göre travmatik yaşantılar ile evlilik doyumu arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu sonucu elde edilmiştir.[149]

Bipolar Bozukluk ve Çocukluk Çağı Travması

Erten'in Travmatik yaşantıların bipolar bozuklukla ilişkisini incelediği araştırmadan elde edilen bulgu sonuçlarına göre travma ile bipolar bozukluk arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Travmatik yaşam olaylarının bipolar bozukluğun ortaya çıkmasıyla beraber atakların, seyrini, intihar girişim oranını, madde kullanımını etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Çocukluk döneminde travmaya maruz kalan bireylerin erken yaşta bipolar bozukluğuna yakalanma riskinin arttığı görülmektedir.[150]

Çocukluk Çağı Travmaları Zemininde Depresyon Anksiyete Ve Dissosiasyon Semptomları İlişkisinin Araştırılması

Gül farklı çocukluk çağı travmalarının depresyon, anksiyete ve dissosiasyon belirtilerinin ilişkisi üzerine etkisini incelemek amacı ile 50 erkek, 50 kadın toplam 100 majör depresyon tanısı almış birey ile çalışmasını yürütmüştür. Veri toplama aracı olarak Sosyodemografik Veri Formu, Beck Anksiyete Ölçeği (BAO), Dissosiatif Yaşantılar Ölçeği (DES) ve Beck Depresyon Ölçeği (BDO) kullanılmıştır. Katılımcı bireylerin ihmal ve istismar yaşantılarını incelemek amacı ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen bulgu sonuçlarına göre çocukluk çağı travmalarının dissosiasyon ve depresyon ile benzer belirtiler gösterdiğini ve cinsiyet değişkenine göre farklılıkların olduğunu göstermektedir. Çocukluk döneminde

[149]Burcu Muşdal Çelebi ve Aslıhan Polat, "Çocukluk Çağı Travmatik Yaşantıların Yetişkin Bağlanma Stillerinin ve Psikolojik İyi Oluşun Evlilik Doyumu Üzerindeki Etkisi", ***Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*****,** 2019, s.29-34.

[150]Evrim Erten vd.,"Bipolar Bozukluk ve Çocukluk Çağı Travması", ***Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approaches in Psychiatry***, 2015, s.157-165.

travmaya maruz kalan kadın bireylerde anksiyete-depresyon ve anksiyete-dissosiasyon arasında orta düzeyde ilişki olduğu saptanmıştır. Çocukluk döneminde travmaya maruz kalan erkek bireylerde ise depresyon-dissosiasyon semptomları ile yüksek düzeyde ilişki olduğu görülmektedir. Fiziksel istismar dışındaki istismar ve ihmal yaşantıları ile depresyon düzeyi arasında anlamlı derece bir korelasyon olduğu saptanmıştır. Depresyon-dissosiasyon semptomları ile duygusal istismar arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülürken diğer ihmal ve istismar türleri ile anlamlı düzeyde ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Cinsel istismar dışındaki bütün istismar ve ihmal yaşantıları ile anksiyete-dissosiasyon semptomları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır.[151]

Çocukluk Çağı Travma Yaşantılarının Ergenlikteki Yakın İlişkilerde Bireye Etkisinin İncelenmesi

Durmuşoğlu'nun Çocukluk çağı travma yaşantılarının ve kişisel değerlerin ergenler üzerindeki benlik saygısı, saplantılı düşünceler ve depresyon üzerindeki etkisini incelemek amacıyla yapmış olduğu çalışma 570 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgu sonuçlarına göre depresyon ve ilişkisel benlik saygısı düzeyinin cinsiyet değişkenine göre farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Kadın bireylerin ilişkisel benlik saygı düzeylerinin erkek bireylere oranla daha yüksek olduğu görülmüştür. Erkek bireylerin ilişkisel depresyon düzeylerinin kadın bireylere oranla daha yüksek olduğu görülmüştür. Çocukluk çağı travma yaşantılarında duygusal istismar ve fiziksel istismar ile ilişkisel benlik saygısı düzeyleri arasında negatif yönlü anlamlı bir korelasyon olduğu saptanmıştır. Çocukluk çağı travmalarında fiziksel istismar, duygusal istismar ve cinsel istismar ile ilişkisel depresyon düzeyleri arasında pozitif yönde anlamlı düzeyde bir korelasyon olduğu görülmüştür.[152]

2.4.2. Duygusal Zeka İle İlgili Yapılan Çalışmalar

Mesleki Tükenmişlik ve Duygusal Zeka Arasındaki İlişki

Güllüce'nin mesleki tükenmişlik ve duygusal zeka arasındaki ilişkiyi incelemek amacı ile 112 yönetici ile yürüttüğü araştırma sonucundan elde ettiği bulgu

[151]Ahmet Gül vd.,"Çocukluk Çağı Travmaları Zemininde Depresyon Anksiyete ve Dissosiasyon Semptomları İlişkisinin Araştırılması", ***Journal of Mood Disorders,*** 2016, s.15-107.

[152]Neslihan Durmuşoğlu Ve S. Sunay Yıldırım Doğru, "Çocukluk Örseleyici Yaşantılarının Ergenlikteki Yakın İlişkilerde Bireye Etkisinin İncelenmesi", Selçuk Üniversitesi, ***Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi***, 2006, s.241-244.

sonuçlarına göre duygusal zeka düzeyi ile mesleki tükenmiş arasında anlamlı derecede ters yönde bir korelasyon olduğu saptanmıştır.[153]

Ergenlerde Duygusal Zeka İle Karar Verme Stratejileri Arasındaki İlişki

Koksal ergenlerin duygusal zekaları ile karar verme stratejileri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla 204 kadın, 180 erkek toplam 384 katılımcı ile araştırmasını yürütmüştür. Veri toplama aracı olarak EÖ-NED, Karar Stratejileri Ölçeği ve kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgu sonuçlarına göre kadın bireylerde duygusal zeka düzeyinin erkek bireylere oranla daha yüksek olduğu görülmüştür. Duygusal zeka düzeyi ile mantıklı karar verme arasında anlamlı derece bir korelasyon olduğu saptanmıştır. Bağımlı karar verme ve duygusal zeka düzeyi arasında anlamlı bir korelasyon olmadığı saptanmıştır.[154]

Öğrencilerin Duygusal Zeka Düzeyleri ile Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişki

Yılmaz tarafından hemşirelik öğrencilerinin duygusal zeka düzeyleri ve problem çözme becerilerini belirlemek ve öğrencilerin duygusal zeka düzeylerinin problem çözme becerilerine etkisini incelemek amacıyla yapılan araştırmada 174 öğrenci ile çalışılmıştır. Veri toplama aracı olarak Kişisel Bilgi Formu, Problem Çözme Envanteri ve Duygusal Zeka Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgu sonuçlarına göre duygusal zeka düzeyi iyimserlik alt boyutu ile duygulardan faydalanma, duyguların ifadesi arasında anlamlı derecede ilişki olduğu saptanmıştır. Duygusal zeka ile alt boyutları puanları ile problem çözme puanları arasında negatif yönlü anlamlı bir korelasyon olduğu sonucuna ulaşılmıştır.[155]

Kişilik, Duygusal Zeka Ve Örgütsel Vatandaşlık Davranışları Arasındaki İlişkileri Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma

Çarıkçı'nın kişilik özellikleri, duygusal zeka ve örgütsel vatandaşlık davranışları arasındaki ilişkilerin irdelenmesi amacıyla yapmış olduğu çalışmadan elde edilen bulgu sonuçlarına göre akademisyenlerin kişisel özellikleri ile duygusal zeka puanları arasında anlamlı yönde bir ilişki olduğu görülmüştür. Duygusal zeka

[153]Ali Çağlar Güllüce ve Ömer Faruk İşcan, Mesleki Tükenmişlik ve Duygusal Zeka Arasındaki İlişki, ***Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İibf Dergisi***, 2010, s.7-29.

[154]Ayça Koksal ve Esra İşmen Gazioğlu, Ergenlerde Duygusal Zeka İle Karar Verme Stratejileri Arasındaki İlişki, ***Hasan Ali Yücel Eğilim Fakültesi Dergisi***, 2007, s.133-146.

[155]Elanur Yılmaz Karabulutlu vd., Öğrencilerin Duygusal Zeka Düzeyleri ile Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişki, ***Psikiyatri Hemşireliği Dergisi***, 2011, s.75-79.

düzeyleri ile örgütsel vatandaşlık davranışları arasında anlamlı yönde bir korelasyon olduğu da saptanmıştır.[156]

2.4.3. Kişilerarası İlişki Tarzları İle İlgili Yapılan Çalışmalar

Lise Öğrencilerinde Kişilerarası İlişki Tarzlarının Yordayıcıları

Erözkan'ın ergenliğin orta evresi içerisinde yer alan lise öğrencilerinin kişilerarası ilişki tarzlarını etkileyen faktörleri belirlemek amacı ile yapmış olduğu çalışmada 200 kadın, 200 erkek 400 lise öğrencisi ile çalışılmıştır. Veri toplama aracı olarak Bilgi Formu, İletişim Becerileri Envanteri, Kişilerarası İlişkiler Tarzı Ölçeği, Problem Çözme Envanteri ve İlişki Ölçekleri Anketi kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgu sonuçlarına göre iletişim becerileri, bağlanma stilleri ve problem çözme becerilerinin kişilerarası ilişkileri önemli derecede etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.[157]

Kişilerarası İlişki Tarzları Ve Öznel İyi Oluş

Doğan'ın kişilerarası iletişim tarzları ve öznel iyi oluş arasındaki ilişkilerin incelenmesi ve kişiler arası iletişim tarzlarının öznel iyi oluşu ne düzeyde yordadığının ortaya konması amacıyla yapmış olduğu çalışmada 242 üniversite öğrencisi ile çalışılmıştır. Veri toplama aracı olarak Yaşam Doyumu Ölçeği (YDÖ), İlişkiler Ölçeği (KİÖ) ve Olumlu-Olumsuz Duygu Ölçeği (OODÖ) kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgu sonuçlarına göre besleyici olan ilişki tarzı ile öznel iyi oluş arasında pozitif anlamlı derecede bir ilişki olduğu görülmüştür. Zehirleyici ilişki tarzı ile öznel iyi oluş arasında negatif yönde anlamlı bir korelasyon olduğu, her iki iletişim tarzı ile öznel iyi oluş arasına anlamlı düzeyde bir ilişki olduğu saptanmıştır.[158]

Aleksitimi: Bağlanma, Benlik Algısı, Kişilerarası İlişki Tarzları ve Öfke

Oktay'ın bireylerdeki aleksitimi ile bağlanma, kendilik algısı, kişilerarası ilişki tarzları ve öfke arasındaki ilişkileri incelemek amacı ile yapmış olduğu çalışmada 591 kişi ile çalışılmıştır. Veri toplama aracı olarak Yakın İlişkilerde Yaşantılar Ölçeği, Kişilerarası İlişki Tarzları Ölçeği, Toronto Aleksitimi Ölçeği (TAÖ), Sosyal Karşılaştırma Ölçeği, Öfkeyle İlgili Davranışlar ve Kişilerarası Öfke Tepkileri Ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen bulgu sonuçlarına göre eğitim düzeyi ile aleksitimi arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Toronto Aleksitimi

---

[156]İlker Çarıkçı vd.,***Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi***, 2010, s.48-50.

[157]Atılgan Erözkan, Lise Öğrencilerinde Kişilerarası İlişki Tarzlarının Yordayıcıları, ***Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi***, 2009, s.548-550.

[158]Tayfun Doğan ve Fatma Sapmaz, Kişilerarası İlişki Tarzları Ve Öznel İyi Oluş, ***Türk Eğitim Bilimleri Dergisi***, 2012, s.585-601.

Ölçeğinden yüksek puan alan kişilerin düşük puan alan kişilere oranla yüksek kaygılı ve kaçınmacı bağlanmadan yüksek puan aldıkları görülmektedir. Elde edilen bulgu sonuçları kişilerarası iletişim tarzları, bağlanma, aleksitimi arasında anlamlı derecede bir ilişki olduğunu göstermektedir.[159]

2.5. Yapılan Yurtdışı Çalışmalar

2.5.1. Çocukluk Çağı Travmaları İle İlgili Yurdışında Yapılmış Çalışmalar

Yeni Zelanda' da yapılan araştırmada istismar deneyimi bulunmayan hasta bireylerde varsanı oranı %19 iken, travma türlerinden fiziksel istismara uğrayan bireylerde oranının %47, cinsel istismara uğrayan bireylerde oranının %55, hem cinsel hem fiziksel istismar yaşantısının var olduğu bireylerde ise %71 olduğu saptanmıştır. Diğer bireylere zarar gösterme eğilimine yönlendiren seslerin varlığının olduğunu söyleyen istismar öyküsü bulunmayan bireylerde %2, fiziksel istismar öyküsü olan bireylerde %18, cinsel istismar öyküsü olan bireylerde %15, hem cinsel hem de fiziksel istismar öyküsü olan bireylerde ise oranının %29 olduğu görülmektedir. Emir içerikli ses duyumları alan bireylerin oranına bakıldığında ise istismar öyküsü bulunmayan bireylerde %5, fiziksel istismar öyküsü olan bireylerde %21, cinsel istismar öyküsü olan bireylerde %27, hem cinsel hem de fiziksel istismar öyküsü olan bireylerde ise %36 olduğu bulgusu elde edilmiştir.[160][161][162]

Almanya' yapılmış olan bir araştırmada şizofreni tanısı almış olan bireylerin pek çoğunda başlangıç evresinde işitsel varsanı varlığının olduğu durumda genellikle bireylerde travmatik deneyimin ya da erken çocukluk yaşantısında travmaya maruz kaldıkları saptanmıştır. Jansse ve arkadaşlarının yapmış olduğu çalışmada da çocukluk çağı örselenmeleri ile varsanılar arasında anlamlı düzeyde ilişki olduğu bulgusu elde edilmiştir.[163] Haxel ve Mallinckrodt'un araştırmalarında da

---

[159]Burcu Oktay ve Ayşegül Durak,"Batıgün , Aleksitimi: Bağlanma, Benlik Algısı, Kişilerarası İlişki Tarzları ve Öfke", ***Türk Psikoloji Yazıları***, 2014, s.31-40.

[160]John Read ve Nick Argyle, "Hallucinations, Delusions, And Thought Disorder Among Adult Psychiatric İnpatients With A History Of Child Abuse", ***Psychiatric Services***, 1999, s.467-1472.

[161]Terry Heins vd.,. "Persisting hallucinations following childhood sexual abuse", ***Australian and New Zealand Journal of Psychiatry***, 1990, s.561-565.

[162]Donald C. Goff, vd., "Self-Reports Of Childhood Abuse İn Chronically Psychotic Patients", ***Psychiatry Research***,1991, s.73-80.

[163]Ian Janssen vd., "Childhood Abuse As A Risk Factor For Psychotic Experiences", ***Acta Psychiatrica Scandinavica*****,** 2004, s.38-45.

bağlanma ile çocukluk çağı travmaları arasında anlamlı düzeyde ilişki olduğu görülmüştür.[164][165]

Burton ve arkadaşlarının yapmış oldukları çalışmada erkek mahkumlarının öykülerinde travma öyküsünün yer aldığı ya da şiddete maruz kaldıkları saptanmıştır.[166]Brown ve arkadaşlarının kadın suçlular ile yürüttükleri araştırmada kadın bireylerin %70'inin öyküsünde travmatik yaşam deneyiminin olduğu ve ebevynleri tarafında şiddete maruz kaldıkları bulgusuna ulaşılmıştır.[167]Finkelhor ve arkadaşlarının 2-17 yaşlarındaki çocuklar ile yürüttükleri araştırmanın bulguları çocukların %70'inin bir veya daha fazla istismar deneyiminin olduğunu göstermektedir.[168]Kilpatrick ve Saunders'in 12-17 yaş arasındaki çocuklar ile yürüttükleri araştırma sonuçları çocukların %17,4'ünün fiziksel istismara, %8'inin ise cinsel istismara uğradıklarını saptamaktadır.[169]

2.5.2. Kişilerarası İletişim İle İlgili Yurtdışında Yapılan Araştırmalar

Literatür çalışmaları incelendiğinde Dean ve Brenner'in Kişilerarası iletişim ile ilgili yapmış oldukları araştırma bulguları günlük yaşamda alınan kişilerarası iletişim doyum düzeyi ile internet bağımlılığı arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir.[170][171]

Mehdizadeh'in yapmış olduğu araştırma sonuçları narsistik kişilik özellikleri bulunan kişilerin prim kazandırıcak paylaşımlar yaptıklarını ortaya

---

[164]Martina Hexel, "Alexithymia And Attachment Style İn Relation To Locus Of Control", ***Personality and Individual Differences***, 2003, s.1261-1270.

[165]Brent Mallinckrodt ve Meifen Wei, "Attachment, Social Competencies, Social Support, And Psychological Distress, ***Journal of Counseling Psychology***, 2005, s.358.

[166]Douglas Burton vd., "The Relationship Between Traumatic Exposure, Family Dysfunction, And Post-Traumatic Stress Symptoms İn Male Juvenile Offenders", ***Journal of Traumatic Stress***, 1994, s.83-93.

[167]Angela Browne vd., "Prevalence And Severity Of Lifetime Physical And Sexual Victimization Among İncarcerated Women", ***International Journal Of Law And Psychiatry***, 1999, Cilt:148, Sayı:1, s.301-322.

[168]David Finkelhor, "Explanations For The Decline İn Child Sexual Abuse Cases",**US Department Of Justice, Office Of Justice Programs, Office Of Juvenile Justice And Delinquency Prevention**, 2004.

[169]Dean G. Kilpatrick ve Benjamin E. Saunders, "Prevalence And Consequences Of Child Victimization: Results From The National Survey Of Adolescents: Final Report", ***Washington, DC: US Department Of Justice, Office Of Justice Programs*****,** 1997.

[170]Viktor Brenner, "Psychology Of Computer Use: XLVII. Parameters Of Internet Use, Abuse And Addiction: The First 90 Days Of The Internet Usage Survey", ***Psychological Reports*****,** 1997, Cilt:80, Sayı:3, s.879-882.

[171]Kimberly S. Young, "Psychology Of Computer Use: XL. Addictive Use Of The Internet: A Case That Breaks The Stereotype", ***Psychological Reports***, 1996, s.899-902.

koymaktadır.[172]Singla ve Richardson'un sosyal grup ve bireysel davranışlar arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yürütmüş oldukları araştırmada anlık mesajlaşma aracı ile iletişim kuran bireylerin ilgi alanlarını paylaşma eğilimlerinin daha yüksek olduğu bulgusu elde edilmiştir.[173] Nardi ve arkadaşlarının yürütmüş oldukları çalışma bulguları anlık mesajlaşma aracı ile iletişimin olumsuz ve kötü yönleri arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir.[174]

Ellison ve arkadaşlarının üniversite öğrencileri ile yürüttükleri araştırma bulguları üniversite öğrencilerinin %67,9'unun eski arkadaşlarını bulmak için sosyal paylaşım sitelerinden Facebook'u kullandıklarını göstermektedir. Yeni sosyal çevre yapmak ve insanlar ile tanışmak adına Facebook kullanan öğrencilerin oranının ise %23,1 olduğu görülmüştür. Üniversite öğrencilerinin %42,3'ünün Facebook kullanma amacının arkadaşlarının paylaştığı fotoğrafları beğenmek için olduğu görülürken, %38,5'inin ise Facebook'ta paylaşılan videoları beğenmek amaçlı kullandıkları sonucu ortaya koyulmuştur.[175]

2.5.3. Duygusal Zeka İle İlgili Yurtdışında Yapılan Araştırmalar

Hye ve Kyoung Hoe'nin duygusal zeka ile sosyal becerileri incelemek amacı ile okul öncesi kademesinde öğrenim gören 503 çocuk ile yürüttükleri araştırma bulguları duygusal zeka ile sosyal beceriler arasında güçlü ve anlamlı yönde bir ilişki olduğunu saptamaktadır.[176]

Lopes ve arkadaşlarının duygusal zekanın bireysel özellikler ve algılanan sosyal ilişki kalitesi arasındaki ilişkiyi araştırmak amacı ile yüksekokulda öğrenim gören 103 kişi ile yürüttükleri araştırma bulguları duygusal zeka ölçeğinden yüksek puan alan bireylerin diğer insanlar ile pozitif yönde olumlu ilişkiler kurduğunu göstermektedir.[177]

---

[172]Soraya Mehdizadeh, "Self-Presentation 2.0: Narcissism And Self-Esteem On Facebook", ***Cyberpsychology Behavior And Social Networking***, 2010, s.357-364.

[173]Parag Singla ve Matthew Richardson, "Yes, There İs A Correlation: -From Social Networks To Personal Behavior On The Web", ***Proceedings Of The 17th İnternational Conference On World Wide Web*****,** 2008.

[174]Bonnie A. Nardi vd., "Interaction And Outeraction: İnstant Messaging İn Action", *Proceedings Of The 2000 ACM Conference On Computer Supported Cooperative Work*, 2000.

[175]Nicole Ellison vd., "Spatially Bounded Online Social Networks And Social Capital", ***International Communication Association***, 2006.

[176]Hye Jung Hwang ve Kyoung Hoe Kim, "The Relationship Between Children's Social Competence And Emotional İntelligence", ***Korean Journal of Child Studies***, 1999, s.139-151.

[177]Paulo N. Lopes vd., "Emotional İntelligence, Personality, And The Perceived Quality Of Social Relationships", ***Personality And İndividual Differences***, 2003, s.641-658.

Mohzan ve arkadaşlarının duygusal zekanın akademik başarıya olan etkisini incelemek amacı ile eğitim fakültesinde okuyan 278 öğrenci ile yürüttükleri araştırma bulguları Eğitim Fakültesinde öğrenim gören bireylerin duygusal zekaları ile akademik başarıları arasında anlamlı yönde bir ilişki olduğunu saptamaktadır.[178]

[178]Maizatul Akmal Mohd vd.,"The İnfluence Of Emotional İntelligence On Academic Achievement", ***Procedia-Social And Behavioral Sciences***, 2013, s.303-312.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM VE TEKNİKLER

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu araştırma, “ilişkisel tarama modeli”ne uygun olarak hazırlanmıştır. İki ya da daha çok değişken arasında birlikte değişim varlığını ya da derecesini ortaya koymayı hedeflemektedir.

3.2. ARAŞTIRMANIN EVREN VE ÖRNEKLEMİ

Bu araştırma da ilişkisel tarama modelikullanılmıştır. Örneklem grubu seçim yöntemi olarak basit-rastgele örneklem seçim yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın evren grubunu İstanbul ilinde ikamet eden 20-45 yaş aralığındaki erkek ve kadın bireyler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem grubunu ise İstanbul’da yaşayan 20-45 yaş arası 330 kadın ve erkek birey oluşturmaktadır.

Çalışma verileri İstanbul’da yaşayan 20-45 yaş aralığındaki kadın ve erkek bireylerden, çevrimiçi anket üzerinden kartopu yöntemiyle toplanmıştır. Araştırmanın verileri Beykent Üniversitesi, Gelişim Üniversitesi öğrencilerine ve çeşitli üniversitelerde okuyan öğrencilere, İstanbul Büyükşehir Belediyesi çalışma gruplarına dağıtılmıştır. Araştırma veri toplama süreci 2 ay sürmüştür. Katılımcı olma kriterleri; 20-45 yaş aralığındaki, kadın ve erkek bireyler olarak belirlenmiştir. Veri toplama süreci her birey için 15 dakika sürmüştür.

3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

3.3.1.Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından hazırlanan ve kişisel bilgilerin araştırıldığı formda bireylere, yaşları, cinsiyetleri, medeni durumları, anne-baba eğitim durumları, kardeş sayısı, aile tipi, sosyoekonomik düzey, eğitim ve çalışma durumları ile ilgili sorular yöneltilmiştir.

3.3.2. Çocukluk Çağı Ruhsal Travma Ölçeği

Yirmi yaş altı ihmal ve istismara maruz kalan bireylerin yaşantılarını niceliksel ve geriye dönük olarak inceleyen öz bildirim ölçeği olarak tanımlanmaktadır. Bu ölçek 28 soru içermektedir. Fiziksel istismar, emosyonel istismar, cinsel istismar, fiziksel ihmal ve emosyonel ihmal olmak üzere 5 alt boyuttan oluşmaktadır. Türkçe uyarlaması Şar tarafından yapılan ölçek 1995 yılında Bernstein tarafından geliştirilmiştir.[179]

[179]Vedat Şar vd., "Validity And Reliability Of The Turkish Version Of Childhood Trauma Questionnaire", ***Turkiye Klinikleri Journal Of Medical Sciences***,2012, s.1054-1063.

3.3.3. Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği

Ergin'in 2000 yılında Türkçe geçerlilik güvenilirlilik çalışmasını yaptığı Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği 1999 yılında Hall tarafından geliştirilmiştir. Cronbach alfa sayısı .84 olarak bulunmuştur.Ölçek duygularını yönetme (6 madde), duygularının farkında olma (6 madde), empati (6 madde), sosyal beceriler (6 madde) ve kendini motive etme (6 madde) olmak üzere 5 alt boyutu kapsamaktadır. Likert tipi ile hazırlanan Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği 30 maddeden oluşmaktadır. Ölçekteki sorulara verilen yanıtlar altılı likert tipi ölçek üzerinden değerlendirilmiştir.[180]

3.3.4. Kişilerarası İletişim Tarzları Ölçeği

Şahin ve arkadaşlarının 2007 yılında geliştirdikleri Kişilerarası İletişim Tarzı ölçeğinin amacı kişilerin kişilerarası iletişimlerinde hangi tarz iletişim aracını kullandıklarını ortaya koymaktır. Ölçek 1-5 arası rakamlar ile puanlanan 60 maddelik Likert tipi bir ölçektir. Faktör analizi sonucunda Kişilerarası İletişim Tarzı ölçeğinin 6 tarz faktörü ortaya koyulmuştur. Bu 6 faktör; "Baskın tarz", "Kaçınan tarz", "Öfkeli tarz", "Duygudan kaçınan/duyarsız tarz", "Manipülatif tarz" ve "Alaycı/küçümseyici tarz" olarak belirlenmiştir. Ölçeğin genel güvenilirlik katsayısının 0.93 olduğu Cronbach Alfa değerinin (iç tutarlılık değeri) ise .94 olduğu bilinmektedir.[181]

3.3.5. Yaşam Doyumu Ölçeği

Diener, Emmons, Laresen ve Griffin tarafından 1985 yılında geliştirilen ölçeğin Türkçe uyarlaması 1991 yılında Köker tarafından yapılmıştır. Yaşam doyumunu kapsayan 5 madden oluşmaktadır. Her bir madde 7'li derecelendirilmiş cevaplama sistemine (1: hiç uygun değil – 7: çok uygun) göre yanıtlanmaktadır. Ergen ve yetişkin tüm yaş gruplarına uygun olan ölçeğin amacı yaşam doyumunu ölçmektir. Madde analizi sonucunda, ölçeğin her bir maddesinden elde edilen puanlarla toplam puanlar arasındaki korelasyon yeterli düzeyde bulunmuştur. Ölçeğin test-tekrar test güvenirlik katsayısı .85 olarak bulunmuştur. Yetim'in 1993 yılında yapmış olduğu çalışmada ise Yaşam Doyumu ölçeğinin Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı .86 ve test-tekrar test yöntemi ile belirlenen güvenirlik katsayısı .73 olarak saptanmıştır. Larsen ve arkadaşları 1983 yılında ölçeğin tüm maddelerinin genel faktör üzerinde yüksek faktör yüklerine sahip olduğunu ortaya koymuşlardır.[182]

---

[180]Elif F. Ergin, Üniversite Öğrencilerinin Sahip Oldukları Duygusal Zeka Düzeyi İle 16 Kişilik Özelliliği Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Selçuk Üniversitesi, Konya, 2000, **(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).**

[181] Nesri Hisli Şahin vd., Kişilerarası Tarz Ölçeği, Ankara, 2007, **(Yayımlanmamış Çalışma)**

[182]Yetim Ünsal, "Life Satisfaction: A Study Based On The Organization Of Personal Projects", ***Social Indicators Research***, 1993, s.277-289.

Yaşam Doyumu Ölçeği, Diener ve ark. tarafından daha sonra 5'li likert tipi ölçeği olarak düzenlenmiştir. Bu ölçek 5'li likert tipinde (Hiç katılmıyorum 1, Çok katılmıyorum 2, Kararsızım 3, Biraz Katılıyorum 4, Tamamen katılıyorum 5)5 maddeden meydana gelmektedir. Yapılan analizler sonucunda ölçeğin tek faktörlü yapısının iyi uyum verdiği görülmüştür. Ölçeğin Cronbach alfa güvenirlik katsayısının .86, alfa katsayısının .90 olduğu bilinmektedir.[183]

3.4. VERİLERİN ANALİZİ

3.4.1. İstatistiksel Değerlendirme

Bu çalışmada, elde edilen verilerin analizi yapılırken, veriler bilgisayara sayısal ifade olarak girilmiş ve bu veriler Sosyal Bilimler İçin İstatistik Paket Programı (Statistical Program for Social Sciences-SPSS 25.0) kullanılarak istatistiksel analizleri yapılmıştır. Analizlere başlamadan önce verilerin normal dağılım gösterip göstermemeleri açısından incelenmiştir. Araştırma değişkenlerinin örneklem grubunda normallik dağılımının analizi için yapılan Basıklık-Çarpıklık değerleri kontrolünde bütün ölçeklerin normal dağılım gösterdiği görülmüştür (Hair et al. (2010) & Bryne (2010).Veriler normal dağılım gösterdiğinden parametrik testler kullanılmıştır. Cinsiyet değişkeni açısından ölçeklerden alınan puanların farklılık gösterip göstermediğini incelemek amacıyla bağımsız örneklemler t testi kullanılmıştır. Ölçekler arasındaki ilişki Pearson Korelasyon analizi ile incelenmiştir.

Cohen'in Korelasyon gücünün referans değerleri;

0,10 - 0,29 Zayıf

0,30 - 0,49 Orta

0,50 - 100 Yüksek

[183]Anne M. Gadermann vd., "Investigating Validity Evidence Of The Satisfaction With Life Scale Adapted For Children", ***Social Indicators Research***, 2010, s.229-247.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

Tablo 4.1Örneklem Grubunun Demografik Değişkenlere Göre Dağılımı

		F	%
Yaş	20-25	162	49,1
	26-30	69	20,9
	31-35	39	11,8
	35 yaş üstü	60	18,2
	Toplam	330	100,0
Cinsiyet	Kadın	235	71,2
	Erkek	95	28,8
	Toplam	330	100,0
Eğitim Durumu	İlkokul	5	1,5
	Ortaokul	27	8,2
	Lise	61	18,5
	Üniversite	193	58,5
	Yüksek Lisans	40	12,1
	Doktora	2	0,6
	Toplam	328	99,4
Kayıp		2	0,6
Toplam		330	100,0
Çalışma Durumu	Çalışıyorum	200	60,6
	Çalışmıyorum	67	20,3
	Öğrenci	45	13,6
	Toplam	312	94,5
Kayıp		18	5,5
Toplam		330	100,0
Medeni Durum	Bekar	112	33,9
	Evli	126	38,2
	Sevgili	44	13,3
	Nişanlı	17	5,2
	Boşanmış	10	3,0
	Sözlü	1	0,3
	Toplam	310	93,9
Kayıp		20	6,1
Toplam		330	100,0
Kiminle Yaşıyorsun	Ebeveynlerimle	135	40,9
	Arkadaşlarımla	21	6,4
	Eşimle	121	36,7
	Tek Başıma	30	9,1
	Akrabalarımla	6	1,8
	Toplam	313	94,8
Kayıp		17	5,2
Toplam		330	100,0
Anne Eğitim Durumu	Okur-Yazar Değil	54	16,4
	Okur-Yazar	28	8,5
	İlkokul Mezunu	123	37,3
	Ortaokul Mezunu	46	13,9
	Lise Mezunu	45	13,6
	Üniversite Mezunu	14	4,2
	Lisansüstü Eğitim Mezunu	3	0,9

	Toplam	313	94,8
Kayıp		17	5,2
Toplam		330	100,0
Baba Eğitim Durumu	Okur-Yazar Değil	4	1,2
	Okur-Yazar	24	7,3
	İlkokul Mezunu	131	39,7
	Ortaokul Mezunu	58	17,6
	Lise Mezunu	61	18,5
	Üniversite Mezunu	31	9,4
	Lisansüstü Eğitim Mezunu	5	1,5
	Toplam	314	95,2
Kayıp		16	4,8
Toplam		330	100,0
Aile Tipi	Çekirdek aile	181	54,8
	Geniş aile	109	33,0
	Parçalanmış aile (Boşanma, ölüm...)	22	6,7
	Toplam	312	94,5
Kayıp		18	5,5
Toplam		330	100,0
Aile Tutum	Demokratik Tutum	77	23,3
	Koruyucu Tutum	128	38,8
	Dengesiz-Kararsız Tutum	31	9,4
	Baskıcı-Otoriter Tutum	43	13,0
	İlgisiz-Kayıtsız Tutum	14	4,2
	Mükemmeliyetçi Tutum	19	5,8
	Toplam	312	94,5
Kayıp		18	5,5
Toplam		330	100,0
Gelir Durumu	Alt	21	6,4
	Orta	273	82,7
	Üst	18	5,5
	Toplam	312	94,5
Kayıp		18	5,5
Toplam		330	100,0

Tabloda görüldüğü üzere, örneklemin %49.1'i 20-25 yaş arası, %20.0'u 26-30 yaş arası, %11.8'i 31-35 yaş arası, %18.2'si 35 yaş üzeri, %71.2'si kadın, %28.8'i erkek, %1.5'i ilkokul mezunu, %8.2'si ortaokul mezunu, %18.5'i lise mezunu, %58.5'i üniversite mezunu, % 12.1'i yüksek lisans mezunu, %0.6'sı doktora mezunu, %60.6'sı çalışıyor, %20.3'ü çalışmıyor, %13.6'sı öğrenci, %33.9'u bekar, %38.2'si evli, %13.3'ü sevgili, %5.2^si nişanlı, %3.0'ı boşanmış, %0.3'ü sözlü, %40.9'u ebeveyniyle yaşıyor, %6.4'ü arkadaşlarıyla yaşıyor, %36.7'si eşiyle yaşıyor, %9.1'i tek başına yaşıyor, %1.8'si akrabalarıyla yaşıyor, anne eğitim durumunun %16.4'ü okur-yazar değil, %8.5 i okur-yazar, %37.3'ü ilkokul mezunu, %13.9'u ortaokul mezunu, %13.6'sı lise mezunu, %4.2'si üniversite mezunu, %0.9'u lisansüstü eğitim mezunu, baba eğitim durumunun %1.2'si okur-yazar değil, %7.3'ü okur-yazar, %39.7'si ilkokul mezunu, %17.6'sı ortaokul mezunu, %18.5'si lise mezunu, %9.4'ü üniversite mezunu , %1.5'i lisansüstü eğitim mezunu, %54.8'i çekirdek aileye sahip,

%33.0'ı geniş aileye sahip, %6.7'si parçalanmış aileye sahip, aile tutumunun %23.3'ü demokratik, %38.8'i koruyucu, %9.4'ü dengesiz-kararsız, %13.0'ı baskıcı-otoriter, %4.2'si ilgisiz-kayıtsız, %5.8'si mükemmeliyetçi, %6.4'ünün gelir durumu alt düzeyde, %82.7'sinin gelir düzeyi orta, %5.5'inin geliri üst düzeydir.

Tablo 4.2 Yaşam Doyum Ölçeği Betimsel İstatistiği

	N	$\bar{X}$	Ss.
Yaşam Doyum Ölçeği	330	15,11	4,72

Tabloda görüldüğü üzere, Yaşam Doyum Ölçeği ortalaması 15,11(ss=4,72)dir.

Tablo 4.3Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği Betimsel İstatistiği

	N	$\bar{X}$	Ss.
Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	330	35,72	8,60
Duygusal İstismar	330	7,01	2,94
Fiziksel İstismar	330	5,59	1,07
Fiziksel İhmal	330	6,98	2,25
Duygusal İhmal	330	10,46	4,44
Cinsel İstismar	330	5,68	1,28

Tabloda görüldüğü üzere, Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ortalaması 35,72(ss=8,60), Duygusal İstismar ortalaması 7,01(ss=2,94), Fiziksel İstismar ortalaması 5,59(ss=1,07), Fiziksel İhmal ortalaması 6,98(ss=2,25), Duygusal İhmal ortalaması 10,46(ss=4,44), Cinsel İstismar ortalaması 5,68(ss=1,28)dir.

Tablo 4.4 Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği Betimsel İstatistiği

	N	$\bar{X}$	Ss.
Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği	330	140,45	23,26
Duyguların Farkında Olma	330	29,15	5,58
Duygularını Yönetme	330	25,66	6,07
Kendini Motive Etme	330	28,05	5,94
Empati	330	29,57	4,85
İlişkilerini Kontrol Etme	330	28,02	5,52

Tabloda görüldüğü üzere, Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği ortalaması 140,45(ss=23,26), Duyguların Farkında olma ortalaması 29,15(ss=5,58), Duygularını Yönetme ortalaması 25,66(ss=6,07), Kendini Motive Etme ortalaması 28,05(ss=5,94), Empati ortalaması 29,57(ss=4,85), İlişkilerini Kontrol Etme ortalaması 28,02(ss=5,52)dir.

Tablo 4.5 Kişiler Arası İletişim Tarzları Ölçeği Betimsel İstatistiği

	N	$\bar{X}$	Ss.
Kişiler Arası İletişim Tarzları Ölçeği	330	123,10	37,55
Baskın Tarz	330	23,87	9,33
Kaçınan Tarz	330	22,33	8,36
Öfkeli Tarz	330	21,28	7,25
Duygudan Kaçınan Tarz	330	22,68	7,99
Manipulatif Tarz	330	22,52	7,49

Alaycı Tarz	330	10,40	4,28

Tabloda görüldüğü üzere, Kişiler Arası İletişim Tarzları Ölçeği ortalaması 123,10(ss=37,55), Baskın Tarz ortalaması 23,87(ss=9,33), Kaçınan Tarz ortalaması 22,33(ss=8,36), Öfkeli Tarz ortalaması 21,28(ss=7,25), Duygudan Kaçınan Tarz ortalaması 22,68(ss=7,99), Manipulatif Tarz ortalaması 22,52(ss=7,49), Alaycı Tarz ortalaması 10,40(ss=4,28)dır.

Tablo 4.6 Yaşam Doyum Ölçeği Puanlarıyla Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği Ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

		Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	Duygusal İstismar	Fiziksel İstismar	Fiziksel İhmal	Duygusal İhmal	Cinsel İstismar
Yaşam Doyum Ölçeği	r	-,332**	-,165**	-,138*	-,287**	-,321**	-,121*
	p	0,000	0,003	0,012	0,000	0,000	0,028
	N	330	330	330	330	330	330

Tabloda görüldüğü üzere Yaşam Doyum Ölçeği ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ve Alt Boyutları arasındaki ilişkiyi ölçmek amacıyla yapılan Pearson Korelasyon analizi sonucunda;

Yaşam Doyum Ölçeği toplam puanı ile Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği puanı arasında negatif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=-332, p<.01).

Yaşam Doyum Ölçeği toplam puanı ile Duygusal İstismar Alt Boyutu puanı arasında negatif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=-165, p<.01).

Yaşam Doyum Ölçeği toplam puanı ile Fiziksel İstismar Alt Boyutu puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=-138, p<.01).

Yaşam Doyum Ölçeği toplam puanı ile Fiziksel İhmal Alt Boyutu puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=-287, p<.01).

Yaşam Doyum Ölçeği toplam puanı ile Duygusal İhmal Alt Boyutu puanı arasında negatif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=-321, p<.01).

Yaşam Doyum Ölçeği toplam puanı ile Cinsel İstismar Alt Boyutu puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=-121, p<.01).

Tablo 4.7 Yaşam Doyum Ölçeği Puanlarıyla Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği Ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

		Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği	Duyguların Farkında Olma	Duyguları nı Yönetme	Kendini Motive Etme	Empati	İlişkilerini Kontrol Etme
Yaşam Doyum Ölçeği	r	,317**	,331**	,274**	,276**	,194**	,232**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	N	330	330	330	330	330	330

Tabloda görüldüğü üzere Yaşam Doyum Ölçeği ile Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği ve Alt Boyutları arasındaki ilişkiyi ölçmek amacıyla yapılan Pearson Korelasyon analizi sonucunda;

Yaşam Doyum Ölçeği toplam puanı ile Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği puanı arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=317, p<.01).

Yaşam Doyum Ölçeği toplam puanı ile Duyguların Farkında Olma Alt Boyutu puanı arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=331, p<.01).

Yaşam Doyum Ölçeği toplam puanı ile Duygularını Yönetme Alt Boyutu puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=274, p<.01).

Yaşam Doyum Ölçeği toplam puanı ile Kendini Motive Etme Alt Boyutu puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=276, p<.01).

Yaşam Doyum Ölçeği toplam puanı ile Empati Alt Boyutu puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=194, p<.01).

Yaşam Doyum Ölçeği toplam puanı ile İlişkilerini Kontrol Etme Alt Boyutu puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=232, p<.01).

Tablo 4.8 Yaşam Doyum Ölçeği Puanlarıyla Kişiler Arası İletişim Tarzları Ölçeği Ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

		Kişiler Arası İletişim Tarzları Ölçeği	Baskın Tarz	Kaçınan Tarz	Öfkeli Tarz	Duygudan Kaçınan Tarz	Manipulatif Tarz	Alaycı Tarz
Yaşam Doyum Ölçeği	r	0,014	0,021	0,007	-0,007	0,017	-0,020	0,082
	p	0,794	0,700	0,905	0,898	0,755	0,715	0,136
	N	330	330	330	330	330	330	330

Tabloda görüldüğü üzere Yaşam Doyum Ölçeği ile Kişiler Arası İletişim Tarzları Ölçeği ve Alt Boyutları arasındaki ilişkiyi ölçmek amacıyla yapılan Pearson Korelasyon analizi sonucunda ölçekler arasında ilişki bulunmamıştır(p>0.05).

Tablo 4.9 Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ve Alt Boyutları Puanlarıyla Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği Ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

		Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği	Duyguların Farkında Olma	Duygularını Yönetme	Kendini Motive Etme	Empati	İlişkilerini Kontrol Etme
Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	r	-,241**	-,191**	-,252**	-,219**	-,144**	-,184**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000	0,009	0,001
	N	330	330	330	330	330	330
Duygusal İstismar	r	-0,076	-0,009	-,154**	-,130*	0,028	-0,028
	p	0,166	0,873	0,005	0,018	0,610	0,609
	N	330	330	330	330	330	330
Fiziksel	r	-,142**	-,124*	-,166**	-,156**	-0,064	-0,066

İstismar	p	0,010	0,025	0,002	0,004	0,249	0,232
	N	330	330	330	330	330	330
Fiziksel İhmal	r	-,136*	-,160**	-0,072	-0,057	-,111*	-,173**
	p	0,014	0,004	0,191	0,304	0,043	0,002
	N	330	330	330	330	330	330
Duygusal İhmal	r	-,297**	-,243**	-,284**	-,252**	-,223**	-,224**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	N	330	330	330	330	330	330
Cinsel İstismar	r	-0,059	-0,034	-0,089	-0,067	-0,011	-0,034
	p	0,286	0,533	0,108	0,226	0,837	0,537
	N	330	330	330	330	330	330

Tabloda görüldüğü üzere, Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ve Alt Boyutları ile Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği ve Alt Boyutları arasındaki ilişkiyi ölçmek amacıyla yapılan Pearson Korelasyon analizi sonucunda;

Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği toplam puanı ile Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=-241, p<.01).

Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği toplam puanı ile Duyguların Farkında Olma Alt Boyutu puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=-191, p<.01).

Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği toplam puanı ile Duygularını Yönetme Alt Boyutu puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=-252, p<.01).

Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği toplam puanı ile Kendini Motive Etme Alt Boyutu puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=-219, p<.01).

Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği toplam puanı ile Empati Alt Boyutu puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=-144, p<.01).

Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği toplam puanı ile İlişkilerini Kontrol Etme Alt Boyutu puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=-184, p<.01).

Duygusal İstismar Alt Boyutu toplam puanı ile Duygularını Yönetme Alt Boyutu puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=-154, p<.01).

Fiziksel İstismar Alt Boyutu toplam puanı ile Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=-142, p<.01).

Fiziksel İstismar Alt Boyutu toplam puanı ile Duyguların Farkında Olma Alt Boyutu puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=-124, p<.01).

Fiziksel İstismar Alt Boyutu toplam puanı ile Duygularını Yönetme Alt Boyutu puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=-166, p<.01).

Fiziksel İstismar Alt Boyutu toplam puanı ile Kendini Motive Etme Alt Boyutu puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=-156, p<.01).

Fiziksel İhmal Alt Boyutu toplam puanı ile Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=-136, p<.01).

Fiziksel İhmal Alt Boyutu toplam puanı ile Duyguların Farkında Olma Alt Boyutu puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=-160, p<.01).

Fiziksel İhmal Alt Boyutu toplam puanı ile Empati Alt Boyutu puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=-111, p<.01).

Fiziksel İhmal Alt Boyutu toplam puanı ile İlişkilerini Kontrol Etme Alt Boyutu puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=-173, p<.01).

Duygusal İhmal Alt Boyutu toplam puanı ile Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=-297, p<.01).

Duygusal İhmal Alt Boyutu toplam puanı ile Duyguların Farkında Olma Alt Boyutu puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=-243, p<.01).

Duygusal İhmal Alt Boyutu toplam puanı ile Duygularını Yönetme Alt Boyutu puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=-284, p<.01).

Duygusal İhmal Alt Boyutu toplam puanı ile Kendini Motive Etme Alt Boyutu puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=-252, p<.01).

Duygusal İhmal Alt Boyutu toplam puanı ile Empati Alt Boyutu puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=-223, p<.01).

Duygusal İhmal Alt Boyutu toplam puanı ile İlişkilerini Kontrol Etme Alt Boyutu puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=-224, p<.01).

Tablo 4.10Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ve Alt Boyutları Puanlarıyla Kişiler Arası İletişim Tarzları Ölçeği Ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

		Kişiler Arası İletişim Tarzları Ölçeği	Baskın Tarz	Kaçınan Tarz	Öfkeli Tarz	Duygudan Kaçınan Tarz	Manipulatif Tarz	Alaycı Tarz
Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	r	,170**	,113*	,198**	,214**	0,086	,122*	,120*
	p	0,002	0,040	0,000	0,000	0,119	0,027	0,030
	N	330	330	330	330	330	330	330
Duygusal İstismar	r	,134*	,113*	,146**	,171**	0,022	,112*	,121*
	p	0,015	0,041	0,008	0,002	0,691	0,042	0,028
	N	330	330	330	330	330	330	330
Fiziksel İstismar	r	-0,020	-0,028	0,022	-0,009	-0,034	-0,022	-0,040
	p	0,717	0,610	0,692	0,871	0,537	0,691	0,469
	N	330	330	330	330	330	330	330
Fiziksel İhmal	r	,174**	,140*	,159**	,155**	,154**	,115*	,156**
	p	0,002	0,011	0,004	0,005	0,005	0,037	0,004
	N	330	330	330	330	330	330	330
Duygusal İhmal	r	,111*	0,040	,154**	,171**	0,064	0,076	0,041
	p	0,045	0,468	0,005	0,002	0,246	0,170	0,461
	N	330	330	330	330	330	330	330
Cinsel İstismar	r	,161**	,139*	,166**	,192**	0,063	,115*	,143**
	p	0,003	0,011	0,003	0,000	0,254	0,037	0,009
	N	330	330	330	330	330	330	330

Tabloda görüldüğü üzere, Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ve Alt Boyutları ile Kişiler Arası İletişim Tarzları Ölçeği ve Alt Boyutları arasındaki ilişkiyi ölçmek amacıyla yapılan Pearson Korelasyon analizi sonucunda;

Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği toplam puanı ile Kişiler Arası İletişim Tarzları Ölçeği puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=170, p<.01).

Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği toplam puanı ile Baskın Tarz Alt Boyutu puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=113, p<.01).

Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği toplam puanı ile Kaçınan Tarz Alt Boyutu puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=198, p<.01).

Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği toplam puanı ile Öfkeli Tarz Alt Boyutu puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=214, p<.01).

Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği toplam puanı ile Manipulatif Tarz Alt Boyutu puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=122, p<.01).

Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği toplam puanı ile Alaycı Tarz Alt Boyutu puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=120, p<.01).

Duygusal İstismar Alt Boyutu toplam puanı ile Kişiler Arası İletişim Tarzları Ölçeği puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=134, p<.01).

Duygusal İstismar Alt Boyutu toplam puanı ile Baskın Tarz Alt Boyutu puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=113, p<.01).
Duygusal İstismar Alt Boyutu toplam puanı ile Kaçınan Tarz Alt Boyutu puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=146, p<.01).
Duygusal İstismar Alt Boyutu toplam puanı ile Öfkeli Tarz Alt Boyutu puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=171, p<.01).
Duygusal İstismar Alt Boyutu toplam puanı ile Manipulatif Tarz Alt Boyutu puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=112, p<.01).
Duygusal İstismar Alt Boyutu toplam puanı ile Alaycı Tarz Alt Boyutu puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=121, p<.01).
Fiziksel İhmal Alt Boyutu toplam puanı ile Kişiler Arası İletişim Tarzları Ölçeği puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=174, p<.01).
Fiziksel İhmal Alt Boyutu toplam puanı ile Baskın Tarz Alt Boyutu puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=140, p<.01).
Fiziksel İhmal Alt Boyutu toplam puanı ile Kaçınan Tarz Alt Boyutu puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=159, p<.01).
Fiziksel İhmal Alt Boyutu toplam puanı ile Öfkeli Tarz Alt Boyutu puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=155, p<.01).
Fiziksel İhmal Alt Boyutu toplam puanı ile Duygudan Kaçınan Tarz Alt Boyutu puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=154, p<.01).
Fiziksel İhmal Alt Boyutu toplam puanı ile Manipulatif Tarz Alt Boyutu puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=115, p<.01).
Fiziksel İhmal Alt Boyutu toplam puanı ile Alaycı Tarz Alt Boyutu puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=156, p<.01).
Duygusal İhmal Alt Boyutu toplam puanı ile Kişiler Arası İletişim Tarzları Ölçeği puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=111, p<.01).
Duygusal İhmal Alt Boyutu toplam puanı ile Kaçınan Tarz Alt Boyutu puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=154, p<.01).
Duygusal İhmal Alt Boyutu toplam puanı ile Öfkeli Tarz Alt Boyutu puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=171, p<.01).
Cinsel İstismar Alt Boyutu toplam puanı ile Kişiler Arası İletişim Tarzları Ölçeği puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=161, p<.01).
Cinsel İstismar Alt Boyutu toplam puanı ile Baskın Tarz Alt Boyutu puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=139, p<.01).
Cinsel İstismar Alt Boyutu toplam puanı ile Kaçınan Tarz Alt Boyutu puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=166, p<.01).

Cinsel İstismar Alt Boyutu toplam puanı ile Öfkeli Tarz Alt Boyutu puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=192, p<.01).

Cinsel İstismar Alt Boyutu toplam puanı ile Manipulatif Tarz Alt Boyutu puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=115, p<.01).

Cinsel İstismar Alt Boyutu toplam puanı ile Alaycı Tarz Alt Boyutu puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=143, p<.01).

Tablo 4.11 Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği ve Alt Boyutları Puanlarıyla Kişiler Arası İletişim Tarzları Ölçeği Ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

		Kişiler Arası İletişim Tarzları Ölçeği	Baskın Tarz	Kaçınan Tarz	Öfkeli Tarz	Duygudan Kaçınan Tarz	Manipulatif Tarz	Alaycı Tarz
Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği	R	-,153**	-,145**	-,158**	-,125*	-,179**	-,153**	0,092
	P	0,005	0,008	0,004	0,023	0,001	0,005	0,097
	N	330	330	330	330	330	330	330
Duyguların Farkında Olma	R	-,197**	-,184**	-,178**	-,120*	-,255**	-,207**	0,065
	P	0,000	0,001	0,001	0,030	0,000	0,000	0,236
	N	330	330	330	330	330	330	330
Duygularını Yönetme	R	-,139*	-,128*	-,142**	-,175**	-0,091	-,158**	0,077
	P	0,011	0,021	0,010	0,001	0,098	0,004	0,165
	N	330	330	330	330	330	330	330
Kendini Motive Etme	R	-0,086	-,124*	-0,068	-0,092	-0,083	-,110*	,154**
	P	0,121	0,024	0,220	0,094	0,133	0,046	0,005
	N	330	330	330	330	330	330	330
Empati	R	-,127*	-,121*	-,126*	-0,072	-,181**	-0,090	0,015
	P	0,021	0,028	0,022	0,190	0,001	0,103	0,785
	N	330	330	330	330	330	330	330
İlişkilerini Kontrol Etme	R	-0,091	-0,045	-,145**	-0,050	-,147**	-0,066	0,057
	P	0,099	0,415	0,009	0,364	0,008	0,232	0,306
	N	330	330	330	330	330	330	330

Tabloda görüldüğü üzere, Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği ve Alt Boyutları ile Kişiler Arası İletişim Tarzları Ölçeği ve Alt Boyutları arasındaki ilişkiyi ölçmek amacıyla yapılan Pearson Korelasyon analizi sonucunda;

Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği toplam puanı ile Kişiler Arası İletişim Tarzları Ölçeği puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=-153, p<.01).

Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği toplam puanı ile Baskın Tarz Alt Boyutu puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=-145, p<.01).

Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği toplam puanı ile Kaçınan Tarz Alt Boyutu puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=-158, p<.01).

Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği toplam puanı ile Öfkeli Tarz Alt Boyutu puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=-125, p<.01).

Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği toplam puanı ile Duygudan Kaçınan Tarz Alt Boyutu puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=-179, p<.01).

Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği toplam puanı ile Manipulatif Tarz Alt Boyutu puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=-153, p<.01).

Duyguların Farkında Olma Alt Boyutu toplam puanı ile Kişiler Arası İletişim Tarzları Ölçeği puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=-197, p<.01).

Duyguların Farkında Olma Alt Boyutu toplam puanı ile Baskın Tarz Alt Boyutu puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=-184, p<.01).

Duyguların Farkında Olma Alt Boyutu toplam puanı ile Kaçınan Tarz Alt Boyutu puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=-178, p<.01).

Duyguların Farkında Olma Alt Boyutu toplam puanı ile Öfkeli Tarz Alt Boyutu puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=-120, p<.01).

Duyguların Farkında Olma Alt Boyutu toplam puanı ile Duygudan Kaçınan Tarz Alt Boyutu puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=-255, p<.01).

Duyguların Farkında Olma Alt Boyutu toplam puanı ile Manipulatif Tarz Alt Boyutu puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=-207, p<.01).

Duygularını Yönetme Alt Boyutu toplam puanı ile Kişiler Arası İletişim Tarzları Ölçeği puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=-130, p<.01).

Duygularını Yönetme Alt Boyutu toplam puanı ile Baskın Tarz Alt Boyutu puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=-128, p<.01).

Duygularını Yönetme Alt Boyutu toplam puanı ile Kaçınan Tarz Alt Boyutu puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=-142, p<.01).

Duygularını Yönetme Alt Boyutu toplam puanı ile Öfkeli Tarz Alt Boyutu puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=-175, p<.01).

Duygularını Yönetme Alt Boyutu toplam puanı ile Manipulatif Tarz Alt Boyutu puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=-158, p<.01).

Kendini Motive Etme Alt Boyutu toplam puanı ile Baskın Tarz Alt Boyutu puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=-124, p<.01).

Kendini Motive Etme Alt Boyutu toplam puanı ile Manipulatif Tarz Alt Boyutu puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=-110, p<.01).

Kendini Motive Etme Alt Boyutu toplam puanı ile Alaycı Tarz Alt Boyutu puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=154, p<.01).

Empati Alt Boyutu toplam puanı ile Kişiler Arası İletişim Tarzları Ölçeği puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=-127, p<.01).

Empati Alt Boyutu toplam puanı ile Baskın Tarz Alt Boyutu puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=-121, p<.01).

Empati Alt Boyutu toplam puanı ile Kaçınan Tarz Alt Boyutu puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=-126, p<.01).

Empati Alt Boyutu toplam puanı ile Duygudan Kaçınan Tarz Alt Boyutu puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=-181, p<.01).

İlişkileri Kontrol Etme Alt Boyutu toplam puanı ile Kaçınan Tarz Alt Boyutu puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=-145, p<.01).

İlişkileri Kontrol Etme Alt Boyutu toplam puanı ile Duygudan Kaçınan Tarz Alt Boyutu puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=-147, p<.01).

Tablo 4.12 Örneklemin Cinsiyet Değişkenine Göre Kişiler Arası İletişim Tarzları Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığını Test Etmek İçin Yapılan Bağımsız Grup t testi Sonuçları

		N	$\bar{X}$	Ss.	t	Sd.	p
Kişiler Arası İletişim Tarzları Ölçeği	Kadın	235	119,86	38,42	-2,482	328	0,014
	Erkek	95	131,11	34,20			
Baskın Tarz	Kadın	235	23,27	9,53	-1,846	328	0,066
	Erkek	95	25,36	8,67			
Kaçınan Tarz	Kadın	235	21,61	8,44	-2,471	328	0,014
	Erkek	95	24,11	7,93			
Öfkeli Tarz	Kadın	235	20,86	7,39	-1,682	328	0,094
	Erkek	95	22,34	6,81			
Duygudan Kaçınan Tarz	Kadın	235	22,08	8,07	-2,160	328	0,032
	Erkek	95	24,17	7,66			
Manipulatif Tarz	Kadın	235	21,97	7,42	-2,141	328	0,033
	Erkek	95	23,91	7,52			

Alaycı Tarz	Kadın	235	10,07	4,10	-2,250	328	0,025
	Erkek	95	11,23	4,61			

Tablodan da anlaşılacağı üzere; örneklem grubunun Kişiler Arası İletişim Tarzları Ölçeğinden almış oldukları puanların, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi analizinden Erkek grubun daha fazla puan aldığından dolayı istatistiksel açıdan $p<0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmüştür.

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun Baskın Tarz Alt Boyutundan almış oldukları puanların, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi sonucundan, gruplar arasında istatistiksel açıdan $p>0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Tablodan da anlaşılacağı üzere; örneklem grubunun Kaçınan Tarz Alt Boyutundan almış oldukları puanların, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi analizinden Erkek grubun daha fazla puan aldığından dolayı istatistiksel açıdan $p<0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmüştür.

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun Öfkeli Tarz Alt Boyutundan almış oldukları puanların, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi sonucundan, gruplar arasında istatistiksel açıdan $p>0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Tablodan da anlaşılacağı üzere; örneklem grubunun Duygudan Kaçınan Tarz Alt Boyutundan almış oldukları puanların, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi analizinden Erkek grubun daha fazla puan aldığından dolayı istatistiksel açıdan $p<0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmüştür.

Tablodan da anlaşılacağı üzere; örneklem grubunun Manipulatif Tarz Alt Boyutundan almış oldukları puanların, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi analizinden Erkek grubun daha fazla puan aldığından dolayı istatistiksel açıdan $p<0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmüştür.

Tablodan da anlaşılacağı üzere; örneklem grubunun Alaycı Tarz Alt Boyutundan almış oldukları puanların, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi analizinden Erkek grubun daha fazla puan aldığından dolayı istatistiksel açıdan $p<0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmüştür.

Tablo 4.13 Örneklemin Cinsiyet Değişkenine Göre Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığını Test Etmek İçin Yapılan Bağımsız Grup t testi Sonuçlar

		N	$\bar{X}$	Ss.	t	Sd.	p
Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği	Kadın	235	140,91	22,74	0,554	328	0,580
	Erkek	95	139,34	24,60			
Duyguların Farkında Olma	Kadın	235	29,71	5,29	2,897	328	0,004
	Erkek	95	27,77	6,04			
Duygularını Yönetme	Kadın	235	25,36	6,09	-1,409	328	0,160
	Erkek	95	26,40	5,99			
Kendini Motive Etme	Kadın	235	27,81	5,93	-1,141	328	0,255
	Erkek	95	28,63	5,93			
Empati	Kadın	235	29,87	4,67	1,746	328	0,082
	Erkek	95	28,84	5,23			
İlişkilerini Kontrol Etme	Kadın	235	28,16	5,52	0,689	328	0,491
	Erkek	95	27,69	5,53			

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeğinden almış oldukları puanların, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi sonucundan, gruplar arasında istatistiksel açıdan $p>0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Tablodan da anlaşılacağı üzere; örneklem grubunun Duyguların Farkında Olma Alt Boyutundan almış oldukları puanların, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi analizinden Kadın grubun daha fazla puan aldığından dolayı istatistiksel açıdan $p<0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmüştür.

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun Duygularını Yönetme Alt Boyutundan almış oldukları puanların, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi sonucundan, gruplar arasında istatistiksel açıdan $p>0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun Kendini Motive Etme Alt Boyutundan almış oldukları puanların, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi sonucundan, gruplar arasında istatistiksel açıdan $p>0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun Empati Alt Boyutundan almış oldukları puanların, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi sonucundan, gruplar arasında istatistiksel açıdan $p>0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun İlişkilerini Kontrol Etme Alt Boyutundan almış oldukları puanların, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir

şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi sonucundan, gruplar arasında istatistiksel açıdan p>0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Tablo 4.14 Örneklemin Cinsiyet Değişkenine Göre Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığını Test Etmek İçin Yapılan Bağımsız Grup t testi Sonuçları

		N	$\bar{X}$	Ss.	t	Sd.	p
Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	Kadın	235	35,54	8,83	-0,600	328	0,549
	Erkek	95	36,17	8,04			
Duygusal İstismar	Kadın	235	7,27	3,16	2,538	328	0,012
	Erkek	95	6,37	2,20			
Fiziksel İstismar	Kadın	235	5,55	0,99	-1,207	328	0,228
	Erkek	95	5,71	1,23			
Fiziksel İhmal	Kadın	235	6,72	2,11	-3,301	328	0,001
	Erkek	95	7,61	2,48			
Duygusal İhmal	Kadın	235	10,31	4,47	-1,013	328	0,312
	Erkek	95	10,85	4,35			
Cinsel İstismar	Kadın	235	5,70	1,23	0,425	328	0,671
	Erkek	95	5,63	1,41			

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeğinden almış oldukları puanların, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi sonucundan, gruplar arasında istatistiksel açıdan p>0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Tablodan da anlaşılacağı üzere; örneklem grubunun Duygusal İstismar Alt Boyutundan almış oldukları puanların, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi analizinden Kadın grubun daha fazla puan aldığından dolayı istatistiksel açıdan p<0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmüştür.

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun Fiziksel İstismar Alt Boyutundan almış oldukları puanların, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi sonucundan, gruplar arasında istatistiksel açıdan p>0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Tablodan da anlaşılacağı üzere; örneklem grubunun Fiziksel İhmal Alt Boyutundan almış oldukları puanların, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi analizinden Erkek grubun daha fazla puan aldığından dolayı istatistiksel açıdan p<0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmüştür.

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun Duygusal İhmal Alt Boyutundan almış oldukları puanların, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi

sonucundan, gruplar arasında istatistiksel açıdan p>0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun Cinsel İstismar Alt Boyutundan almış oldukları puanların, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi sonucundan, gruplar arasında istatistiksel açıdan p>0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Tablo 4.15 Örneklemin Cinsiyet Değişkenine Göre Yaşam Doyum Ölçeği Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığını Test Etmek İçin Yapılan Bağımsız Grup t testi Sonuçları

Cinsiyet		N	X̄	Ss.	t	Sd.	p
Yaşam Doyum Ölçeği	Kadın	235	15,31	4,51	1,203	328	0,230
	Erkek	95	14,62	5,19			

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun Yaşam Doyum Ölçeğinden almış oldukları puanların, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi sonucundan, gruplar arasında istatistiksel açıdan p>0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Tablo 4.16 Örneklemin Aile Tipi Değişkenine Göre Kişiler Arası İletişim TarzlarıÖlçeğive Alt Boyutları Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığını Test Etmek İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

		N	X̄	Ss.		K.O	Sd.	K.T	F	p
Kişiler Arası İletişim Tarzları Ölçeği	Çekirdek aile	181	120,29	36,61	G.Arası	4040,199	2	2020,100	1,463	0,233
	Geniş aile	109	127,74	38,12	G.İçi	426801,788	309	1381,236		
	Parçalanmış aile (Boşanma, ölüm...)	22	119,50	36,91	Toplam	430841,987	311			
	Toplam	312	122,84	37,22						
Baskın Tarz	Çekirdek aile	181	23,54	8,88	G.Arası	40,348	2	20,174	0,235	0,791
	Geniş aile	109	24,27	9,86	G.İçi	26505,392	309	85,778		
	Parçalanmış aile (Boşanma, ölüm...)	22	23,36	9,26	Toplam	26545,740	311			
	Toplam	312	23,78	9,24						
Kaçınan Tarz	Çekirdek aile	181	22,03	8,11	G.Arası	110,368	2	55,184	0,797	0,452
	Geniş aile	109	23,13	8,54	G.İçi	21399,427	309	69,254		
	Parçalanmış aile (Boşanma, ölüm...)	22	21,27	8,94	Toplam	21509,795	311			
	Toplam	312	22,36	8,32						
Öfkeli Tarz	Çekirdek aile	181	20,79	7,26	G.Arası	139,119	2	69,560	1,312	0,271
	Geniş aile	109	22,17	7,27	G.İçi	16376,368	309	52,998		
	Parçalanmış aile (Boşanma, ölüm...)	22	20,59	7,47	Toplam	16515,487	311			
	Toplam	312	21,26	7,29						
Duygudan Kaçınan Tarz	Çekirdek aile	181	21,88	7,54	G.Arası	390,876	2	195,438	3,213	0,042
	Geniş aile	109	24,18	8,25	G.İçi	18793,111	309	60,819		
	Parçalanmış aile (Boşanma, ölüm...)	22	21,55	7,56	Toplam	19183,987	311			
	Toplam	312	22,66	7,85						

Manipulatif Tarz	Çekirdek aile	181	22,07	7,42	G.Arası	85,164	2	42,582	0,765	0,466
	Geniş aile	109	23,17	7,69	G.İçi	17194,823	309	55,647		
	Parçalanmış aile (Boşanma, ölüm...)	22	22,86	6,59	Toplam	17279,987	311			
	Toplam	312	22,51	7,45						
Alaycı Tarz	Çekirdek aile	181	9,99	4,19	G.Arası	52,127	2	26,064	1,461	0,234
	Geniş aile	109	10,83	4,33	G.İçi	5512,613	309	17,840		
	Parçalanmış aile (Boşanma, ölüm...)	22	9,86	3,93	Toplam	5564,740	311			
	Toplam	312	10,28	4,23						

Tablodan anlaşılacağı gibi Kişiler Arası İletişim Tarzları Ölçeği sıralamalar ortalamalarının aile tipi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır($p>0.05$).

Tablodan anlaşılacağı gibi Baskın Tarz Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının aile tipi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır($p>0.05$).

Tablodan anlaşılacağı gibi Kaçınan Tarz Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının aile tipi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır($p>0.05$).

Tablodan anlaşılacağı gibi Öfkeli Tarz Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının aile tipi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır($p>0.05$).

Örneklem grubun aile tipi değişkenine göre Duygudan Kaçınan Tarz Alt Boyutunda anlamlı farklılık bulunmaktadır($F=3.213$, $p<0.05$).Post Hocçoklu karşılaştırma tekniğinin kullanılacağına karar vermek için öncelikle Levene's testi ile grup dağılımlarının varyanslarının homojen olduğu saptanmıştır ($p=.540$). Yapılan Scheffe testi sonucunda Geniş Aileye Sahip olan grup Çekirdek Aileye Sahip olan gruptan daha fazla puan alığından dolayı istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur($p<0.05$).

Tablodan anlaşılacağı gibi Manipulatif Tarz Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının aile tipi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır($p>0.05$).

Tablodan anlaşılacağı gibi Alaycı Tarz Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının aile tipi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek

amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır(p>0.05).

Tablo 4.17 Örneklemin Aile Tipi Değişkenine Göre Duygusal Zeka DeğerlendirmeÖlçeği ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığını Test Etmek İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

		N	X̄	Ss.		K.O	Sd.	K.T	F	p
Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği	Çekirdek aile	181	140,29	21,92	G.Arası	14,749	2	7,374	0,013	0,987
	Geniş aile	109	139,87	27,14	G.İçi	174495,546	309	564,711		
	Parçalanmış aile (Boşanma, ölüm...)	22	139,77	20,11	Toplam	174510,295	311			
	Toplam	312	140,11	23,69						
Duyguların Farkında Olma	Çekirdek aile	181	29,22	5,43	G.Arası	22,982	2	11,491	0,354	0,702
	Geniş aile	109	28,75	6,28	G.İçi	10027,681	309	32,452		
	Parçalanmış aile (Boşanma, ölüm...)	22	29,68	4,73	Toplam	10050,663	311			
	Toplam	312	29,09	5,68						
Duygularını Yönetme	Çekirdek aile	181	25,25	6,00	G.Arası	89,297	2	44,649	1,193	0,305
	Geniş aile	109	26,28	6,40	G.İçi	11564,857	309	37,427		
	Parçalanmış aile (Boşanma, ölüm...)	22	24,73	5,62	Toplam	11654,154	311			
	Toplam	312	25,58	6,12						
Kendini Motive Etme	Çekirdek aile	181	27,80	5,77	G.Arası	35,492	2	17,746	0,493	0,611
	Geniş aile	109	28,48	6,58	G.İçi	11121,351	309	35,991		
	Parçalanmış aile (Boşanma, ölüm...)	22	27,59	4,68	Toplam	11156,843	311			
	Toplam	312	28,02	5,99						
Empati	Çekirdek aile	181	29,98	4,36	G.Arası	105,371	2	52,685	2,179	0,115
	Geniş aile	109	28,76	5,79	G.İçi	7471,703	309	24,180		
	Parçalanmış aile (Boşanma, ölüm...)	22	29,95	4,52	Toplam	7577,074	311			
	Toplam	312	29,55	4,94						
İlişkilerini Kontrol Etme	Çekirdek aile	181	28,04	5,44	G.Arası	13,372	2	6,686	0,212	0,809
	Geniş aile	109	27,60	6,15	G.İçi	9740,241	309	31,522		
	Parçalanmış aile (Boşanma, ölüm...)	22	27,82	3,98	Toplam	9753,612	311			
	Toplam	312	27,87	5,60						

Tablodan anlaşılacağı gibi Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği sıralamalar ortalamalarının aile tipi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini

belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır(p>0.05).

Tablodan anlaşılacağı gibi Duyguların Farkında Olma Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının aile tipi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır(p>0.05).

Tablodan anlaşılacağı gibi Duygularını Yönetme Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının aile tipi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır(p>0.05).

Tablodan anlaşılacağı gibi Kendini Motive Etme Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının aile tipi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır(p>0.05).

Tablodan anlaşılacağı gibi Empati Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının aile tipi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır(p>0.05).

Tablodan anlaşılacağı gibi İlişkilerini Kontrol Etme Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının aile tipi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır(p>0.05).

Tablo 4.18 Örneklemin Aile Tipi Değişkenine Göre Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeğive Alt Boyutları Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığını Test Etmek İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

		N	X̄	Ss.		K.O	Sd.	K.T	F	p
Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	Çekirdek aile	181	35,22	7,97	G.Arası	1090,837	2	545,419	7,630	0,001
	Geniş aile	109	35,63	8,37	G.İçi	22089,009	309	71,485		
	Parçalanmış aile (Boşanma, ölüm...)	22	42,64	12,10	Toplam	23179,846	311			
	Toplam	312	35,88	8,63						
Duygusal İstismar	Çekirdek aile	181	7,01	2,97	G.Arası	125,573	2	62,787	7,355	0,001
	Geniş aile	109	6,66	2,32	G.İçi	2637,798	309	8,537		
	Parçalanmış aile (Boşanma, ölüm...)	22	9,27	4,75	Toplam	2763,372	311			
	Toplam	312	7,04	2,98						
Fiziksel İstismar	Çekirdek aile	181	5,63	1,08	G.Arası	1,232	2	0,616	0,552	0,576
	Geniş aile	109	5,50	0,98	G.İçi	344,765	309	1,116		
	Parçalanmış aile (Boşanma, ölüm...)	22	5,59	1,22	Toplam	345,997	311			
	Toplam	312	5,58	1,05						
Fiziksel İhmal	Çekirdek aile	181	6,78	2,16	G.Arası	48,329	2	24,164	4,757	0,009
	Geniş aile	109	7,27	2,34	G.İçi	1569,745	309	5,080		
	Parçalanmış	22	8,23	2,62	Toplam	1618,074	311			

	aile (Boşanma, ölüm...)									
	Toplam	312	7,05	2,28						
Duygusal İhmal	Çekirdek aile	181	10,18	4,15	G.Arası	204,246	2	102,123	5,419	0,005
	Geniş aile	109	10,52	4,56	G.İçi	5823,494	309	18,846		
	Parçalanmış aile (Boşanma, ölüm...)	22	13,41	4,79	Toplam	6027,740	311			
	Toplam	312	10,53	4,40						
Cinsel İstismar	Çekirdek aile	181	5,61	1,20	G.Arası	5,391	2	2,695	1,605	0,203
	Geniş aile	109	5,69	1,39	G.İçi	518,914	309	1,679		
	Parçalanmış aile (Boşanma, ölüm...)	22	6,14	1,58	Toplam	524,304	311			
	Toplam	312	5,68	1,30						

Örneklem grubun aile tipi değişkenine göre Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeğinde anlamlı farklılık bulunmaktadır($F=7.630$, $p<0.05$).Post Hocçoklu karşılaştırma tekniğinin kullanılacağına karar vermek için öncelikle Levene's testi ile grup dağılımlarının varyanslarının homojen olduğu saptanmıştır ($p=.221$). Yapılan Scheffe testi sonucunda Parçalanmış Aileye sahip olan grup diğer gruplardan daha fazla puan alığından dolayı istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur($p<0.05$).

Örneklem grubun aile tipi değişkenine göre Duygusal İstismar Alt Boyutunda anlamlı farklılık bulunmaktadır($F=7.355$, $p<0.05$).Post Hocçoklu karşılaştırma tekniğinin kullanılacağına karar vermek için öncelikle Levene's testi ile grup dağılımlarının varyanslarının homojen olduğu saptanmıştır ($p=.327$). Yapılan Scheffe testi sonucunda Parçalanmış Aileye sahip olan grup diğer gruplardan daha fazla puan alığından dolayı istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur($p<0.05$).

Tablodan anlaşılacağı gibi Fiziksel İstismar Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının aile tipi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır($p>0.05$).

Örneklem grubun aile tipi değişkenine göre Fiziksel İhmal Alt Boyutunda anlamlı farklılık bulunmaktadır($F=4.757$, $p<0.05$).Post Hocçoklu karşılaştırma tekniğinin kullanılacağına karar vermek için öncelikle Levene's testi ile grup dağılımlarının varyanslarının homojen olduğu saptanmıştır ($p=.582$). Yapılan Scheffe testi sonucunda Parçalanmış Aileye sahip olan grup diğer gruplardan daha fazla puan alığından dolayı istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur($p<0.05$).

Örneklem grubun aile tipi değişkenine göre Duygusal İhmal Alt Boyutunda anlamlı farklılık bulunmaktadır($F=5.419$, $p<0.05$).Post Hocçoklu karşılaştırma tekniğinin kullanılacağına karar vermek için öncelikle Levene's testi ile grup dağılımlarının varyanslarının homojen olduğu saptanmıştır ($p=.319$). Yapılan Scheffe testi sonucunda Parçalanmış Aileye sahip olan grup diğer gruplardan daha fazla puan alığından dolayı istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur($p<0.05$).

Tablodan anlaşılacağı gibi Cinsel İstismar Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının aile tipi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır(p>0.05).

Tablo 4.19 Örneklemin Aile Tipi Değişkenine Göre Yaşam Doyum Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığını Test Etmek İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	N	X̄	Ss.		K.O	Sd.	K.T	F	p
Çekirdek aile	181	15,40	4,87	G.Arası	85,472	2	42,736	1,902	0,151
Geniş aile	109	14,33	4,70	G.İçi	6942,986	309	22,469		
Parçalanmış aile (Boşanma, ölüm...)	22	14,41	3,75	Toplam	7028,458	311			
Toplam	312	14,96	4,75						

Tablodan anlaşılacağı gibi Yaşam Doyum Ölçeği Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının aile tipi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır(p>0.05).

Tablo 4.20 Örneklemin Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Kişiler Arası İletişim Tarzları Ölçeğive Alt Boyutları Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığını Test Etmek İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

		N	X̄	Ss.		K.O	Sd.	K.T	F	p
Kişiler Arası İletişim Tarzları Ölçeği	Okur-Yazar Değil	54	124,28	35,97	G.Arası	1991,640	6	331,940	0,236	0,965
	Okur-Yazar	28	128,86	45,20	G.İçi	430595,318	306	1407,174		
	İlkokul Mezunu	123	122,34	34,64	Toplam	432586,958	312			
	Ortaokul Mezunu	46	122,70	40,18						
	Lise Mezunu	45	119,89	37,84						
	Üniversite Mezunu	14	117,64	42,49						
	Lisansüstü Eğitim Mezunu	3	118,00	26,06						
	Toplam	313	122,71	37,24						
Baskın Tarz	Okur-Yazar Değil	54	23,31	8,30	G.Arası	326,004	6	54,334	0,633	0,704
	Okur-Yazar	28	26,46	12,12	G.İçi	26280,053	306	85,883		
	İlkokul Mezunu	123	23,04	8,21	Toplam	26606,058	312			
	Ortaokul Mezunu	46	23,43	8,99						
	Lise Mezunu	45	24,51	10,17						
	Üniversite Mezunu	14	24,57	12,16						
	Lisansüstü Eğitim Mezunu	3	25,33	12,86						
	Toplam	313	23,75	9,23						
Kaçınan Tarz	Okur-Yazar Değil	54	23,19	8,42	G.Arası	157,230	6	26,205	0,375	0,895
	Okur-Yazar	28	22,86	9,09	G.İçi	21392,873	306	69,911		
	İlkokul Mezunu	123	22,29	7,95	Toplam	21550,102	312			
	Ortaokul Mezunu	46	22,78	9,63						
	Lise Mezunu	45	21,38	8,06						

	Üniversite Mezunu	14	20,57	7,05						
	Lisansüstü Eğitim Mezunu	3	20,00	2,00						
	Toplam	313	22,34	8,31						
Öfkeli Tarz	Okur-Yazar Değil	54	21,33	7,51	G.Arası	136,006	6	22,668	0,422	0,864
	Okur-Yazar	28	21,79	7,23	G.İçi	16431,968	306	53,699		
	İlkokul Mezunu	123	21,20	6,99	Toplam	16567,974	312			
	Ortaokul Mezunu	46	21,52	8,19						
	Lise Mezunu	45	21,18	7,05						
	Üniversite Mezunu	14	18,64	7,12						
	Lisansüstü Eğitim Mezunu	3	24,33	10,12						
	Toplam	313	21,23	7,29						
Duygudan Kaçınan Tarz	Okur-Yazar Değil	54	23,30	8,36	G.Arası	333,768	6	55,628	0,899	0,496
	Okur-Yazar	28	24,43	8,37	G.İçi	18943,242	306	61,906		
	İlkokul Mezunu	123	22,60	7,81	Toplam	19277,010	312			
	Ortaokul Mezunu	46	22,80	7,26						
	Lise Mezunu	45	21,42	7,67						
	Üniversite Mezunu	14	21,43	8,54						
	Lisansüstü Eğitim Mezunu	3	16,00	1,00						
	Toplam	313	22,63	7,86						
Manipulatif Tarz	Okur-Yazar Değil	54	22,81	7,54	G.Arası	82,422	6	13,737	0,243	0,962
	Okur-Yazar	28	23,43	7,53	G.İçi	17307,598	306	56,561		
	İlkokul Mezunu	123	22,60	7,41	Toplam	17390,019	312			
	Ortaokul Mezunu	46	21,63	7,34						
	Lise Mezunu	45	22,07	8,07						
	Üniversite Mezunu	14	21,93	7,50						
	Lisansüstü Eğitim Mezunu	3	23,67	4,04						
	Toplam	313	22,47	7,47						
Alaycı Tarz	Okur-Yazar Değil	54	10,33	4,13	G.Arası	69,226	6	11,538	0,642	0,696
	Okur-Yazar	28	9,89	4,81	G.İçi	5495,592	306	17,959		
	İlkokul Mezunu	123	10,61	4,15	Toplam	5564,818	312			
	Ortaokul Mezunu	46	10,52	4,91						
	Lise Mezunu	45	9,33	3,74						
	Üniversite Mezunu	14	10,50	3,50						
	Lisansüstü Eğitim Mezunu	3	8,67	2,31						
	Toplam	313	10,28	4,22						

Tablodan anlaşılacağı gibi Kişiler Arası İletişim Tarzları Ölçeği sıralamalar ortalamalarının anne eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır($p>0.05$).

Tablodan anlaşılacağı gibi Baskın Tarz Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının anne eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır($p>0.05$).

Tablodan anlaşılacağı gibi Kaçınan Tarz Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının anne eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır(p>0.05).

Tablodan anlaşılacağı gibi Öfkeli Tarz Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının anne eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır(p>0.05).

Tablodan anlaşılacağı gibi Duygudan Kaçınan Tarz Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının anne eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır(p>0.05).

Tablodan anlaşılacağı gibi Manipulatif Tarz Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının anne eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır(p>0.05).

Tablodan anlaşılacağı gibi Alaycı Tarz Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının anne eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır(p>0.05).

Tablo 4.21 Örneklemin Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığını Test Etmek İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

		N	X̄	Ss.		K.O	Sd.	K.T	F	p
Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği	Okur-Yazar Değil	54	141,24	26,15	G.Arası	862,967	6	143,828	0,253	0,958
	Okur-Yazar	28	142,04	16,80	G.İçi	173812,976	306	568,016		
	İlkokul Mezunu	123	140,12	23,88	Toplam	174675,942	312			
	Ortaokul Mezunu	46	138,78	27,38						
	Lise Mezunu	45	137,98	22,33						
	Üniversite Mezunu	14	141,50	18,43						
	Lisansüstü Eğitim Mezunu	3	151,33	12,50						
	Toplam	313	140,15	23,66						
Duyguların Farkında Olma	Okur-Yazar Değil	54	28,96	5,84	G.Arası	89,505	6	14,918	0,458	0,839
	Okur-Yazar	28	29,79	3,61	G.İçi	9962,335	30	32,557		

	İlkokul Mezunu	123	28,82	6,07	Toplam	10051,840	6312			
	Ortaokul Mezunu	46	28,57	6,26						
	Lise Mezunu	45	29,44	5,46						
	Üniversite Mezunu	14	30,36	4,25						
	Lisansüstü Eğitim Mezunu	3	32,00	1,00						
	Toplam	313	29,08	5,68						
Duygularını Yönetme	Okur-Yazar Değil	54	26,54	5,99	G.Arası	222,928	6	37,155	0,992	0,431
	Okur-Yazar	28	26,25	5,69	G.İçi	11460,541	306	37,453		
	İlkokul Mezunu	123	25,89	5,79	Toplam	11683,470	312			
	Ortaokul Mezunu	46	24,93	7,20						
	Lise Mezunu	45	24,04	6,46						
	Üniversite Mezunu	14	24,71	5,47						
	Lisansüstü Eğitim Mezunu	3	27,67	4,51						
	Toplam	313	25,59	6,12						
Kendini Motive Etme	Okur-Yazar Değil	54	29,39	6,10	G.Arası	200,656	6	33,443	0,934	0,471
	Okur-Yazar	28	28,14	4,68	G.İçi	10957,140	306	35,808		
	İlkokul Mezunu	123	28,03	6,19	Toplam	11157,796	312			
	Ortaokul Mezunu	46	27,85	6,22						
	Lise Mezunu	45	26,58	6,10						
	Üniversite Mezunu	14	27,57	4,69						
	Lisansüstü Eğitim Mezunu	3	28,67	5,51						
	Toplam	313	28,03	5,98						
Empati	Okur-Yazar Değil	54	29,22	5,79	G.Arası	36,697	6	6,116	0,248	0,960
	Okur-Yazar	28	29,64	3,51	G.İçi	7542,460	306	24,649		
	İlkokul Mezunu	123	29,41	4,82	Toplam	7579,157	312			
	Ortaokul Mezunu	46	29,67	5,54						
	Lise Mezunu	45	29,87	4,62						
	Üniversite Mezunu	14	30,14	4,37						
	Lisansüstü Eğitim Mezunu	3	32,00	4,00						
	Toplam	313	29,56	4,93						
İlişkilerini Kontrol Etme	Okur-Yazar Değil	54	27,13	6,14	G.Arası	75,272	6	12,545	0,395	0,882
	Okur-Yazar	28	28,21	4,69	G.İçi	9715,815	306	31,751		
	İlkokul Mezunu	123	27,97	5,60	Toplam	9791,086	312			
	Ortaokul Mezunu	46	27,76	6,38						
	Lise Mezunu	45	28,04	5,19						
	Üniversite Mezunu	14	28,71	4,55						
	Lisansüstü Eğitim Mezunu	3	31,00	2,00						
	Toplam	313	27,89	5,60						

Tablodan anlaşılacağı gibi Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği sıralamalar ortalamalarının anne eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip

göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır(p>0.05).

Tablodan anlaşılacağı gibi Duyguların Farkında Olma Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının anne eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır(p>0.05).

Tablodan anlaşılacağı gibi Duygularını Yönetme Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının anne eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır(p>0.05).

Tablodan anlaşılacağı gibi Kendini Motive Etme Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının anne eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır(p>0.05).

Tablodan anlaşılacağı gibi Empati Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının anne eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır(p>0.05).

Tablodan anlaşılacağı gibi İlişkilerini Kontrol Etme Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının anne eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır(p>0.05).

Tablo 4.22 Örneklemin Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeğive Alt Boyutları Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığını Test Etmek İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

		N	X̄	Ss.		K.O	Sd.	K.T	F	p
Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	Okur-Yazar Değil	54	36,74	7,59	G.Arası	510,809	6	85,135	1,146	0,335
	Okur-Yazar	28	37,71	7,85	G.İçi	22731,006	306	74,284		
	İlkokul Mezunu	123	35,43	9,04	Toplam	23241,815	312			
	Ortaokul Mezunu	46	33,65	7,26						
	Lise Mezunu	45	37,40	10,17						
	Üniversite Mezunu	14	35,29	8,92						
	Lisansüstü	3	33,67	6,66						

	Eğitim Mezunu									
	Toplam	313	35,86	8,63						
Duygusal İstismar	Okur-Yazar Değil	54	6,85	2,54	G.Arası	45,200	6	7,533	0,848	0,534
	Okur-Yazar	28	7,07	1,80	G.İçi	2719,260	306	8,886		
	İlkokul Mezunu	123	6,97	3,02	Toplam	2764,460	312			
	Ortaokul Mezunu	46	6,52	2,59						
	Lise Mezunu	45	7,64	3,91						
	Üniversite Mezunu	14	7,93	3,71						
	Lisansüstü Eğitim Mezunu	3	8,00	3,61						
	Toplam	313	7,04	2,98						
Fiziksel İstismar	Okur-Yazar Değil	54	5,52	0,99	G.Arası	5,075	6	0,846	0,759	0,603
	Okur-Yazar	28	5,89	1,45	G.İçi	341,098	306	1,115		
	İlkokul Mezunu	123	5,60	1,09	Toplam	346,173	312			
	Ortaokul Mezunu	46	5,39	0,80						
	Lise Mezunu	45	5,58	0,89						
	Üniversite Mezunu	14	5,71	1,33						
	Lisansüstü Eğitim Mezunu	3	5,33	0,58						
	Toplam	313	5,58	1,05						
Fiziksel İhmal	Okur-Yazar Değil	54	7,48	2,23	G.Arası	53,922	6	8,987	1,753	0,108
	Okur-Yazar	28	7,57	2,79	G.İçi	1568,359	306	5,125		
	İlkokul Mezunu	123	6,98	2,35	Toplam	1622,281	312			
	Ortaokul Mezunu	46	6,76	1,95						
	Lise Mezunu	45	7,20	2,30						
	Üniversite Mezunu	14	5,71	1,14						
	Lisansüstü Eğitim Mezunu	3	5,67	1,15						
	Toplam	313	7,05	2,28						
Duygusal İhmal	Okur-Yazar Değil	54	11,09	4,12	G.Arası	130,874	6	21,812	1,128	0,346
	Okur-Yazar	28	11,43	4,13	G.İçi	5917,311	306	19,338		
	İlkokul Mezunu	123	10,19	4,48	Toplam	6048,185	312			
	Ortaokul Mezunu	46	9,52	4,26						
	Lise Mezunu	45	11,24	4,78						
	Üniversite Mezunu	14	10,57	4,60						
	Lisansüstü Eğitim Mezunu	3	9,00	1,73						
	Toplam	313	10,51	4,40						
Cinsel İstismar	Okur-Yazar Değil	54	5,80	1,41	G.Arası	4,787	6	0,798	0,470	0,831
	Okur-Yazar	28	5,75	1,38	G.İçi	519,973	306	1,699		

İlkokul Mezunu	123	5,70	1,37	Toplam	524,760	312
Ortaokul Mezunu	46	5,46	1,26			
Lise Mezunu	45	5,73	1,14			
Üniversite Mezunu	14	5,36	0,63			
Lisansüstü Eğitim Mezunu	3	5,67	1,15			
Toplam	313	5,67	1,30			

Tablodan anlaşılacağı gibi Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği sıralamalar ortalamalarının anne eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır($p>0.05$).

Tablodan anlaşılacağı gibi Duygusal İstismar Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının anne eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır($p>0.05$).

Tablodan anlaşılacağı gibi Fiziksel İstismar Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının anne eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır($p>0.05$).

Tablodan anlaşılacağı gibi Fiziksel İhmal Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının anne eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır($p>0.05$).

Tablodan anlaşılacağı gibi Duygusal İhmal Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının anne eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır($p>0.05$).

Tablodan anlaşılacağı gibi Cinsel İstismar Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının anne eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır($p>0.05$).

Tablo 4.23 Örneklemin Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Yaşam Doyum ÖlçeğiPuanları Arasındaki Farkın Anlamlılığını Test Etmek İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	N	X̄	Ss.		K.O	Sd.	K.T	F	p
Okur-Yazar Değil	54	14,07	4,97	G.Arası	154,571	6	25,762	1,145	0,336
Okur-Yazar	28	14,86	4,72	G.İçi	6883,110	306	22,494		
İlkokul Mezunu	123	15,37	4,93	Toplam	7037,681	312			
Ortaokul Mezunu	46	15,15	4,53						
Lise Mezunu	45	14,18	4,43						
Üniversite Mezunu	14	17,07	3,77						
Lisansüstü Eğitim Mezunu	3	15,00	4,36						
Toplam	313	14,97	4,75						

Tablodan anlaşılacağı gibi Yaşam Doyum Ölçeği sıralamalar ortalamalarının anne eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır(p>0.05).

Tablo 4.24 Örneklemin Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre Kişiler Arası İletişim Tarzları Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığını Test Etmek İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

		N	X̄	Ss.		K.O	Sd.	K.T	F	p
Kişiler Arası İletişim Tarzları Ölçeği	Okur-Yazar Değil	4	138,50	38,61	G.Arası	10882,771	6	1813,795	1,320	0,248
	Okur-Yazar	24	131,38	37,93	G.İçi	421831,334	307	1374,043		
	İlkokul Mezunu	131	123,86	36,89	Toplam	432714,105	313			
	Ortaokul Mezunu	58	128,57	32,66						
	Lise Mezunu	61	114,90	42,03						
	Üniversite Mezunu	31	114,42	35,14						
	Lisansüstü Eğitim Mezunu	5	119,00	29,46						
	Toplam	314	122,74	37,18						
Baskın Tarz	Okur-Yazar Değil	4	28,00	10,23	G.Arası	295,085	6	49,181	0,574	0,751
	Okur-Yazar	24	26,04	9,98	G.İçi	26312,520	307	85,709		
	İlkokul Mezunu	131	23,34	8,94	Toplam	26607,605	313			
	Ortaokul Mezunu	58	24,52	8,31						
	Lise Mezunu	61	23,23	10,37						
	Üniversite Mezunu	31	23,06	9,50						
	Lisansüstü Eğitim Mezunu	5	22,40	7,57						
	Toplam	314	23,76	9,22						
Kaçınan Tarz	Okur-Yazar Değil	4	27,00	5,72	G.Arası	663,069	6	110,511	1,623	0,140
	Okur-Yazar	24	23,83	8,23	G.İçi	20898,145	307	68,072		
	İlkokul Mezunu	131	22,78	8,57	Toplam	21561,213	313			
	Ortaokul Mezunu	58	23,69	8,04						
	Lise Mezunu	61	20,31	8,45						
	Üniversite Mezunu	31	20,26	7,40						
	Lisansüstü Eğitim Mezunu	5	21,20	4,49						
	Toplam	314	22,33	8,30						
Öfkeli Tarz	Okur-Yazar Değil	4	19,75	6,50	G.Arası	440,742	6	73,457	1,393	0,217
	Okur-Yazar	24	21,96	6,94	G.İçi	16187,363	307	52,728		
	İlkokul Mezunu	131	21,59	7,70	Toplam	16628,105	313			
	Ortaokul Mezunu	58	22,71	6,64						
	Lise Mezunu	61	20,52	7,56						

	Üniversite Mezunu	31	18,87	6,31						
	Lisansüstü Eğitim Mezunu	5	17,40	5,50						
	Toplam	314	21,26	7,29						
Duyguda n Kaçınan Tarz	Okur-Yazar Değil	4	24,50	10,66	G.Arası	533,918	6	88,986	1,456	0,193
	Okur-Yazar	24	25,13	7,95	G.İçi	18762,132	307	61,114		
	İlkokul Mezunu	131	23,01	7,32	Toplam	19296,051	313			
	Ortaokul Mezunu	58	23,47	8,60						
	Lise Mezunu	61	20,48	8,35						
	Üniversite Mezunu	31	21,94	7,15						
	Lisansüstü Eğitim Mezunu	5	21,00	4,12						
	Toplam	314	22,64	7,85						
Manipulat if Tarz	Okur-Yazar Değil	4	25,00	8,37	G.Arası	398,135	6	66,356	1,198	0,307
	Okur-Yazar	24	23,29	8,05	G.İçi	16997,980	307	55,368		
	İlkokul Mezunu	131	22,82	7,07	Toplam	17396,115	313			
	Ortaokul Mezunu	58	23,00	7,04						
	Lise Mezunu	61	21,25	8,41						
	Üniversite Mezunu	31	20,58	6,44						
	Lisansüstü Eğitim Mezunu	5	27,40	11,04						
	Toplam	314	22,46	7,46						
Alaycı Tarz	Okur-Yazar Değil	4	14,25	2,63	G.Arası	223,669	6	37,278	2,137	0,049
	Okur-Yazar	24	11,13	4,05	G.İçi	5354,958	307	17,443		
	İlkokul Mezunu	131	10,33	4,35	Toplam	5578,627	313			
	Ortaokul Mezunu	58	11,19	4,81						
	Lise Mezunu	61	9,11	3,78						
	Üniversite Mezunu	31	9,71	3,08						
	Lisansüstü Eğitim Mezunu	5	9,60	2,88						
	Toplam	314	10,29	4,22						

Tablodan anlaşılacağı gibi Kişiler Arası İletişim Tarzları Ölçeği sıralamalar ortalamalarının baba eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır($p>0.05$).

Tablodan anlaşılacağı gibi Baskın Tarz Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının baba eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır($p>0.05$).

Tablodan anlaşılacağı gibi Kaçınan Tarz Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının baba eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır($p>0.05$).

Tablodan anlaşılacağı gibi Öfkeli Tarz Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının baba eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır($p>0.05$).

Tablodan anlaşılacağı gibi Manipulatif Tarz Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının baba eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır($p>0.05$).

Örneklem grubun baba eğitim durumu değişkenine göre Alaycı Tarz Alt Boyutunda anlamlı farklılık bulunmaktadır($F=2.137$, $p<0.05$).Post Hocçoklu karşılaştırma tekniğinin kullanılacağına karar vermek için öncelikle Levene's testi ile grup dağılımlarının varyanslarının homojen olduğu saptanmıştır ($p=.104$). Yapılan Scheffe testi sonucunda Okur-yazar olmayan grup Lise Mezunu ve Üniversite Mezunu gruplarından daha fazla puan alığından dolayı istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur($p<0.05$).

Tablo 4.25 Örneklemin Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığını Test Etmek İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

		N	X̄	Ss.		K.O	Sd.	K.T	F	p
Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği	Okur-Yazar Değil	4	145,00	25,36	G.Arası	1163,515	6	193,919	0,342	0,914
	Okur-Yazar	24	136,75	30,08	G.İçi	173830,030	307	566,222		
	İlkokul Mezunu	131	141,21	21,59	Toplam	174993,545	313			
	Ortaokul Mezunu	58	139,67	26,45						
	Lise Mezunu	61	138,11	24,85						
	Üniversite Mezunu	31	143,52	19,24						
	Lisansüstü Eğitim Mezunu	5	137,80	24,68						
	Toplam	314	140,21	23,64						
Duyguların Farkında Olma	Okur-Yazar Değil	4	28,00	6,98	G.Arası	82,794	6	13,799	0,424	0,863
	Okur-Yazar	24	27,92	6,22	G.İçi	9984,340	307	32,522		
	İlkokul Mezunu	131	29,40	5,41	Toplam	10067,134	313			
	Ortaokul Mezunu	58	28,66	6,59						
	Lise Mezunu	61	28,95	5,45						
	Üniversite Mezunu	31	29,84	4,51						
	Lisansüstü Eğitim Mezunu	5	29,80	8,41						
	Toplam	314	29,10	5,67						
Duyguların Yönetme	Okur-Yazar Değil	4	27,50	5,00	G.Arası	210,947	6	35,158	0,941	0,466
	Okur-Yazar	24	26,46	6,46	G.İçi	11472,687	307	37,370		
	İlkokul Mezunu	131	25,56	5,65	Toplam	11683,634	313			
	Ortaokul Mezunu	58	26,16	6,66						
	Lise Mezunu	61	24,44	6,43						
	Üniversite Mezunu	31	26,55	5,49						
	Lisansüstü Eğitim Mezunu	5	22,40	9,61						
	Toplam	314	25,60	6,11						
Kendini Motive Etme	Okur-Yazar Değil	4	31,25	5,56	G.Arası	202,353	6	33,725	0,940	0,467
	Okur-Yazar	24	28,67	6,72	G.İçi	11018,832	307	35,892		
	İlkokul Mezunu	131	28,51	5,95	Toplam	11221,185	313			

	Ortaokul Mezunu	58	27,93	6,00						
	Lise Mezunu	61	26,85	6,01						
	Üniversite Mezunu	31	28,23	4,90						
	Lisansüstü Eğitim Mezunu	5	25,40	9,34						
	Toplam	314	28,05	5,99						
Empati	Okur-Yazar Değil	4	30,50	4,65	G.Arası	79,316	6	13,219	0,541	0,777
	Okur-Yazar	24	28,08	6,68	G.İçi	7502,264	307	24,437		
	İlkokul Mezunu	131	29,62	4,33	Toplam	7581,580	313			
	Ortaokul Mezunu	58	29,26	5,70						
	Lise Mezunu	61	30,00	4,81						
	Üniversite Mezunu	31	29,84	4,46						
	Lisansüstü Eğitim Mezunu	5	30,40	5,86						
	Toplam	314	29,55	4,92						
İlişkilerini Kontrol Etme	Okur-Yazar Değil	4	27,75	6,02	G.Arası	193,448	6	32,241	1,026	0,408
	Okur-Yazar	24	25,63	7,14	G.İçi	9648,055	307	31,427		
	İlkokul Mezunu	131	28,11	5,32	Toplam	9841,503	313			
	Ortaokul Mezunu	58	27,67	5,87						
	Lise Mezunu	61	27,87	6,04						
	Üniversite Mezunu	31	29,06	4,11						
	Lisansüstü Eğitim Mezunu	5	29,80	2,77						
	Toplam	314	27,91	5,61						

Tablodan anlaşılacağı gibi Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği sıralamalar ortalamalarının baba eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır($p>0.05$).

Tablodan anlaşılacağı gibi Duyguların Farkında Olma Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının baba eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır($p>0.05$).

Tablodan anlaşılacağı gibi Duygularını Yönetme Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının baba eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır($p>0.05$).

Tablodan anlaşılacağı gibi Kendini Motive Etme Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının baba eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır($p>0.05$).

Tablodan anlaşılacağı gibi Empati Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının baba eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır(p>0.05).

Tablodan anlaşılacağı gibi İlişkilerini Kontrol Etme Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının baba eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır(p>0.05).

Tablo 4.26 Örneklemin Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığını Test Etmek İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

		N	$\bar{X}$	Ss.		K.O	Sd.	K.T	F	p
Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	Okur-Yazar Değil	4	43,50	10,08	G.Arası	450,040	6	75,007	1,010	0,419
	Okur-Yazar	24	36,96	7,18	G.İçi	22796,342	307	74,255		
	İlkokul Mezunu	131	35,83	8,55	Toplam	23246,382	313			
	Ortaokul Mezunu	58	35,69	7,59						
	Lise Mezunu	61	36,23	10,60						
	Üniversite Mezunu	31	33,55	7,27						
	Lisansüstü Eğitim Mezunu	5	37,40	6,84						
	Toplam	314	35,87	8,62						
Duygusal İstismar	Okur-Yazar Değil	4	9,25	2,75	G.Arası	45,589	6	7,598	0,858	0,526
	Okur-Yazar	24	6,46	2,06	G.İçi	2719,786	307	8,859		
	İlkokul Mezunu	131	7,09	2,90	Toplam	2765,376	313			
	Ortaokul Mezunu	58	6,91	2,89						
	Lise Mezunu	61	7,25	3,58						
	Üniversite Mezunu	31	6,65	2,78						
	Lisansüstü Eğitim Mezunu	5	8,40	2,70						
	Toplam	314	7,04	2,97						
Fiziksel İstismar	Okur-Yazar Değil	4	6,25	1,89	G.Arası	5,046	6	0,841	0,756	0,605
	Okur-Yazar	24	5,58	1,10	G.İçi	341,464	307	1,112		
	İlkokul Mezunu	131	5,56	0,96	Toplam	346,510	313			
	Ortaokul Mezunu	58	5,50	0,98						
	Lise Mezunu	61	5,75	1,34						
	Üniversite Mezunu	31	5,42	0,76						
	Lisansüstü Eğitim Mezunu	5	5,40	0,89						
	Toplam	314	5,58	1,05						
Fiziksel İhmal	Okur-Yazar Değil	4	8,50	2,38	G.Arası	82,728	6	13,788	2,747	0,013
	Okur-Yazar	24	8,50	2,70	G.İçi	1540,648	307	5,018		
	İlkokul Mezunu	131	6,92	2,08	Toplam	1623,376	313			
	Ortaokul Mezunu	58	6,88	2,08						
	Lise Mezunu	61	7,21	2,69						
	Üniversite Mezunu	31	6,29	1,87						

	Lisansüstü Eğitim Mezunu	5	6,80	1,30						
	Toplam	314	7,04	2,28						
Duygusal İhmal	Okur-Yazar Değil	4	13,50	3,87	G.Arası	67,031	6	11,172	0,573	0,752
	Okur-Yazar	24	10,96	3,41	G.İçi	5987,313	307	19,503		
	İlkokul Mezunu	131	10,55	4,41	Toplam	6054,344	313			
	Ortaokul Mezunu	58	10,66	4,16						
	Lise Mezunu	61	10,30	4,84						
	Üniversite Mezunu	31	9,74	4,77						
	Lisansüstü Eğitim Mezunu	5	11,40	4,16						
	Toplam	314	10,52	4,40						
Cinsel İstismar	Okur-Yazar Değil	4	6,00	1,41	G.Arası	4,098	6	0,683	0,403	0,877
	Okur-Yazar	24	5,46	1,06	G.İçi	520,768	307	1,696		
	İlkokul Mezunu	131	5,72	1,36	Toplam	524,866	313			
	Ortaokul Mezunu	58	5,74	1,49						
	Lise Mezunu	61	5,72	1,29						
	Üniversite Mezunu	31	5,45	0,77						
	Lisansüstü Eğitim Mezunu	5	5,40	0,89						
	Toplam	314	5,68	1,29						

Tablodan anlaşılacağı gibi Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği sıralamalar ortalamalarının baba eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır($p>0.05$).

Tablodan anlaşılacağı gibi Duygusal İstismar Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının baba eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır($p>0.05$).

Tablodan anlaşılacağı gibi Fiziksel İstismar Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının baba eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır($p>0.05$).

Örneklem grubun baba eğitim durumu değişkenine göre Fiziksel İhmal Alt Boyutunda anlamlı farklılık bulunmaktadır($F=2.747$, $p<0.05$).Post Hocçoklu karşılaştırma tekniğinin kullanılacağına karar vermek için öncelikle Levene's testi ile grup dağılımlarının varyanslarının homojen olduğu saptanmıştır ($p=.105$). Yapılan Scheffe testi sonucunda Okur-yazar olan grup İlkokul Mezunu, Ortaokul Mezunu, Lise Mezunu ve Üniversite Mezunu gruplarından daha fazla puan alığından dolayı istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur($p<0.05$).

Tablodan anlaşılacağı gibi Duygusal İhmal Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının baba eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır(p>0.05).

Tablodan anlaşılacağı gibi Duygusal İhmal Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının baba eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır(p>0.05).

Tablo 4.27 Örneklemin Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre Yaşam Doyum ÖlçeğiPuanları Arasındaki Farkın Anlamlılığını Test Etmek İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	N	X̄	Ss.		K.O	Sd.	K.T	F	p
Okur-Yazar Değil	4	13,75	1,71	G.Arası	232,326	6	38,721	1,746	0,110
Okur-Yazar	24	12,96	5,04	G.İçi	6806,416	307	22,171		
İlkokul Mezunu	131	15,36	4,75	Toplam	7038,742	313			
Ortaokul Mezunu	58	14,33	4,70						
Lise Mezunu	61	14,80	4,86						
Üniversite Mezunu	31	16,61	3,91						
Lisansüstü Eğitim Mezunu	5	14,80	6,06						
Toplam	314	14,97	4,74						

Tablodan anlaşılacağı gibi Yaşam Doyum Ölçeği sıralamalar ortalamalarının baba eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır(p>0.05).

Tablo 4.28 Örneklemin Aile Tutumu Değişkenine Göre Kişiler Arası İletişim Tarzları Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığını Test Etmek İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

		N	X̄	Ss.		K.O	Sd.	K.T	F	p
Kişiler Arası İletişim Tarzları Ölçeği	Demokratik Tutum	77	117,88	38,16	G.Arası	13578,914	5	2715,783	1,992	0,080
	Koruyucu Tutum	128	120,13	35,24	G.İçi	417263,073	306	1363,605		
	Dengesiz-Kararsız Tutum	31	121,19	28,72	Toplam	430841,987	311			
	Baskıcı-Otoriter Tutum	43	138,28	44,27						
	İlgisiz-Kayıtsız Tutum	14	126,36	35,43						
	Mükemmeliyetçi Tutum	19	126,37	37,62						
	Toplam	312	122,84	37,22						
Baskın Tarz	Demokratik Tutum	77	22,99	8,99	G.Arası	570,089	5	114,018	1,343	0,246
	Koruyucu Tutum	128	23,09	8,79	G.İçi	25975,652	306	84,888		

	Dengesiz-Kararsız Tutum	31	22,84	7,62	Toplam	26545,740	311			
	Baskıcı-Otoriter Tutum	43	26,53	11,40						
	İlgisiz-Kayıtsız Tutum	14	25,36	9,00						
	Mükemmeliyetçi Tutum	19	25,74	9,92						
	Toplam	312	23,78	9,24						
Kaçınan Tarz	Demokratik Tutum	77	20,69	7,87	G.Arası	662,153	5	132,431	1,944	0,087
	Koruyucu Tutum	128	22,07	8,12	G.İçi	20847,642	306	68,130		
	Dengesiz-Kararsız Tutum	31	22,16	6,74	Toplam	21509,795	311			
	Baskıcı-Otoriter Tutum	43	25,14	9,04						
	İlgisiz-Kayıtsız Tutum	14	24,86	9,68						
	Mükemmeliyetçi Tutum	19	23,26	9,89						
	Toplam	312	22,36	8,32						
Öfkeli Tarz	Demokratik Tutum	77	19,91	6,99	G.Arası	538,899	5	107,780	2,064	0,070
	Koruyucu Tutum	128	21,06	7,36	G.İçi	15976,588	306	52,211		
	Dengesiz-Kararsız Tutum	31	21,39	6,33	Toplam	16515,487	311			
	Baskıcı-Otoriter Tutum	43	24,28	7,94						
	İlgisiz-Kayıtsız Tutum	14	21,07	7,60						
	Mükemmeliyetçi Tutum	19	21,11	6,57						
	Toplam	312	21,26	7,29						
Duygudan Kaçınan Tarz	Demokratik Tutum	77	22,36	7,96	G.Arası	353,784	5	70,757	1,150	0,334
	Koruyucu Tutum	128	22,03	7,58	G.İçi	18830,203	306	61,537		
	Dengesiz-Kararsız Tutum	31	21,87	5,46	Toplam	19183,987	311			
	Baskıcı-Otoriter Tutum	43	25,09	9,54						
	İlgisiz-Kayıtsız Tutum	14	22,86	7,91						
	Mükemmeliyetçi Tutum	19	23,74	8,14						
	Toplam	312	22,66	7,85						
Manipulatif Tarz	Demokratik Tutum	77	21,83	7,40	G.Arası	360,936	5	72,187	1,306	0,261
	Koruyucu Tutum	128	22,09	7,25	G.İçi	16919,052	306	55,291		
	Dengesiz-Kararsız Tutum	31	22,16	5,60	Toplam	17279,987	311			
	Baskıcı-Otoriter Tutum	43	25,14	9,66						
	İlgisiz-Kayıtsız Tutum	14	22,29	6,31						
	Mükemmeliyetçi Tutum	19	22,79	6,29						

	Toplam	312	22,51	7,45						
Alaycı Tarz	Demokratik Tutum	77	10,10	4,03	G.Arası	191,482	5	38,296	2,181	0,056
	Koruyucu Tutum	128	9,77	4,25	G.İçi	5373,259	306	17,560		
	Dengesiz-Kararsız Tutum	31	10,77	3,86	Toplam	5564,740	311			
	Baskıcı-Otoriter Tutum	43	12,09	4,37						
	İlgisiz-Kayıtsız Tutum	14	9,93	4,16						
	Mükemmeliyetçi Tutum	19	9,74	4,53						
	Toplam	312	10,28	4,23						

Tablodan anlaşılacağı gibi Kişiler Arası İletişim Tarzları Ölçeği sıralamalar ortalamalarının aile tutumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır($p>0.05$).

Tablodan anlaşılacağı gibi Baskın Tarz Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının aile tutumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır($p>0.05$).

Tablodan anlaşılacağı gibi Kaçınan Tarz Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının aile tutumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır($p>0.05$).

Tablodan anlaşılacağı gibi Öfkeli Tarz Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının aile tutumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır($p>0.05$).

Tablodan anlaşılacağı gibi Duygudan Kaçınan Tarz Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının aile tutumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır($p>0.05$).

Tablodan anlaşılacağı gibi Manipulatif Tarz Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının aile tutumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır($p>0.05$).

Tablodan anlaşılacağı gibi Alaycı Tarz Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının aile tutumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır(p>0.05).

Tablo 4.29 Örneklemin Aile Tutumu Değişkenine Göre Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığını Test Etmek İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

		N	$\bar{X}$	Ss.		K.O	Sd.	K.T	F	p
Duygudan Kaçınan Tarz	Demokratik Tutum	77	22,36	7,96	G.Arası	353,784	5	70,757	1,150	0,334
	Koruyucu Tutum	128	22,03	7,58	G.İçi	18830,203	306	61,537		
	Dengesiz-Kararsız Tutum	31	21,87	5,46	Toplam	19183,987	311			
	Baskıcı-Otoriter Tutum	43	25,09	9,54						
	İlgisiz-Kayıtsız Tutum	14	22,86	7,91						
	Mükemmeliyetçi Tutum	19	23,74	8,14						
	Toplam	312	22,66	7,85						
Duyguların Farkında Olma	Demokratik Tutum	77	29,61	4,86	G.Arası	116,889	5	23,378	0,720	0,609
	Koruyucu Tutum	128	29,30	5,50	G.İçi	9933,774	306	32,463		
	Dengesiz-Kararsız Tutum	31	28,87	5,94	Toplam	10050,663	311			
	Baskıcı-Otoriter Tutum	43	28,65	6,03						
	İlgisiz-Kayıtsız Tutum	14	26,79	7,52						
	Mükemmeliyetçi Tutum	19	28,53	7,38						
	Toplam	312	29,09	5,68						
Duygularını Yönetme	Demokratik Tutum	77	26,84	5,21	G.Arası	231,784	5	46,357	1,242	0,289
	Koruyucu Tutum	128	24,99	6,17	G.İçi	11422,370	306	37,328		
	Dengesiz-Kararsız Tutum	31	25,94	5,81	Toplam	11654,154	311			
	Baskıcı-Otoriter Tutum	43	25,07	6,56						
	İlgisiz-Kayıtsız Tutum	14	26,57	6,30						
	Mükemmeliyetçi Tutum	19	24,21	8,11						
	Toplam	312	25,58	6,12						
Kendini Motive Etme	Demokratik Tutum	77	29,36	4,49	G.Arası	215,166	5	43,033	1,203	0,307
	Koruyucu Tutum	128	27,62	6,17	G.İçi	10941,676	306	35,757		
	Dengesiz-Kararsız Tutum	31	28,06	5,62	Toplam	11156,843	311			
	Baskıcı-Otoriter Tutum	43	27,72	6,13						
	İlgisiz-Kayıtsız Tutum	14	27,21	7,58						
	Mükemmeliyetçi	19	26,53	8,49						

	Tutum									
	Toplam	312	28,02	5,99						
Empati	Demokratik Tutum	77	30,08	3,80	G.Arası	63,078	5	12,616	0,514	0,766
	Koruyucu Tutum	128	29,58	4,99	G.İçi	7513,996	306	24,556		
	Dengesiz-Kararsız Tutum	31	29,74	5,22	Toplam	7577,074	311			
	Baskıcı-Otoriter Tutum	43	29,14	4,95						
	İlgisiz-Kayıtsız Tutum	14	28,21	5,22						
	Mükemmeliyetçi Tutum	19	28,89	7,65						
	Toplam	312	29,55	4,94						
İlişkilerini Kontrol Etme	Demokratik Tutum	77	28,66	4,55	G.Arası	151,340	5	30,268	0,965	0,440
	Koruyucu Tutum	128	27,83	5,53	G.İçi	9602,272	306	31,380		
	Dengesiz-Kararsız Tutum	31	27,68	5,23	Toplam	9753,612	311			
	Baskıcı-Otoriter Tutum	43	27,70	6,38						
	İlgisiz-Kayıtsız Tutum	14	25,21	7,52						
	Mükemmeliyetçi Tutum	19	27,58	6,99						
	Toplam	312	27,87	5,60						

Tablodan anlaşılacağı gibi Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği sıralamalar ortalamalarının aile tutumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır($p>0.05$).

Tablodan anlaşılacağı gibi Duyguların Farkında Olma Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının aile tutumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır($p>0.05$).

Tablodan anlaşılacağı gibi Duygularını Yönetme Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının aile tutumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır($p>0.05$).

Tablodan anlaşılacağı gibi Kendini Motive Etme Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının aile tutumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA)

grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır(p>0.05).

Tablodan anlaşılacağı gibi Duygudan Kaçınan Tarz Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının aile tutumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır(p>0.05).

Tablodan anlaşılacağı gibi Empati Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının aile tutumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır(p>0.05).

Tablodan anlaşılacağı gibi İlişkilerini Kontrol Etme Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının aile tutumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır(p>0.05).

Tablo 4.30 Örneklemin Aile Tutumu Değişkenine Göre Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeğive Alt Boyutları Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığını Test Etmek İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

		N	X̄	Ss.		K.O	Sd.	K.T	F	p
Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği	Demokratik Tutum	77	32,42	7,34	G.Arası	5931,429	5	1186,286	21,046	0,000
	Koruyucu Tutum	128	33,73	5,83	G.İçi	17248,417	306	56,367		
	Dengesiz-Kararsız Tutum	31	43,61	8,93	Toplam	23179,846	311			
	Baskıcı-Otoriter Tutum	43	40,40	10,11						
	İlgisiz-Kayıtsız Tutum	14	46,57	9,31						
	Mükemmeliyetçi Tutum	19	33,74	7,56						
	Toplam	312	35,88	8,63						
Duygusal İstismar	Demokratik Tutum	77	6,13	2,26	G.Arası	353,820	5	70,764	8,987	0,000
	Koruyucu Tutum	128	6,59	2,12	G.İçi	2409,552	306	7,874		
	Dengesiz-Kararsız Tutum	31	8,48	3,90	Toplam	2763,372	311			
	Baskıcı-Otoriter Tutum	43	8,60	3,94						
	İlgisiz-Kayıtsız Tutum	14	9,43	4,52						
	Mükemmeliyetçi Tutum	19	6,16	2,03						
	Toplam	312	7,04	2,98						
Fiziksel İstismar	Demokratik Tutum	77	5,42	0,77	G.Arası	10,023	5	2,005	1,826	0,107
	Koruyucu Tutum	128	5,52	1,06	G.İçi	335,973	306	1,098		
	Dengesiz-Kararsız Tutum	31	5,58	0,96	Toplam	345,997	311			
	Baskıcı-Otoriter Tutum	43	5,98	1,26						
	İlgisiz-Kayıtsız Tutum	14	5,79	1,25						
	Mükemmeliyetçi	19	5,63	1,34						

	Tutum									
	Toplam	312	5,58	1,05						
Fiziksel İhmal	Demokratik Tutum	77	6,55	2,27	G.Arası	270,185	5	54,037	12,268	0,000
	Koruyucu Tutum	128	6,54	1,69	G.İçi	1347,889	306	4,405		
	Dengesiz-Kararsız Tutum	31	8,61	2,85	Toplam	1618,074	311			
	Baskıcı-Otoriter Tutum	43	7,56	2,31						
	İlgisiz-Kayıtsız Tutum	14	10,07	2,30						
	Mükemmeliyetçi Tutum	19	6,68	1,77						
	Toplam	312	7,05	2,28						
Duygusal İhmal	Demokratik Tutum	77	8,81	3,70	G.Arası	1402,084	5	280,417	18,550	0,000
	Koruyucu Tutum	128	9,53	3,29	G.İçi	4625,657	306	15,117		
	Dengesiz-Kararsız Tutum	31	14,87	4,22	Toplam	6027,740	311			
	Baskıcı-Otoriter Tutum	43	12,33	4,93						
	İlgisiz-Kayıtsız Tutum	14	15,21	3,93						
	Mükemmeliyetçi Tutum	19	9,63	5,04						
	Toplam	312	10,53	4,40						
Cinsel İstismar	Demokratik Tutum	77	5,52	1,18	G.Arası	13,455	5	2,691	1,612	0,157
	Koruyucu Tutum	128	5,55	1,14	G.İçi	510,849	306	1,669		
	Dengesiz-Kararsız Tutum	31	6,06	1,71	Toplam	524,304	311			
	Baskıcı-Otoriter Tutum	43	5,93	1,59						
	İlgisiz-Kayıtsız Tutum	14	6,07	1,44						
	Mükemmeliyetçi Tutum	19	5,63	1,07						
	Toplam	312	5,68	1,30						

Örneklem grubun aile tutumu değişkenine göre Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeğinde anlamlı farklılık bulunmaktadır($F=21.046$, $p<0.05$).Post Hocçoklu karşılaştırma tekniğinin kullanılacağına karar vermek için öncelikle Levene's testi ile grup dağılımlarının varyanslarının homojen olduğu saptanmıştır ($p=.121$). Yapılan Scheffe testi sonucunda İlgisiz-Kayıtsız Tutumu olan grup Demokratik,Mükemmeliyetçi,Koruyucu,Baskıcı-Otoriter Tutumu olan gruplardan daha fazla puan alığından dolayı istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur($p<0.05$).Baskıcı-Otoriter Tutumu olan grup Demokratik,Koruyucu, Mükemmeliyetçi Tutumu olan gruplardan daha fazla puan alığından dolayı istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur($p<0.05$).

Örneklem grubun aile tutumu değişkenine göre Duygusal İstismar Alt Boyutunda anlamlı farklılık bulunmaktadır($F=8,987$ $p<0.05$).Post Hocçoklu karşılaştırma tekniğinin kullanılacağına karar vermek için öncelikle Levene's testi ile grup dağılımlarının varyanslarının homojen olduğu saptanmıştır ($p=.432$). Yapılan Scheffe testi sonucunda İlgisiz-Kayıtsız Tutumu olan grup Demokratik,Mükemmeliyetçi, Koruyucu Tutumu olan gruplardan daha fazla puan

alığından dolayı istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur(p<0.05).Baskıcı-Otoriter Tutumu olan grup Demokratik,Koruyucu, Mükemmeliyetçi Tutumu olan gruplardan daha fazla puan alığından dolayı istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur(p<0.05).

Tablodan anlaşılacağı gibi İlişkilerini Fiziksel İstismar Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının aile tutumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır(p>0.05).

Örneklem grubun aile tutumu değişkenine göre Fiziksel İhmal Alt Boyutunda anlamlı farklılık bulunmaktadır(F=12,268 p<0.05).Post Hocçoklu karşılaştırma tekniğinin kullanılacağına karar vermek için öncelikle Levene's testi ile grup dağılımlarının varyanslarının homojen olduğu saptanmıştır (p=.159). Yapılan Scheffe testi sonucunda İlgisiz-Kayıtsız Tutumu olan grup Demokratik,Mükemmeliyetçi,Koruyucu,Dengesiz-Kararsız Tutumu olan gruplardan daha fazla puan alığından dolayı istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur(p<0.05).Baskıcı-Otoriter Tutumu olan grup Demokratik,Koruyucu, Mükemmeliyetçi,Dengesiz-Kararsız Tutumu olan gruplardan daha fazla puan alığından dolayı istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur(p<0.05).

Örneklem grubun aile tutumu değişkenine göre Duygusal İhmal Alt Boyutunda anlamlı farklılık bulunmaktadır(F=18,550 p<0.05).Post Hocçoklu karşılaştırma tekniğinin kullanılacağına karar vermek için öncelikle Levene's testi ile grup dağılımlarının varyanslarının homojen olduğu saptanmıştır (p=.313). Yapılan Scheffe testi sonucunda İlgisiz-Kayıtsız Tutumu olan grup Demokratik,Mükemmeliyetçi, Koruyucu Tutumu olan gruplardan daha fazla puan alığından dolayı istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur(p<0.05).Baskıcı-Otoriter Tutumu olan grup Demokratik,Koruyucu, Mükemmeliyetçi,Dengesiz-Kararsız Tutumu olan gruplardan daha fazla puan alığından dolayı istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur(p<0.05).

Tablodan anlaşılacağı gibi İlişkilerini Cinsel İstismar Alt Boyutu sıralamalar ortalamalarının aile tutumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır(p>0.05).

Tablo 4.31 Örneklemin Aile Tutumu Değişkenine Göre **Yaşam Doyum Ölçeği** Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığını Test Etmek İçin Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	N	$\bar{X}$	Ss.		K.O	Sd.	K.T	F	P
Demokratik Tutum	77	16,09	4,85	G.Arası	313,045	5	62,609	2,853	0,016
Koruyucu Tutum	128	14,79	4,55	G.İçi	6715,414	306	21,946		
Dengesiz-Kararsız Tutum	31	12,65	3,73	Toplam	7028,458	311			
Baskıcı-Otoriter Tutum	43	14,74	4,92						
İlgisiz-Kayıtsız Tutum	14	14,21	4,58						
Mükemmeliyetçi Tutum	19	16,32	5,74						
Toplam	312	14,96	4,75						

Örneklem grubun aile tutumu değişkenine göre Yaşam Doyum Ölçeğinde anlamlı farklılık bulunmaktadır($F=2,853$ $p<0.05$). Post Hocçoklu karşılaştırma tekniğinin kullanılacağına karar vermek için öncelikle Levene's testi ile grup dağılımlarının varyanslarının homojen olduğu saptanmıştır($p=.201$). Yapılan Scheffe testi sonucunda Demokratik, Koruyucu, Mükemmeliyetçi Tutumu olan gruplar Dengesiz-Kararsız Tutumu olan gruptan daha fazla puan alığından dolayı istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur($p<0.05$).

BEŞİNCİ BÖLÜM
TARTIŞMA VE YORUM

Çalışmanın bu bölümünde araştırmanın temel hedefleri bağlamında elde edilen bulgular ve istatistiksel analiz sonuçları ilgili yazın çerçevesinde ele alınacaktır.

Araştırmamıza göre Çocukluk çağı travmaları ile duygusal zeka düzeyleri arasında anlamlıbir ilişki vardır. Araştırmadan elde edilen bulgu sonuçlarına göre Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği toplam puanı ile DuygusalZeka Değerlendirme Ölçeği puanları arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur (r=-241, p<.01). Geçmiş yaşantısında olumlu yaşam olayları yaşayan bireylerin olumsuz travma durumları yaşayan bireylere oranla olumsuz duygu durumuna daha az sahip oldukları görülmektedir.[184] Çocukluk döneminde Çocukluk çağı travmaları yaşayan bireylerde olumsuz duygu durumu ve bakış açısı gelişmektedir.[185] Çocukluk çağında ihmal ve duygusal istismara maruz kalan bireyler kendilerine zarar verme ve madde kullanma eğilimi gösterdikleri için duygusal zekalarını kullanma ve düzenlenmede güçlük çektikleri görülmektedir.[186] Çocukluk çağı diliminde örselenme yaşayan kişilerin yetişkinlik döneminde psikolojik bozukluk semptom göstermeleri ketleyici kişilerarası iletişim tarzı geliştirmelerine ve duygu düzenleme güçlüğü yaşamalarına sebep olmaktadır. Olumsuz yaşam ve travma durumları, kişinin kimlik gelişimini olumsuz etkilediği ve duygu düzenlenmede zorluklara yol açtığı da bilinmektedir. Duygusal zekasını kullanamayan bireyler yetişkinlik döneminde birtakım psikolojik rahatsızlıklar yaşamaktadırlar.[187] Araştırmalar çocukluk çağı travmalarının kişinin ruh sağlığı, sosyal ilişkileri, duygu kontrolü ve uyum süreçleri üzerinde etkili olduğunu göstermektedir. Çocukluk döneminde istismara uğrayan kişilerin sosyal ilişkilerinde doğru duygusal tepkileri vermede zorluklar yaşadıkları ve bu durumun kişilerarası iletişime zarar verdiği bilinmektedir.[188] İstismar mağduru bireylerin duygusal öz

---

[184]Ayşe Kocayörük, ***Duygusal Zeka Eğitiminde Drama Etkinlikleri***, Nobel Yayın Dağıtım, 2004.

[185]Ece Topal, Çocukluk Çağı Travmaları İle Ruh Sağlığı İlişkisinde Ontolojik İyi-Oluş Düzeyinin Aracılık Etkisinin Yapısal Eşitlik Modellemesi İle Test Edilmesi, İstanbul Arel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Klinik Psikoloji Anabilim Dalı, İstanbul, 2016, s.36-45, **(Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi).**

[186]Bülent Karagöz, Alkol Veya Madde Bağımlısı Bir Grupta Kendini Yaralama Davranışının İncelenmesi: Çocukluk Dönemi İstismarı ve İhmali İle Duygu Düzenleme Güçlüğü Faktörleri, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı, Ankara, 2010, **(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).**

[187]Şahin Demirkapı, a.g.e.,s.75

[188]David A.Wolfe vd., Child Maltreatment: Risk Of Adjustment Problems And Dating Violence İn Adolescence, ***Journal Of The American Academy Of Child and Adolescent Psychiatry***, 2001, s.282-289.

farkındalıklarında azalma olduğu, duygusal negatiflik ve dengesizlik davranışları sergiledikleri görülmektedir.[189]

Literatür çalışmaları incelendiğinde hipotezimize paralel olarak çocukluk çağı travmalarının duygusal zeka ile ilişkili olduğunu gösteren çalışmalar bulunmaktadır. Bilim'in Çocukluk çağı örselenme yaşantıları duygu düzenleme, kişilerarası tarz ve genel psikolojik sağlık açısından inceleme yaptığı araştırmadan elde edilen bulgu sonuçlarına göre Çocukluk çağı travmaları ile duygusal zeka arasında anlamlı yönde ilişki olduğunu saptamıştır. Buradan elde edilen sonuca göre çocukluk çağı travması deneyiminin yetişkin bireylerde duygu düzenleme güçlüğü ortaya çıkardığı görülmektedir.[190]Karagöz kendini yaralamanın bireysel (duygu düzenleme güçlüğü) ve çevresel risk faktörleri (çocukluk örselenme yaşantıları) açısından Amatem'de yatan alkol bağımlıları ile yürüttüğü araştırma sonucuna göre olumsuz duygu durum halinde olan bireylerin duygusal duygu düzenleme yapma ve duygusal zekalarınıkullanabilme becerilerinin zorlaştığını gözlemlemiştir. Elde edilen bulgu sonuçları çocukluk döneminde ihmal ve duygusal istismar yaşamış bireylerin duygu düzenlemelerinin olumsuz etkilendiği sonucunu destekler niteliktedir.[191] Durmuşoğlu ve Doğrunun yapmış olduğu araştırma sonucuna göre çocukluk çağı travmaları ile duygusal zeka arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır.[192] Oshri, Sutton, Warner ve Miller'in yapmış oldukları çalışma sonucuna göre de çocukluk çağı örselenmeleri ile duygusal zeka arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu destekler niteliktedir.[193] İncelenen araştırmalar Çocukluk çağı travmaları ile duygusal zeka düzeyleri arasında anlamlı ilişki vardır hipotezi ile paralel sonuçlar göstermektedir. Bu tez çalışmasında, geçmişinde çocukluk çağı travmaları yaşamış olan bireylerin kafa travması yaşayıp yaşamadıklarına dair bir bulgu çalışmasına yer verilmemiştir. Geçmişinde kafa travması yaşamış bireylerin, bu kafa travması sonucunda kişiler arası ilişkileri de etkilenebileceği düşünülmektedir.

---

[189]Kimberly L.Shipman vd.,"Maternal Emotion Socialization İn Maltreating And Non-Maltreating Families: Implications For Children's Emotion Regulation", ***Social Development***, 2007, s.268-285.

[190]Gülçim Bilim, Çocukluk Çağı Örselenme Yaşantıları: Duygu Düzenleme, Kişilerarası Tarz Ve Genel Psikolojik Sağlık Açısından Bir İnceleme, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı, Ankara, 2012, s.121, **(Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi).**

[191]Karagöz, a.g.e., 2010.

[192]Neslihan Durmuşoğlu ve Sunay Yıldırım Doğru, "Çocukluk Örseleyici Yaşantılarının Ergenlikteki Yakın İlişkilerde Bireye Etkisinin İncelenmesi", **Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,** Konya, 2006.

[193]Assaf Oshri vd.,"Child Maltreatment Types And Risk Behaviors: Associations With Attachment Style And Emotion Regulation Dimensions", ***Personality And Individual Differences***, 2015, s.127-133.

Araştırmamıza göreÇocukluk çağı travmaları ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre örneklem grubunun Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeğinden aldıkları puanların, cinsiyet değişkenine göre istatistiksel yönden p>0,05 düzeyinde anlamlı derecede bir farklılık olmadığı saptanmıştır. Cinsiyet değişkeninin çocukluk çağı travmalarında ayırıcı bir etken olmadığı bilinmektedir. Hem erkek hem de kız bireyler çocukluk çağı olumsuz yaşantıları ve ihmale karşı korumasızdırlar.[194] Genel olarak bakıldığında kızların erkeklere göre daha fazla risk altında olduğu algısı var olsa da erkek çocuklarda olumsuz yaşam deneyimi ve travmalarının olduğu fakat çok fazla rapor edilmediği görülmektedir.[195] Ülkemizdeki kültürel ve sosyal değerler çocukluk çağı travmalarının, ihmal ve istismar vakalarının cinsiyet değişkeni üzerinde dağılımını ortaya çıkarmakta engel ortaya koymaktadır. Bununla birlikte kız çocuklarında çocukluk çağı travmaları ve olumsuz yaşantılara karşı daha fazla tedbir ve önlem alındığı gözlemlenmektedir. Fakat erkek çocukların çocukluk çağı travmalarına maruz kalma oranları kız çocuklarında daha az olmadığı görülmektedir. Bu oranın kız çocuklarında daha fazla gösterilmesinde toplumun ve kültürel yapının erkek ve kız bireylere yükledikleri cinsiyet rollerinden kaynaklı olabileceği düşünülmektedir.[196]

Literatür çalışmaları incelendiğinde; Güz ve arkadaşlarının yapmış olduğu çalışmadan elde edilen bulgu sonuçlarına göre travma durumu ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.[197] Örsel'in yapmış olduğu çalışmadan elde edilen bulgu sonuçlarına göre cinsel istismar kadın bireylerde daha fazla görülürken, cinsiyet değişkenine göre çocukluk çağıtravmaları ile istatistiksel anlamda fark olmadığı saptanmıştır.[198]Kolko'nun ABD'de çocuklar ile yaptığı araştırmada cinsiyete göre çocukluk çağı travmalarında değişiklik gözükmediği sonucuna ulaşılmıştır.[199] Kourt'un 18-24 yaş arası üniversite öğrencilerinde çocukluk çağı travmalarının dissosiyatif yaşantılar ve suçluluk-utanç duyguları ile ilişkisini incelediği araştırmada çocukluk çağı travmaları ile kız ve erkek bireyler arasında

[194]Dorota Iwaniec ve Helga Sneddon, "The Quality Of Parenting Of İndividuals Who Had Failed To Thrive As Children", ***British Journal of Social Work***, 2002, s.283-298.

[195]Karen L. Kinnear, ***Childhood Sexual Abuse: A Reference Handbook***, Santa Barbara, 2007.

[196]Elif Güneri Yöyen, ***Childhood Trauma And Self-Respect***, International Journal Of Social Sciences And Education Research, 2017, s.267-282.

[197]Hatice Güz vd.,"Konversiyon Bozukluğunda Çocukluk Çağı Travma Öyküsünün Psikiyatrik Belirtilere Etkisi Var Mı?", ***Klinik Psikiyatri Dergisi***, 2003, s.80-85.

[198]Sibel Örsel vd.,"Psikiyatri Hastalarında Çocukluk Çağı Travmalarının Sıklığı Ve Psikopatoloji İle İlişkisi", ***Anatolian Journal Of Psychiatry***, 2011, s.130-136.

[199]David J. Kolko vd.,***The APSAC Handbook On Child Maltreatment***, California, 2002, s.21-54.

anlamlı bir farklılık bulunmadığı sonucu saptanmıştır.[200] Aynı şekilde Bostancı'nın yapmış olduğu araştırma bulguları da örselenme yaşam olaylarının cinsiyet değişkenine göre değişiklik göstermediğini ortaya koymuştur.[201] İncelenen bu araştırma sonuçlarıÇocukluk çağı travmaları ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı derecede bir farklılık yoktur hipotezini destekler niteliktedir.

Bilir ve arkadaşlarının yapmış oldukları araştırma sonuçları ise travma yaşantısı ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Araştırmadan elde edilen bulgu sonuçlarına göre travma durumunun kız çocuklarında daha çok rastlandığını saptamaktadır.[202]Gül'ün Çocukluk çağı travmaları zemininde depresyon anksiyete ve dissosiasyon semptomları ilişkisinin araştırılması amacı ile yapmış olduğu çalışma sonucunda da çocukluk çağı travmalarının cinsiyet değişkenine özgü farklılıklar gösterdiği görülmüştür.[203] Bizim araştırmamızdaki bulgu sonucu ile bu araştırmaların verilerinin benzer sonuçlar göstermemesinde örneklem grubunun sayısındaki farklılıklar, zamansal farklılık ve örneklem grubundaki katılımcıların farklılığı gibi faktörlerin etkili olduğu düşünülebilir.

Araştırmamıza göreDuygusal zeka düzeyleri ile kişiler arası iletişim tarzları arasında anlamlı ilişki vardır. Araştırmadan elde edilen bulgu sonucuna göre Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği toplam puanı ile Kişiler Arası İletişim Tarzları Ölçeği puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=-153, p<.01). Kişilerin duygusal zekalarını aktif olarak kullanabilmeleri için hissettikleri duyguları jest, mimik ve yüz ifadeleri ile belli etmeleri gerekmektedir. Bu kapsam da iletişim ve duygusal zekasını aktif kullanabilen kişiler diğer bireyler ile sağlıklı ilişki kurmakta ve karşılarına çıkan problemleri rahat bir şekilde çözebilmektedirler. Duygusal zekasını kullanabilen bireyler ihtiyaç ve isteklerini ifade etmede güçlük yaşamamakta ve sağlıklı iletişim kurabilmektedirler. Duygusal zeka bireysel yetenek ve sosyal yetenek olmak üzere iki bağlamda vurgulanmaktadır. Kişisel yetenekler öz saygı ve kendini kabulü içermektedir. Sosyal ilişkiler ise sorunları çözebilmeyi ve kişilerarası çalışmayı, etkin olabilmeyi ifade etmektedir.[204]Kişinin duygularının

[200]Remzi Kourt, 18-24 Yaş Arası Üniversite Öğrencilerinde Çocukluk Çağı Travmalarının Dissosiyatif Yaşantılar Ve Suçluluk-Utanç Duyguları İle İlişkisinin İncelenmesi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı, İstanbul, 2011, s.56-91, **(Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi).**

[201]Nagihan Bostancı," Üniversite Öğrencilerinde Çocukluk Çağı Travmalarının Depresif Belirtileri Üzerine Etkis"i, ***Yeni Sempozyum Dergisi***, 2006, Cilt:44, Sayı:2, s.100-106.

[202]Bilir vd., a.g.e. s. 9-18

[203] Ahmet Gül vd.," Çocukluk Çağı Travmaları Zemininde Depresyon Anksiyete Ve Dissosiasyon Semptomları İlişkisinin Araştırılması", ***Journal of Mood Disorders***, 2016, s.15-107.

[204]Rangarajan Raj Parthasarathy, "Emotional Intelligence and the Quality Manager: Beauty and the Beast", ***The Journal for Quality and Participation***, 2009, s.31.

farkındalığında olması ve duygularını doğru anlamlandırabilmesi diğer insanların duygularını anlama ve algılamada önemli rol oynamaktadır.[205]

Yapılan araştırmalar incelendiğinde; Kabacoff'un yapmış olduğu çalışma sonucuna göre duygusal zeka ile kişilerarası iletişim tarzları arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Ayrıca Kabacoff kadın bireylerde iletişim ve duyguları anlama yeteneğinin erkek bireylere oranla daha yüksek olduğunu söylemektedir.[206] Keskin'in üniversitede öğrenim gören bireyler ile yapmış olduğu araştırmadan elde edilen bulgu sonuçlarına göre kişilerarası iletişimleri yüksek olan bireylerin duygusal zeka düzeylerinin de aynı oranda yükseldiği görülmektedir.[207] Erol'un üstün yetenekli çocuklarda duygusal zeka ile benlik saygısı arasındaki ilişkiyi tespit etmek amacı ile yapmış olduğu araştırma sonucuna göre duygusal zeka ile kişilerarası iletişim tarzları ve benlik saygısı arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır. İncelenen araştırmalar Duygusal zeka düzeyleri ile kişiler arası iletişim tarzları arasında anlamlı ilişki vardır hipotezini destekler niteliktedir.[208]

Kocabaş'ın liseli öğrenciler ile yapmış olduğu araştırma sonucuna göre kişilerarası iletişim ile duygusal zeka arasında anlamlı bir korelasyon olmadığı görülmüştür.[209]Bizim araştırmamızda bu veri doğrulanmamıştır. Yapılan bu araştırmadan elde edilen bulgu sonuçları ile hipotezimizin benzer sonuçlar göstermemesinin zamansal farklılık, örneklem grubunun sayısındaki farklılıklar ve örneklem grubundaki katılımcıların farklılığı gibi faktörlerin etkili olduğu düşünülebilir.

Araştırmamıza göreYaşam doyum seviyesi ile kişiler arası iletişim tarzları arasında anlamlı ilişki yoktur. Araştırmamızdan elde edilen bulgu sonucuna göreYaşam Doyum Ölçeği ile Kişiler Arası İletişim Tarzları Ölçeği ve Alt Boyutları arasındaki ilişkiyi ölçmek amacıyla yapılan Pearson Korelasyon analizi sonucunda ölçekler arasında ilişki bulunmamıştır($p>0.05$). Yaşam doyumu hayat yaşantısında olumlu olan duyguları daha fazla yaşama olarak tanımlanmaktadır. Yaşam doyumu kavramı ile yapılan araştırmalarda cinsiyet, ırk, gelir durumu gibi değişkenler ile

---

[205]Henry L. ***Thompson, Emotional İntelligence Stress and Catastrophic Leadership Failure***, Handbook For Developing Emotional And Social İntelligence, 2009, s.111-138.

[206]Robert I. Kabacoff, "Gender Differences İn Organizational Leadership", ***Proceedings, 106th Annual Convention of the American Psychological Association***, 1998.

[207]Duman Keskin, a.g.e., s.47.

[208]Bahar Erol, Üstün Yeteneklerde Duygusal Zeka ile Benlik Saygısı Arasındaki İlişki, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Trabzon, 2004, s.38, **(Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi).**

[209]Şule Bursa Kocabaş, Sosyal Bilimler Lisesi Ve Fen Lisesi Öğrencilerinde Duygusal Zeka Ve Empati Düzeylerinin Karşılaştırılması: Kesitsel Bir Çalışma, Çağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı, Mersin, 2016, s.61, **(Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi).**

yaşam doyumu arasında anlamlı bir ilişki olmadığını gösterirken, kişisel eğilim, yakın arkadaş ilişkiler, kültür, sosyal çevrenin varlığı gibi değişkenler ile yaşam doyumu arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir.[210]Yaşam doyumu ile kişisel ilişki arasında anlamlı ilişki görülürken, bu ilişkinin iletişimi olumlu ya da olumsuz olarak etkilediği, kişilerarası iletişim tarzlarına doğrudan etki etmediği bilinmektedir. Kişilerarası iletişim tarzları duygusal ve bilişsel değişkenleri olan aktif bir süreç olarak tanımlanmaktadır.[211]İletişim tarzları kişiden kişiye farklılık göstermektedir.[212] Şahin ve arkadaşlarının yapmış olduğu araştırma sonucu da hipotezimizi destekler niteliktedir.[213]Aynı zamanda Siyez'de kişiler arası iletişim tarzlarının kişisel olarak farklılık gösterdiğini ve her kişide farklı etkenlerden etkilenebileceğini saptamıştır.[214]

Hipotezimiz ile paralel sonuçlar göstermeyen diğer çalışmalar incelendiğinde; anksiyete düzeyi yüksek olan bireylerin kişiler arası iletişimlerinde olumsuzluk yaşandığı ve bu durumun sonucu olarak da yaşam doyum düzeylerinde azalmalar meydana geldiği görülmektedir.[215][216]Nagatomo'nun yapmış olduğu araştırmadan elde edilen bulgu sonuçlarına göre yaşam doyumu ile kişilerarası iletişim tarzları arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır.[217]Bizim araştırmamızda bu veriler doğrulanmamıştır. Yapılan bu araştırmalardan elde edilen bulgu sonuçları ile hipotezimizin benzer sonuçlar göstermemesinin zamansal farklılık, örneklem grubunun sayısındaki farklılıklar ve örneklem grubundaki katılımcıların farklılığı gibi faktörlerin etkili olduğu düşünülebilir.

Araştırmamıza göre Yaşam doyum seviyesi ile çocukluk çağı travmaları arasında anlamlı ilişki vardır. Yaşamın anlamının psikolojik durumlar ile bağlantılı

---

[210]Ed Diener ve Martin EP Seligman, "Very Happy People", ***Psychological Science***, 2002, s.81-84.

[211]Christian Arnold, Theory Based Perspectives and Contemporary Dynamics, Interpersonal Relationships: Professional Communication Skills for Nurses, 2016.

[212]Diğdem M. Siyez, ***Kişilerarası İlişkilerin Başlangıcı Ve Gelişimi***, Pegem Akademi, Ankara, 2017, s.62

[213]Nesrin HİSLİ Şahin vd.,"Anksiyete Bozukluğu: Kişilerarası Tarz, Kendilik Algısı Ve Öfke Açısından Bir Değerlendirme", ***Anadolu Psikiyatri Dergisi***, 2011, s.107-113.

[214]Siyez, a.g.e., s.91.

[215]Lars Hansson," Quality Of Life İn Depression And Anxiety", ***International Review of Psychiatry***, 2002, s.185-189.

[216]Mario Masellis vd.,"Quality Of Life İn OCD: Differential İmpact Of Obsessions, Compulsions, And Depression Comorbidity", ***The Canadian Journal of Psychiatry***, 2003, s.72-77.

[217]Itsugi Nagatomo vd.,"Anxiety And Quality Of Life İn Residents Of A Special Nursing Home", ***International Journal Of Geriatric Psychiatry***, 1995, s.541-545.

olduğu bilinmektedir.[218][219]Kişinin çocukluk döneminde yaşamının oluşum ve projesi belirlendiği için bu dönemde ortaya çıkan olumlu ya da olumsuz durumlar gelecek yaşantısını etkilemektedir. Kişinin yaşam doyum düzeyinin düşük olması sosyal ve davranış sorunlarına, psikolojik bozukluklara sebep olmaktadır. Yaşam doyum düzeyi yüksek olan bireylerde olumlu ruh sağlığı ve hayata karşı uyum sağlama görülmektedir. Kişinin ruhsal iyi oluş durumu çocukluk çağı travmaları ve yaşam doyumu ilişkisinden etkilenmektedir. Çocukluk döneminde travma yaşamış, olumsuz durumlara maruz kalan bireylerin yaşam doyum düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir.[220]Çocukluk çağında olumsuz fizyolojik ve duygusal olaylara şahit olan bireylerin benlik gelişimleri de zedelenmektedir. Bu durumda yaşam doyum düzeyinin olumsuz etkilenmesine sebep olmaktadır.[221]Çocukluk çağında travmatik yaşam olaylarını deneyimlemek; kişinin yaşam doyum düzeyini düşüren en önemli risk faktörü olarak görülmektedir. Yaşam doyum düzeyinde azalmanın meydana gelmesi, kişinin travmatik olaylara maruz kalması ile beslenmektedir.[222]

Yapılan çalışmalar incelendiğinde; Sleijpen'in sığınmacı merkezlerinde yaşayan ergen sığınmacı ve mülteci ile gerçekleştirdikleri araştırmadan sığınmacı ve mültecilerin travmatik olayları ile yaşam doyumu arasındaki ilişkiye bakılmış ve elde edilen bulgulara göre travmatik olaylar ile yaşam doyumu arasında negatif yönde anlamlı bir korelasyon olduğu saptanmıştır. Araştırma da travmatik yaşantıların sığınmacı ve mültecilerin yaşam doyum düzeylerini olumsuz etkilediği gözlemlenmiştir.[223]Choi ve arkadaşlarının yapmış oldukları araştırma sonucuna göre travmatik yaşam olayları ile yaşam doyumu arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür.[224]Jenkins, Belanger, Connally, Boals, ve Durón'un lise öğrencileri ile

---

[218]George A. Bonanno vd.," Grief Processing And Deliberate Grief Avoidance: A Prospective Comparison Of Bereaved Spouses And Parents İn The United States And The People's Republic Of China", ***Journal Of Consulting And Clinical Psychology***, 2005, s.86-98.

[219]Michael F.Steger vd.,"The Meaning İn Life Questionnaire: Assessing The Presence Of And Search For Meaning İn Life", ***Journal Of Counseling Psychology***, 2006, s.80-93.

[220]Şalibe Korkut, Lise Öğrencilerinde Çocukluk Örselenme Yaşantıları Ve Öfke İfade Biçimleri İle Benlik Saygısı Ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı, Adana, 2012, s.86, **(Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi).**

[221]Rachel Yehuda vd.,"Predicting The Development Of Posttraumatic Stress Disorder From The Acute Response To A Traumatic Event", ***Biological Psychiatry***, 1998, s.1305-1313.

[222]Katie Splevins vd.,"Theories Of Posttraumatic Growth: Cross-Cultural Perspectives", ***Journal Of Loss And Trauma***, 2010, s.259-277.

[223]Marieke Sleijpen vd.,"Growing From Experience: An Exploratory Study Of Posttraumatic Growth İn Adolescent Refugees", ***European Journal of Psychotraumatology***, 2016, s.7.

[224]Yeonsun Choi vd.,"The Effect Of Traumatic Experiences And Psychiatric Symptoms On The Life Satisfaction Of North Korean Refugees", ***Psychopathology***, 2017, Cilt:50, Sayı:3,s.203-210.

yapmış oldukları araştırmadan elde edilen bulgulara göre yaşam doyumu ve çocukluk çağı travmaları arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Ülkemizde gençlere yapılan bir araştırma sonucuna göre duygusal istismara, fiziksel istismara ve cinsel istismara uğrayan bireylerin yaşam doyum düzeyleri ve benlik saygıları düşük olduğu görülmüştür. Bu sonuç yaşam doyumu ile çocukluk çağı travmaları arasında anlamlı ilişki vardır hipotezini destekler niteliktedir.[225] Heima ve arkadaşları travmatik yaşam olaylarının yaşam doyum düzeyini düşürdüğünü belirtmektedirler.[226][227] Aslan ve arkadaşları çocukluk çağı travmaları ile yaşam doyumu arasında anlamlı bir ilişki olduğunu ve olumsuz travmatik yaşantıların yaşam doyum düzeyini etkilemede çok etkili bir faktör olduğunu düşünmektedirler.[228]İncelenen literatür çalışmaları Yaşam doyum seviyesi ile çocukluk çağı travmaları arasında anlamlı ilişki vardır hipotezini destekler niteliktedir.

Araştırmamıza göreYaşam doyum seviyesi ile duygusal zeka düzeyleri arasında ilişki vardır. Araştırmamızdan elde edilen bulgu sonuçlarına göre Yaşam Doyum Ölçeği toplam puanı ile Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği puanı arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur (r=317, p<.01). Bireyler hayatları boyunca sevinç, mutluluk, başarı gibi pozitif duyguları yaşadıkları gibi beraberinde üzüntü, başarısızlık gibi olumsuz duyguları da yaşamaktadırlar. Bireyler, deneyimledikleri olumsuz duygular ile başa çıkabilmeyi, umutlu olmayı ve problemlerin altından kendilerine zarar vermeden çıkmayı ummaktadırlar. Olumsuz duygular ile baş edebilmek için kişinin kendine dair farkındalığının da olması gerekmektedir.[229]Kişinin yaşadığı olumsuz duygular ve yaşantılar ileriki yaş dönemlerinde psikopatolojiye neden olabilmektedir.[230] Kişinin kendini anlaması, kendine dair farkındalık kazanması ve duygularını tanıyıp ifade edebilmesi, yaşam kalitesini olumlu etkilemektedir. Yaşamına anlam katan, duygularını tanıyan bireyin

[225]Korkut, a.g.e., s.69.

[226]Christine Heim ve Charles B. Nemeroff,"The Role Of Childhood Trauma İn The Neurobiology Of Mood And Anxiety Disorders: Preclinical And Clinical Studies", ***Biological Psychiatry***, 2001, s.1023-1039.

[227]Jacqueline Hovens vd.,"Childhood Life Events And Childhood Trauma İn Adult Patients With Depressive, Anxiety And Comorbid Disorders Vs. Controls", ***Acta Psychiatrica Scandinavica***, 2010, s.66-74.

[228]S. Halime Aslan ve Z. Nazan Alparslan, "The Reliability, Validity And Factor Structure Of The Childhood Trauma Questionnaire Among A Group Of University Students", ***Turkish Journal of Psychiatry***, 1999-285.

[229]Mehmet Deniz vd.,"The Validity And Reliability Of The Turkish Version Of The Self-Compassion Scale", ***Social Behavior And Personality: An İnternational Journal***, 2008, Cilt:36, Sayı:9, s.1151-1160.

[230]Topal, a.g.e., s.36-45.

yaşam doyum düzeyinde artışlar meydana gelmektedir. İncelenen araştırmalara göre duygusal zeka, psikolojik iyi oluş hali ile yaşam doyumu arasında anlamlı bir ilişki vardır.[231][232][233]Kişinin düzensiz duyguları kişilerarası iletişimini olumsuz etkilemektedir. Kişilerarası iletişimi olumsuz etkilenen bireylerin anksiyeteleri artmakta ve ruhsal durumlarında bozukluklar ortaya çıkmaktadır. Ruhsal anlamda sıkıntılar yaşayan bireylerin aynı oranda yaşam doyumları da olumsuz etkilenmektedir.[234]Yaşam doyumunu etkileyen faktörler arasında duygusal zeka ve stres durumları ile başa çıkma değişkeni yer almaktadır. Kişinin duygularının farkında olarak yaşaması, duyguları çözümleyebilmesi, hayatın anlamını ve niteliğini arttırmakla beraber kişilerarası iletişimlerini de olumlu kılmaktadır. Duygusal zekasını kullanan ve hayatın anlamını anlayan bireylerin yaşam doyumları da yükselmektedir. Yapılan literatür çalışmaları incelendiğinde; Constantine ve Gainor duygusal zeka düzeyi ile yaşam doyumu arasında pozitif yönde bir korelasyon olduğunu ve yüksek zeka düzeyine sahip bireylerin yaşam doyumlarının da aynı oranda yükseldiğini belirtmektedirler. Bireyler diğer insanlar ile duygu paylaşımında bulundukları ve sosyal yaşantıları iyi olduğu sürece mutlu olmaktadırlar. Psikolojik olarak doyum sağlayan bu bireylerin yaşam doyum ve yaşam kaliteleri olumlu anlamda etkilenmektedir.[235]Duygusal zeka düzeyinin ölçülmesi amacı ile yapılan çalışmalarda benlik, duygusal zeka, ve pozitif sosyal ilişkilere bağlı olarak yaşam doyumu önemli yordayıcılar olarak saptanmıştır.[236][237][238] Elde edilen bulgu sonuçlarımız ile yapılan birçok araştırma sonuçlarının benzerlik gösterdiği görülmektedir. Deniz'in Duygusal Zekanın Yaşam Doyumunu Yordama Gücünü araştırdığı çalışmasının sonuçlarına göre yaşam doyumu ile duygusal zeka arasında

---

[231]Mehmet Engin Deniz ve Ercan Yılmaz," Üniversite Öğrencilerinin Duygusal Zeka Yetenekleri Ve Yaşam Doyumları Arasındaki İlişki", ***XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı***, 2004, s.6-9.

[232]Furnham, Adrian, "Trait Emotional İntelligence And Happiness",***Social Behavior And Personality: An İnternational Journal*****,** 2003, s.815-823.

[233]Benjamin Palmer vd.,"Emotional İntelligence And Life Satisfaction", ***Personality And İndividual Differences*****,** 2002, s.1091-1100.

[234]John Pellitteri, "The Relationship Between Emotional İntelligence And Ego Defense Mechanisms", ***The Journal Of Psychology***, 2002, s.182-194.

[235]Madonna G.Constantine vd.,"Emotional İntelligence And Empathy: Their Relation To Multi-Cultural Counseling Knowledge And Awareness", ***Professional School Counseling*****,** 2001, s.131-137.

[236]Marc A. Brackett vd.,"Emotional İntelligence And İts Relation To Everyday Behaviour", ***Personality And Individual Differences***, 2004, s.1387-1402.

[237]Paulo N. Lopes vd., Emotional İntelligence And Social İnteraction, ***Personality And Social Psychology Bulletin***, 2004, s.1018-1034.

[238]John D. Mayer," Emotional İntelligence Meets Traditional Standards For An İntelligence", ***Intelligence***, 1999, s.267-298.

anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür.[239] Aynı şekilde Yılmaz'ın Üniversite öğrencilerinin duygusal zeka yetenekleri ve yaşam doyumları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapmış olduğu çalışmadan elde edilen bulgu sonuçlarına göre yaşam doyumu ve duygusal zeka arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür.[240]İncelenen araştırmalar Yaşam doyum seviyesi ile duygusal zeka düzeyleri arasında ilişki vardır hipotezini destekler niteliktedir.

Elde edilen bulgu sonuçlarına göre Yaşam doyum düzeyi yüksek olan bireylerin Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği Alt Boyutlarından (Duygusal İstismar, Fiziksel İstismar, Cinsel İstismar, Duygusal İhmal, Fiziksel İhmal) düşük puan aldıkları görülmüştür. Çocukluk çağı travmaları ve duygusal zeka arasındaki ilişki incelendiğinde; Çocukluk çağı travma ölçek puanları toplamı yüksek olan bireylerinDuygusal zeka alt boyutlarından (Duyguların Farkında Olma, Duygularını Yönetme, Kendini Motive Etme, Empati, İlişkilerini Kontrol Etme) düşük puan aldıkları saptanmıştır. Çocukluk çağı travma ölçek puanları toplamı yüksek olan bireylerin Kişiler Arası İletişim Tarzları Ölçeği alt boyutlarından (Baskın, Kaçınan, Öfkeli, Manipulatif, Alaycı) yüksek puan aldıkları saptanmıştır. Cinsiyet değişkeni ile duygusal zeka düzeyi incelendiğinde; cinsiyet değişkenine göre duygusal zeka alt boyutları (Duyguların Farkında Olma, Duygularını Yönetme, Kendini Motive Etme, Empati, İlişkilerini Kontrol Etme) arasında anlamlı bir ilişki olmadığı sonucu elde edilmiştir.

[239]Metin Engin Deniz vd.,**Duygusal Zekanın Yaşam Doyumunu Yordama Gücü**, International Emotioanal Intelligence And Communication Symposium Proceedings Books, 2007.

[240]Deniz ve Yılmaz, a.g.e., s.6-9.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç olarak; Araştırma ve araştırma esnasında yararlanılan kaynaklardan ve elde edilen gözlemlerden yola çıkılarak bu alanın gelişimine katkı için şu öneriler yapılabilir:

Bu araştırmanın ışığında benzeri konularda araştırma yapacak olan bireyler daha büyük bir örneklem grubu ile çalışmayı yönetmesi, daha çok kişiden veri toplaması, daha genel sonuçların elde edilmesi adına yararlı olacaktır.

Araştırmacılara bireylerin gelişim dönemleri baz alınarak, gelişimsel rehberlik programları kapsamında kişilerin iletişim becerileri, kişilerarası iletişim tarzları konuları ile ilgili program geliştirmeleri önerilebilir.

Psikolog ve Psikolojik Danışmanlara özellikle okul bağlamında öğrencilerin duyguları anlama, tanıma ve ifade edebilme gibi duygusal zeka gelişimini olumlu etkileyecek grup çalışmalarının yapılması önerilebilir. Ebeveynlere yönelik olarak duygusal zeka geliştirici grup danışmanlığı veya aile eğitim planlamasının yapılmasının yarar sağlayacağı düşünülmektedir. Öğretmenlere ise duygusal zeka içerikli eğitimler ve bilgilendirici seminerler yapılması önerilebilir.

Çocukluk çağı travmalarına karşı koruyucu önlemler alınması sağlıklı bir toplum yapısı için çok önemli görülmektedir. Bireylerin anne karnında ikincil travma yaşayabilme riski göz önüne alınarak, ruh sağlığı çalışmalarının gebelik döneminde itibaren başlatılması önerilebilir. Ülkemizdeki geleneksel çocuk bakımı yöntemlerinin önüne geçebilmek adına etkili ve doğru iletişim, duyguya uygun yaklaşım ve sınır kavramı gibi konularda seminerlerin düzenlenmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir. Fiziksel şiddet ve sözel şiddetin olumsuz etkileri, çocuğa küsme gibi durumların duygusal şiddet, duygusal yakınlık vermeden sadece çocuğun bakımını üstlenmenin ise duygusal ihmal olduğunu ve olumsuz sonuçlarının ebeveynlere anlatılıp bilinçlendirilmeleri önerilebilir.

Kişilerin yaşam doyum düzeylerini arttırmaya yönelik faaliyetlerin aile, eğitimci ve psikolojik danışmanlar tarafından yapılması önerilebilir.

KAYNAKÇA

KİTAPLAR

APA, DSM-5 Tanı Ölçütleri Başvuru El Kitabı, HYB Yayınları, Ankara, 2014.

AŞAN Öznur, Örgütsel Davranış, Arıkan Yayınları, İstanbul, 2006.

BALTAŞ Zuhal, İnsanın Dünyasını Aydınlatan ve İşine Yansıyan Işık: Duygusal Zeka, Remzi Kitabevi, İstanbul, 2006.

BECEREN Ertan, Duygusal ve Sosyal Zekamız, Postiga Yayınları, İstanbul, 2012.

COOPER Frank Rudy, SAWAF Ayman, Liderlikte Duygusal Zekâ: Yönetim ve Organizasyonlarda Duygusal Zekâ, Sistem Yayıncılık, İstanbul, 2003.

DÖKMEN Üstün, Küçük Şeyler, Sistem Yayıncılık, İstanbul, 2004.

ERDOĞAN İrfan ve KORKMAZ Alemdar, Öteki Kuram, Erk Yayınevi, Ankara, 2002.

ERTÜRK Yıldız Dilek, Davranış Bilimleri, Kutup Yıldızı Yayınları, İstanbul,2010.

GEÇTAN Engin, Psikanaliz Ve Sonrası, Metis Yayıncılık, İstanbul, 2012.

GOLEMAN Daniel, Duygusal Zekâ Neden IQ' Dan Daha Önemlidir, Varlık Yayınları, İstanbul, 2005.

GOLEMAN Daniel, İşbaşında Duygusal Zekâ, Varlık Yayınları, İstanbul, 2009.

GÜNCE Gülseren, Çocuğun Cinsel İstismarı, Çocukların Kötü Muameleden Korunması I. Ulusal Kongresi Bildiriler Kitabı, Ankara Üniversitesi Ankara,1991.

GÜNEY Salih, Davranış Bilimleri, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara, 2013.

GÜRGEN Haluk, Örgütlerde İletişim Kalitesi, Der Yayınları, İstanbul, 1997.

GÜRÜZ Demet ve EĞİNLİ TEMEL Ayşen, Kişilerarası İletişim, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara, 2012.

HERMAN Judith Lewis, Travma Ve Iyileşme: Şiddetin Sonuçları Ev İçi istismardan Siyasi Teröre, Literatür Yayınları, İstanbul, 2007.

İNCEOĞLU Metin, Tutum Algı İletişim, Beykent Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2010.

KAYPAKOĞLU Serdar, Toplumsal Yaşam ve Birey, Naos Yayınları, İstanbul, 2006.

KOCAYÖRÜK Ayşe, Duygusal Zeka Etkinliklerinde Drama Etkinlikleri, Nobel Yayınları, Ankara, 2004.

KONRAD Stafen ve HENDL Claudia, Duygularla Güçlenmek, Hayat Yayınları, İstanbul, 2003.

KÖKNEL Özcan, Kaygıdan Mutluluğa Kişilik, Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul, 1990.

LYNCH Margaret, Çocuk İstismarı ve İhmali, Çocukların Kötü Muameleden Korunması I. Ulusal Kongresi Bildiriler Kitabı, Ankara Üniversitesi, Ankara, 1989.

MAYER D John, SALOVEY Peter, CARUSO Dorothy, Models of Emotional Intelligence, Handbook of Emotional Intelligence, Cambridge Universty Press, 2000.

MORRİS G Charles, Psikolojiyi anlamak, Türk Psikologlar Derneği Yayınları, Ankara, 2002.

MUTLU Erol, İletişim Sözlüğü, Ark Yayınları, Ankara, 1998.

ODABAŞI Yavuz ve BARIŞ Gülfidan., Tüketici Davranışı, Medicat Kitapları, Konya, 2006.

OSKAY Ünsal, İletişimin ABC'si, Simavi Yayınları, İstanbul, 1992.

ÖZDEMİR Ali, Beden Dili Etkili İletişim-Etkili Konuşma, Altınpost Yayıncılık, Ankara, 2012.

ÖZER Kadir, İletişimsizlik Becerisi, Sistem Yayıncılık, İstanbul, 2006.

ÖZTAN Nedret, Kişilerarası İlişkiler Tarzı Ölçeği Geçerlik ve Güvenirliği: Bir Ön Çalışma, VIII. Ulusal Psikoloji Kongresi Bilimsel Çalışmaları, Türk Psikoloji Derneği Yayınları, 1995.

ÖZTÜRK Mehmet, Ruh Sağlığı ve Bozuklukları, Nobel Tıp Kitabevleri, İstanbul, 2018.

POLAT Oğuz, Tıbbi Açıdan Çocuk Hakları Ve Çocuk İstismarı, 2. Ulusal Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları, Ankara, 1999.

POLAT Oğuz, Çocuk İstismarı, Adli Tip Der Yayınevi, İstanbul, 2000.

POLAT Oğuz, Çocuk ve Şiddet, Der Yayınları, İstanbul, 2001.

POLAT, Oğuz, Tüm Boyutlarıyla Çocuk İstismarı Tanımlar-1, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2017.

RUPPERT Franz, Travma Bağlanma Ve Aile Konstelasyonları Ruhun Yaralarını Anlamak Ve İyileştirmek, Kaknüs Yayınları, İstanbul, 2011

SABUNCUOĞLU Zeyyat ve GÜMÜŞ Murat, Örgütlerde İletişim, Arıkan Yayıncılık, İstanbul, 2008.

SAÇARÇELİK Gülhazar, TÜRKCAN Ayten, GÜVELİ Hülya, Bir Ergen Ve Genç Erişkin İkinci Basamak Psikiyatri Polikliniğine Başvuran Hastalarda Kasıtlı Kendine Zarar Verme Davranışı İle Çocukluk Çağı Travma Yaşantılarının Yaygınlığı Ve Arasındaki İlişkinin Araştırılması, Nöropsikiyatri Arşivi, 2013.

SARPKAYA Pınar ve ŞEKERCİOĞLU Selma, Sözlü ve Yazılı Anlatım, Şafak Basım, Manisa, 1997.

SİYEZ M Diğdem, Kişilerarası İlişkilerin Başlangıcı ve Gelişimi, Pegem Akademi, Ankara, 2012.

STEİN Joel, Duygusal Zeka ve Başarının Sırrı, Özgür Yayınları, İstanbul, 2003.

TİTREK Osman, IQ'dan EQ'ya Duyguları Zekice Yönetme, Pegem Yayıncılık, İstanbul, 2007.

MAKALELER

ACAR Fusün, Duygusal Zeka ve Liderlik, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2002, Cilt:12, 53-68.

AİNSWORTH S. Mary, Attachments Beyond İnfancy, American Psychologist, 1989, 44(4), 709-716.

AKÇAY Cengiz ve DORUK Adil, Çalışma Yaşamında Duygular ve Yönetimi: Kavramsal Bir İnceleme, Eğitimde Politika Analizi Dergisi, 2012, 3-24.

AKGÜN E. Ali, KESKİN Halit, BYRNE John, Organizational Emotional Capability, Product and Process Innovation, and Firm Performance: An Empirical Analysis. Industrial Marketing Management, 2009, Cilt:26, 103-130.

AKTEPE Evrim, Çocukluk Çağı Cinsel İstismarı, Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 2009, Cilt:1, Sayı:2, 95-119.

ARNOLD Christian, Theory Based Perspectives and Contemporary Dynamics, Interpersonal Relationships: Professional Communication Skills for Nurses, 2016, 1-22.

ARTHUR H. Green, Physical Abuse Of Children, American Psychiatric Press, 1997, 98-687.

ASLAN S. Halime ve ALPARSLAN Nazan, The Validity, Reliability And Factor Structure Of The Childhood Trauma Questionnaire Among A Group Of University Students. Turkish Journal Of Psychiatry, 1999, Cilt:10, Sayı:4, 275–285.

BALCI Umut Gök, Bilişsel ve Duygusal Zekanın Birinci Basamakta Değerlendirilmesi. Turkısh Journal Of Family Medıcıne And Prımary Care, 2013, 7(1), 7-12.

BAR-ON Reuven, The Emotional Intelligence Invertory (EQ-i): Technical Manual, MultiHealth Systems, Toronto, Canada, 1997.

BERCHEİD Ellen, Interpersonal Relationships, Annual Review of Psychology, 1994, Cilt:45, Sayı:1, 79-129.

BERSTEİN P. David, Validity Of The Childhood Trauma Questionnaire İn An Adolescent Psychiatric Population. J Am Acad Child Adolesc Psychiatry, 1997; Cilt:36, 340-8.

BİÇER Ümit, Bir Çocuk İstismarı Olgusu, Çocuk Forumu, 1999, Cilt:1, Sayı:2, 18-22.

BİLİR Şule, ARI Meziyet, DÖNMEZ Necati, GÜNEYSU Sibel, 4-12 Yaşları Arasında 16100 Çocukta Örselenme Durumları İle İlgili Bir İnceleme, Çocuk İstismarı Ve İhmali, Çocukların Kötü Muameleden Korunması Dergisi, Ankara, 1991, 9-54.

BONANNO George, Grief Processing And Deliberate Grief Avoidance: A Prospective Comparison Of Bereaved Spouses And Parents İn The United States And The People's Republic Of China. Journal Of Consulting And Clinical Psychology, 2005, Sayı:73, 86–98.

BOSTANCI Nagihan, Üniversite Öğrencilerinde Çocukluk Çağı Travmalarının Depresif Belirtileri Üzerine Etkisi, Yeni Sempozyum Dergisi, 2006, Cilt:44, Sayı:2, 100- 106.

BRACKETT A. Marc, MAYER D John, WARNER M Rebecca, Emotional İntelligence And İts Relation To Everyday Behaviour. Personality And Individual Differences, 2004, Cilt:36, 1387-1402.

BRENNER Viktor, Psychology Of Computer Use: XLVII. Parameters Of Internet Use, Abuse And Addiction: The First 90 Days Of The Internet Usage Survey, Psychological Reports, 1997,Cilt:80, Sayı:3, 879-882.

BREWİN R. Chris, Intrusive Images in Psychological Disorders: Characteristics, Neural Mechanisms, and Treatment Implications. Psychological Review, 2010, 117(1).

BRİDGE Berna, Duyguların Eğitimi, Beyaz Yayınları, İstanbul, 2003.

BROWN R. George ve ANDERSON Bradley, Psychiatric Morbidity in Adult Inpatients With Childhood Histories of Sexual and Physical Abuse, American Journal of Psychiatry,1991, Cilt:148, Sayı:1, 55-61.

BROWNE Angela, MİLLER Brenda, MAGUİN Eugena, Prevalence and Severity of Lifetime Physical and Sexual Victimization Among Incarcerated Women, International Journal of Law and Psychiatry,1999, 301-322.

BUCHELE J. Bonnie, Group Psychotherapy For Survivors of Sexual And Physical Abuse, Group Psychotherapy For Psychological Trauma, 2000.

BURTON Douglas, FOY D., BWANAUSİ C., MOORE L., The Relationship Between Traumatic Exposure Family Dysfunction and Posttraumatic Stress Symptoms in Juvenile Offenders, Journal of Traumatic Stress, 1994, 83-89.

CHERNİSS Cary ve GOLEMAN Daniel, The Emotionally Intelligent Workplace, Jossey-Bass, San Francisco, 1980.

CHOİ Yeonsun, LİM Shen Yang, KİM Seong, The effect of traumatic experiences and psychiatric symptoms on the life satisfaction of North Korean refugees, Psychopathology, 2017, Cilt:50, Sayı:3, 203- 210.

CİARROCHİ V. Joseph, FORGAS P. Joseph, MAYER John, Emotional intelligence: A scientific approach, Philadelphia: Psychology Press, 2001.

CONSTANTİNE G. Madonna ve GAİNOR A. Kathy, Emotional Intelligence And Empathy: Their Relation To Multi-Cultiral Counselling Knowledge and Awareness. Professional School Counselling, 2001, Cilt:5, Sayı:2, 131-137.

CUMMİNGS Mike, BALDRY Peter, Regional Myofascial Pain: Diagnosis And Management, Best Pract Res Clin Rheumatol, 2007, Cilt:21, Sayı:2, 367-387.

ÇAKAR Ulaş, ARBAK Yasemin, Modern Yaklaşımlar Işığında Değişen Duygu-Zeka İlişkisi ve Duygusal Zeka, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2004, Sayı:6, 29-41.

ÇARIKÇI İlker, KANTEN Selahattin, KANTEN Pelin, DEMİREL Süleyman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2010, Sayı:11, 48-50.

ÇELEBİ Burcu Muşdal, POLAT Aslıhan, Çocukluk Çağı Travmatik Yaşantıların, Yetişkin Bağlanma Stillerinin ve Psikolojik İyi Oluşun Evlilik Doyumu Üzerindeki Etkisi, Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 2019,Cilt:5, Sayı:1,29-34.

DAVİS Mark, Duygusal Zekânızı Ölçün, Alfa Yayınları, İstanbul, 2004

DELİCE Murat, GÜNBOYU Murat, Duygusal Zeka ve Liderlik İlişkisinin İncelenmesi: Polis Teşkilatı Örneği, Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 2013, Cilt:27, Sayı:1, 209-239.

DENİZ Mehmet Engin, ÖZTÜRK Ali ve HAMARTA Erdal, Duygusal Zekanın Yaşam Doyumunu Yordama Gücü, International Symposium Emotional Intelligence and Communication, İzmir, 2007.

DENİZ Mehmet Engin ve YILMAZ Ercan, üniversite öğrencilerinin duygusal zeka yetenekleri ve yaşam doyumları arasındaki ilişki, XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya, 2004, 1-9.

DENİZ Mehmet, KESİCİ Şahin ve SÜMER A. Serkan, The Validity And Reliability Of The Turkish Version Of The Self-Compassion Scale. Social Behavior And Personality: An İnternational Journal, 2008, Cilt:36, Sayı:9,1151-1160.

DİENER Ed ve SELİGMAN E. Martin, Very Happy People, Psychological Science, 2002, Cilt:13, Sayı:1, 81-84.

DİENER Ed, Subjective well-being: The science of happiness and a proposal for a national index, American Psychologist, 2000, Sayı:55, 34-43.

DİNLEYİCİ Meltem, ŞAHİN DAĞLI Figen, Duygusal İhmal, İstismar Ve Çocuk Hekiminin Rolü, Osmangazi Tıp Dergisi, 2016, Sayı:38, 1-10.

DOĞAN Selen, ŞAHİN Faruk, Duygusal Zekâ: Tarihsel Gelişimi Ve Örgütler İçin Önemine Kavramsal Bir Bakış, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2007, Sayı:16, 231-252.

DOĞAN Tayfun ve SAPMAZ Fatma, Kişilerarası İlişki Tarzları Ve Öznel İyi Oluş, Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 2012, Cilt:10, Sayı:3, 585-601.

DUBOWİTZ Howart ve BENNET Susan, Physical Abuse And Neglect of Children, The Lancet, 2007,1891-1899.

DURMUŞOĞLU Neslihan, YILDIRIM DOĞRU Sunay, Çocukluk Örseleyici Yaşantılarının Ergenlikteki Yakın İlişkilerde Bireye Etkisinin İncelenmesi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, *20*06, Sayı:15, 241-244.

ELLISON Nicole B, STEINFELD Charles, LAMPE Cliff, Spatially Bounded Online Social Networks and Social Capital: The Role of Facebook, Annual Conference of The International Communication Association, Media Michigan State University, Germany, 2006.

ERÖZKAN Atılgan, Lise Öğrencilerinde Kişilerarası İlişki Tarzlarının Yordayıcıları, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2009, 548-550.

ERTEN Evrim, UNEY Aslı, KALKAY Funda, FISTIKCI Nurhan, Bipolar Bozukluk ve Çocukluk Çağı Travması, Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar,2015, Cilt:7, Sayı:2, 157-165.

FASSLER R. Irene, AMODEO Maryann, GRİFFİN L. Marie, Predicting Long-Term Outcomes For Women Sexually Abused İn Childhood: Contribution Of Abuse Severity Versus Family Environment, Child Abuse And Neglect, 2005, Cilt: 29, 269-284.

FİNKELHOR David, Explanations for the Decline inn Child Sexual Abuse Cases, Juvenile Justice Bulletin, Washington, 2004.

FRESHWATER Dawn ve STİCKLEY Theodore, The Heart Of The Art: Emotional İntelligence İn Nurse Education, Nursing Inquiry, 2004,Cilt:11, Sayı:2, 91-98.

FURNHAM Adrian, Trait Emotional İntelligence And Happiness, Social Behavior And Personality, 2003, Cilt:31, Sayı:8, 815-824.

GADERMANN M. Anne, KİMBERLY Schonert-Reichl, ZUMBO D Bruno, Investigating Validity Evidence Of The Satisfaction With Life Scale Adapted For Children, Social Indicators Research, 2010, Cilt:96, Sayı:2, 229-247.

GARDNER Howerd, Frames Of Mind The Theory Of Multiple İntelligences, Basic Books, New York, 1983, 339.

GİARDİNO P. ANGELO, LYN A. Michella, GİARDİNO Eileen Riviello, A. Practical Guide To The Evaluation Of Child Physical Abuse And Neglect. Introduction: Child Abuse And Neglect, New York, 2010, 3-30.

GİARDİNO P. Angelo, LYN A. Michella, GİARDİNO Eileen Riviello, Introduction: Child Abuse And Neglect, A Practical Guide to the Evaluation of Child Physical Abuse and Neglect, Newyork, 2009, 3-31.

GOFF Donald, BROTMAN Adam, KİNDLON Daniel, WAİTES Matthew, Selfreports of child abuse in chronically psychotic patients. Psychiatry Res 1991, Sayı:37, 73–80.

GOLEMAN Daniel, Leadership That Gets Results, Harvard Business Review, 2000, Sayı:78, 4-17.

GÖLGE Zeynep Belma, Cinsel Travma Sonrası Oluşan Ruhsal Sorunlar, Nöropsikiyatri Arşivi, İstanbul, 2005, Cilt:42, Sayı:1, 19-28.

GÜL Ahmet ve GÜL Hesna, Çocukluk Çağı Travmaları Zemininde Depresyon Anksiyete Ve Dissosiasyon Semptomları İlişkisinin Araştırılması, Journal of Mood Disorders (JMOOD), 2016, Cilt:6, Sayı:3, 15-107.

GÜLER Nuran, UZUN Sultan, BOZTAŞ Zeynep, AYDOĞAN Sevinç, Anneleri Tarafından Çocuklara Uygulanan Duygusal ve Fiziksel İstismar/İhmal Davranışı ve Bunu Etkileyen Faktörler, Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi, 2002, Cilt:24, Sayı:2, 128-134.

GÜLLÜCE Ali Çağlar, İŞCAN Ömer Faruk, Mesleki Tükenmişlik ve Duygusal Zeka Arasındaki İlişki, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İibf Dergisi, 2010,Cilt:5, Sayı:2, 7-29.

GÜZ Hatice, DOĞANAY Zahide, ÇOLAK Esra, TOMAÇ Ayşin, Konversiyon Bozukluğunda Çocukluk Çağı Travma Öyküsünün Psikiyatrik Belirtilere Etkisi Var Mı, Klinik Psikiyatri, 2003, Sayı:6, 80-85.

HANSSON Lars, Quality of Life İn Depression And Anxiety. Int Rev Psychiatry 2002, Sayı:14, 185-189.

HARROD R. Nicholas ve SCHEER D. Scott, An Explanation of Adolescent Emotional Intelligence in Relation to Demographic Characteristics, Adolescence, 2005, Cilt: 40, Sayı:159, 503-512.

HEİMA Christina ve NEMEROFFA B. Charles, The Role Of Childhood Trauma İn The Neurobiology Of Mood And Anxiety Disorders: Preclinical And Clinical Studies. Biological Psychiatry, 2001, Cilt:49, Sayı:12,1023–1039.

HEİNS Terry, GRAY Ann, TENNANT Mike, Persisting Hallucinations Following Childhood Sexual Abuse, Australian And New Zealand Journal Of Psychiatry 1990, Sayı:24, 561-565.

HEXEL Martina, Alexithymia And Attachment Style İn Relation To Locus Of Control, Personality And Individual Differences, 2003, Sayı:35, 1261-1270.

HİLDYARD L. Kathryn ve WOLFE A. DAVİD, Child Neglect: Developmental İssues And Outcomes, Child Abuse and Neglect, 2002, Cilt:26, Sayı:6, 679-695.

HİSLİ N. Şahin, DURAK A. Batıgün, UZUN Cengiz, Anksiyete Bozukluğu: Kişilerarası Tarz, Kendilik Algısı ve Öfke Açısından Bir Değerlendirme, Anadolu Psikiyatri Dergisi, 2001, Sayı:12, 107-113.

HOVENS G. Jacqueline, WİERSMA E Jenneke, GİLTAY J Erik, OPPEN Van, Childhood Life Events And Childhood Trauma İn Adult Patients With Depressive, Anxiety And Comorbid Disorders Vs. Controls, Acta Psychiatrica Scandinavica, 2010, Cilt:122, Sayı:1, 66–74.

HYE Jung ve KYOUNG Hoe Kim, The Relationship Between Children's Social Competence And Emotional İntelligence, Korean Journal Of Child Syduies, 1999, Cilt:20, Sayı:3, 139-151.

IWANİEC Dorota ve SNEDDON Helga, The Quality Of Parenting Of İndividuals Who Had Failed To Thrive As Children, British Journal of Social Work, 2002, Cilt:32, Sayı:3, 283-298.

JANSSEN Lan, KRABBENDAM L., BAK Mads, HANSSEN Manon, VAN J. Os, Childhood Abuse As A Risk Factor For Psychotic Experiences. Acta Psychiatr Scand, 2004, Cilt:109, 38–45.

JENKİNS Sharon Rae, BELANGER Albert, BOALS Adriel, Firstgeneration Undergraduate Students' Social Support Depression and Life Satisfaction, Journal of College Counseling, 2013,Cilt:16, Sayı:2, 129- 142.

KABACOFF Robert, Gender Differences In Organizational Leadership A Large Sample Study, Annual American Psychological Association Convention, San Francisco, 1988.

KAİRYS W. Stewen ve JOHNSON Charles Felzen, The Psychological Maltreatment Of Childrentechnical Report, Pediatrics, 2002, Cilt:109, 1-3.

KARA Bülent, BİÇER Ümit, GÖKALP Ayşe Sevim, Çocuk İstismarı, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi, 2004, Cilt:47, Sayı:2, 140–151.

KARAYEL Hümeyra, İHH İnsani ve Sosyal Araştırmalar Merkezi, Çocuk ve Travma, 2018.

KİLPATRİCK G. Dean, SAUNDERS E. Benjamin, Prevalence and Consequences of Child Victimization: Results from the National Survey of Adolescents Final Report, Washington, Government Printing Office, 1997.

KİNNEAR L. Karen, Child Sexual Abuse: A Reference Handbook, Santa Barbara, 2007.

KOKSAL Ayça ve İŞMEN GAZİOĞLU Esra, Ergenlerde Duygusal Zeka İle Karar Verme Stratejileri Arasındaki İlişki, Hasan Ali Yücel Eğilim Fakültesi Dergisi Sayı, 2007, Sayı:7,133-146.

KOLKO J. David, Child Physical Abuse, The APSAC Handbook On Child Maltreatment, California, 2002, 21-54.

KOWALSKİ Robin ve DREW Westen, Psychology, Wiley, 1995.

LANİUS A. Ruth ve VERMETTEN Eric, The İmpact of Early Life Trauma on Health and Disease: The Hidden Epidemic, Cambrige University Press, Cambrige, 2010.

LANİUS A. Ruth, WİLLİAMSON Margaret, DENSMORE Douglas, Neural Correlates of Traumatic Memories İn PTSD: A Functional MRI İnvestigation, American Journal of Psychiatry, 2001,Cilt:158, 1920-1932.

LOPES N. Paulo, BRACKETT A. March, NEZLEK John, SCHÜLTZ Adam, SALOVEY Peter, Emotional İntelligence And Social İntraction, Personality and Social Psychology Bulletin, 2004, Sayı:30, 1018-1034.

LOPES N. Paulo, SALOVEY Peter, STRAUS Rebecca, Emotional İntelligence, Personality And The Perceived Quality of Social Relationships, Personality and Individual Differences, 2003, Sayı:35, 641-655.

LORR Maurice ve KNİGHT A. Luanne, A short form of the interpersonal style inventory. Journal of Clinical Psychology, 1986, Sayı:42, 446-469.

MALLİNCKRODT Brent. ve WEİ Meifen, Attachment, Social Competencies, Social Support, And Psychological Distress, Journal of Counseling Psychology, 2005, Cilt:52, Sayı:3, 358–367.

MASSELİS Mario, RECTOR A. Neil, RİCHTER A. Margaret, Quality Of Life İn OCD: Differential İmpact Of Obsessions, Compulsions And Depression Comorbidity, J Can Psychiatry, 2003, Sayı:48, 72-77.

MAYER D John ve SALOVEY Peter, Emotional Intelligence and the Construction and Regulation of Feelings. Applied and Preventive Psychology, 1995, Sayı:4, 197-208.

MAYER D John ve SALOVEY Peter, The Intelligence of Emotional Intelligence. Intelligence, 1993,Cilt:17, Sayı:4, 433-442.

MAYER D John, CARUSO Dorothy, SALOVEY Peter, Emotional İntelligence Meets Traditional Standards For An İntelligence, Intelligence,1999, Sayı:27, 267-298.

MAYER D John, SALOVEY Peter, CARUSO Doroty, Emotional Intelligence: Theory, Findings And İmplications, Psychological Inquiry, 2004, Cilt:15, Sayı:3, 197-215.

MEHDİZADEH Soraya, Self-presentation 2.0: Narcissism and Self-Esteem On Facebook, Cyberpsychology Behavior and Social Networking, 2010, Cilt:13, Sayı:4, 357-364.

Mikulincer Mario ve Arad Daphna, Attachment Working Models And Cognitive Openness İn Close Relationships: A Test Of Chronic And Temporary Accessibility Effects, Journal Of Personality And Social Psychology, 1999, Cilt:77, Sayı:4, 710-725.

MOHZAN Mohd Akmal, HASSAN Nazmul, HALİL Norhafizah Abd, The İnfluence of Emotional İntelligence on Academic Achievement, Procedia-Social and Behavioral Sciences, 2013, Sayı:90, 303-312.

MORROW Jennifer Ann, CLAYMAN Sharon, MCDONAGH Bonnie, In Their Own Voices: Trauma Survivors' Experiences İn Overcoming Childhood Trauma, Sage Open, 2012.

MUMCUOĞLU Özlem, Bar-On Duygusal Zekâ Testi'nin Türkçe Dilsel Eşdeğerlik, Güvenilirlik Ve Geçerlilik Çalışması, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Marmara Üniversitesi, İstanbul, 2002, 2, 20, 41.

NAGATOMO Itsugi, NOMAGUCHİ Mitsuo, TAKİGAWA Morikuni, Anxiety And Quality Of Life İn Residents Of Special Nursing Home, Int J Geriatr Psychiatry, 1995, Sayı:10, 541-545.

NARDİ Bonnie, WHITTAKER Steve, BRANDER Erin, Interaction and Iuteraction: Instant Messaging in Action, In Proceedings of the 2000 ACM Conference on Computer Supported Cooperative Work, 2000, 79-88.

OKTAY Burcu ve DURAK BATIGÜN Ayşegül, Aleksitimi: BağlanmaBenlik Algısı Kişilerarası İlişki Tarzları ve Öfke, Türk Psikoloji Yazıları, 2014, Cilt:17, Sayı:33, 31-40.

OSHRİ Assaf, SUTTON Tara, WARNER John Charles, Child Maltreatment Types and Risk Behaviors: Associations With Attachment Style and Emotion Regulation Dimensions, Personality And Individual Differences, 2015, Sayı:73, 127-133.

ÖRSEL Sibel, KARADAĞ Hasan, KARAOĞLAN KAHİLOĞULLARI Akfer, AKGÜN AKTAŞ Emel, Psikiyatri Hastalarında Çocukluk Çağı Travmalarının Sıklığı Ve Psikopatoloji İle İlişkisi, Anatolian Journal of Psychiatry, 2011, Sayı:12, 130-136.

ÖZTÜRK Erdinç, Apperently Normal" Family: A Contemporary Agent Of Transgenerational Trauma And Dissociation, Journal Trauma Practice, 2005, 287-303.

PALMER Benjamin, DONALDSON Catherina, STOUGH Con, Emotional İntelligence and Life Satisfaction, Personality and Individual Differences, 2002,1091–1100.

PARTHASARATHY Rangarajan Raj, Emotional Intelligence and the Quality Manager Beauty and the Beast, The Journal For Quality & Participation January, 2009, 31.

PELENCİOĞLU Betül ve BULUT Sefa, Çocuğa Yönelik Aile İçi Fiziksel İstismar. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Dergisi, 2009, Cilt:9, Sayı:1, 50-62.

PELLİTTERİ John, The Relationship Between Emotional İntelligence And Ego Defence Mechanisms, The Journal of Psychology, 2002, Cilt:136, Sayı:2, 182-194.

PUTNAM W. Frank, Ten-Year Research Update Review: Child sexual abuse, Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry, 2003, Cilt:42, Sayı:3, 269-278.

READ John ve ARGYLE Nick, Hallucinations Delusions and Thought Disorders Among Adult Psychiatric İnpatients With A History of Child Abuse, Psychiatr Serv 1999, Sayı:50,1467–1472.

RUNYAN Desmond, CORRİNE Warren, IKEDA Ryusuke, HASSAN Fainan, RAMİRO Luis, Child Abuse And Neglect By Parents And Other Caregivers, In: World Report on Violence and Health, 2002, 57-86.

SALOVEY Peter ve MAYER D. John, Emotional Intelligence, Imagination Cognition and Personality, 1990, 186.

SARIKABAK Murat, ÇELEBİ Metin, TÜRKEKUL Kader, ARAS Guler, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Adaylarının Akademik Başarılarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi, 2. Uluslararası Herkes İçin Spor ve Welness Kongresi, 2019.

SCHAEFER Jeanne ve MOOS Rudolf, Life Crises and Personal Growth. Personal Coping: Theory, Research, and Application, 1992, 149 – 170.

SHİPMAN Kimberly, SCHNEİDER Reinhard, FİTZGERALD M Melissa, SİMS Christopher, Maternal Emotion Socialization İn Maltreating And Non-Maltreating Families: Implications For Children's Emotion Regulation, Social Development, 2007, Cilt:16, Sayı:2, 268-285.

SINGLA Parag ve RICHARDSON Matthew, There is a Correlation: From Social Networks to Personal Behavior on The Web, In Proceedings of the 17th international conference on World Wide Web, 2008, 655-664.

SİBERT Jonathan Richard, PAYNE H. Eugene, KEMP M. Amanda, BARBER, Michael, MORGAN J. Robert, The İncidence Of Severe Physical Child Abuse İn Wales', Child Abuseand Neglect, 2016, Cilt:26, Sayı:12, 1207.

SLEİJPEN Marieke, HAAGEN Jesper, KLEBER J. Rolf, Growing From Experience: An Exploratory Study Of Posttraumatic Growth İn Adolescent Refugees, European Journal of Psychotraumatology, 2016, 7.

SPLEVİNS Katie, COHEN Kim, BOWLEY John, Theories Of Posttraumatic Growth: Cross-Cultural Perspectives, Journal Of Loss And Trauma, 2010, Cilt:15, Sayı:3, 259- 277.

STEGER F. Michael, FRAZİER Patricia, OİSHİ Shigehiro, The Meaning İn Life Questionnaire: Assessing The Presence Of And Search For Meaning İn Life, Journal of Counseling Psychology, 2006, Sayı:53, 80–93.

ŞAHİN Faruk, Fiziksel istismar: Çocuk ve Ergen Psikiyatrisi Temel Kitabı, Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Derneği, Ankara, 2008.

ŞAHİN Nesrin Hisli, ÇERİ Ö., DÜZGÜN Gökçen, Kişilerarası Tarz Ölçeği, Ankara, 2007, (Yayımlanmamış Çalışma).

ŞAHİNER Ümit Murat, YURDAKÖK Kadriye, KAVAK S Umut, Tıbbi Açıdan Çocuk İstismarı, Katkı Pediatri Dergisi, 2001, Cilt:22, Sayı:5, 276-285

ŞAR Vedat, ÖZTÜRK Erdinç, İKİKARDEŞ Eda, Çocukluk Cağı Ruhsal Travma Ölçeğinin Türkçe Uyarlamasının Geçerlilik ve Güvenilirliği, Türkiye Klinikleri J Med Sci, 2012, Sayı:32,1054-63.

ŞEVİK Ali, ÖZCAN Halil, UYSAL Emin, İntihar Girişimlerinin İncelenmesi: Risk Faktörleri ve Takip, Klinik Psikiyatri, Cilt:15, 218-225, 2012.

TANER Yasemin ve GÖKLER Bahar, Çocuk İstismarı Ve İhmali: Psikiyatrik Yönleri, Acta Medica, 2004, Cilt:35, Sayı:2, 82-86.

TEDESCHİ G. Rischard ve CALHOUN G. Lawrence, Posttraumatic Growth: Conceptual Foundations And Empirical Evidence, Psychological Inguiry, 2004,Cilt:15, Sayı:1, 1-18.

TERAKYE Gülşen, Hasta Hemşire İlişkileri, Aydoğdu Ofset, Ankara, 1995, 16-34.

THOMPSON L.Henry, Emotional Intelligence, Stress, and Catastrophic Leadership Failure, Handbook for Developing Emotional and Social Intelligence Best Practices, Case Studies, and Strategies, United States of America, 2009.

TIRAŞÇI Yaşar ve GÖREN Süleyman, Child Abuse And Neglect. Dicle Medical Bulletin, 2007, Cilt:34, Sayı:1, 70–74.

WOLFE David, SCOTT Keith, WEKERLE Christine, Child Maltreatment: Risk of Adjustment Problems and Dating Violence in Adolescence, Child Adolesc. Psychiatry, 2001, Cilt:40, Sayı:3, 282–289.

Word Health Organization, Report of the Consultation on Child Abuse Prevention, 1999.

World Health Organization, Child Abuse and Neglect By Parents and Other Caregivers, World Report on Violence and Health, 2002, 59–86.

YEHUDA Rachel, MCFARLANE C Alexander, SHALEV Y Arieh, Predicting The Development Of Posttraumatic Stress Disorder From The Acute Response To A Traumatic Event, Biological Psychiatry, 1988, Cilt:44, Sayı:12, 1305–1313.

YEHUDA Rachel, AlexanderC McFarlane, and AriehY Shalev, "Predicting the development of posttraumatic stress disorder from the acute response to a traumatic event", Biological psychiatry,1998, 1305-1313.

YETİM Ünsal, Life satisfaction: A Study Based On The Organization Of Personal Projects, Social Indicators Research, 1993, Cilt:29, Sayı:3, 277-289.

YILDIRIM S. Doğru ve DURMUŞOĞLU N. Saltalı, Special Education İn Early Childhood, Special Education İn Early Childhood Period, 2009.

YILMAZ Elanur Karabulutlu, YILMAZ Sevda, YURTTAŞ Afife, Öğrencilerin Duygusal Zeka Düzeyleri ile Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişki, Psikiyatri Hemşireliği Dergisi - Journal of Psychiatric Nursing, 2011, Cilt:2, Sayı:2, 75-79.

YOLCUOĞLU İsmet Galip, Çocukların İhmal-İstismara Uğramasında Aile ve Çocuklara Yönelik Risk Faktörleri ve Sosyal Hizmet Müdahalesi, Toplum ve Sosyal Hizmet, 2010, Cilt:21, Sayı:1, 73-83.

YOUNG S. Kimberly, Psychology of computer use: XL. Addictive use of the Internet: a case that breaks the stereotype, Psychological Reports, 1996, Cilt:79, Sayı:3, 899-902.

YÖYEN Elif Güneri, Childhood Trauma And Self-Respect, International Journal of Social Sciences And Education Research, 2017, Cilt:3, Sayı:1, 267-282.

YURDAKÖK Kadriye, Duygusal İstismar Ve İhmal, Katkı Pediatri Dergisi, 2010, Cilt:32, Sayı:4, 423-433.

ZOELLNER Tanja ve MAEREKER Andreas, Posttraumatic Growth İn Clinical Psychology- A Critical Review and İntroduction of a Two Component Model, Clinical Pyschology Review, 2006, Sayı:26, 626- 653.

ZOROĞLU S. Salih, TÜZÜN Ümran, ÖZTÜRK Mehmet, ERÖCAL M. Kora, Çocukluk Dönemi İstismar Ve İhmalinin Olası Sonuçları, Anadolu Psikiyatri Dergisi, 2001, Cilt:2, Sayı:2, 69-78.

TEZLER

BALCI Seher, Danışma Becerileri Eğitiminin Üniversite Öğrencilerinin İletişim Beceri Düzeyine Etkisi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun, 1996, **(Yayımlanmış Doktora Tezi).**

BİLİM Gülçim, Çocukluk Çağı Örselenme Yaşantıları: Duygu Düzenleme, Kişilerarası Tarz Ve Genel Psikolojik Sağlık Açısından Bir İnceleme, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara Üniversitesi, Ankara, 2012, **(Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi).**

DEMİR Gizem Müjdecioğlu, Kendine Zarar Verme Davranışı Ve/Veya İntihar Girişimi Olan Ergenlerde Çocukluk Travmaları Ve Bağlanma Stillerinin Değerlendirilmesi, Tıp Fakültesi, Akdeniz Üniversitesi, Çocuk Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Antalya, 2017, **(Yayımlanmış Tıpta Uzmanlık Tezi).**

DEMİRKAPI Esra Şahin, Çocukluk Çağı Travmalarının Duygu Düzenleme Ve Kimlik Gelişimine Etkisi Ve Bunların Psikopatolojiler İle İlişkisi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın, 2013, **(Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi).**

DEVECİLER Seray, Kişilerarası İletişim Sürecinde Popüler Kültür Ve Kişilik İlişkisi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Selçuk Üniversitesi, Konya, 2014, **(Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi).**

ERGİN Elif F., Üniversite Öğrencilerinin Sahip Oldukları Duygusal Zeka Düzeyi İle 16 Kişilik Özelliliği Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Selçuk Üniversitesi, Konya, 2000, **(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).**

EROL Bahar, Üstün Yeteneklerde Duygusal Zeka İle Benlik Saygısı Arasındaki İlişki, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon, 2004, **(Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi).**

ERTÜRK Ali Ahmet, Çocukluk Çağı Travmaları, Travma Sonrası Stres Bozukluğu Depresyon Ve Disosiyatif Yaşantıların Şizofreninin Klinik Özellikleri Üzerindeki Etkileri, Tıp Fakültesi, Gazi Üniversitesi, Ankara, 2014, **(Yayımlanmış Tıpta Uzmanlık Tezi).**

GÖRÜR Durmuş, Lise Öğrencilerinin İletişim Becerilerini Değerlendirmelerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çukurova Üniversitesi, Adana, 2001, **(Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi).**

IRMAK Türkan Yılmaz, Çocuk İstismarı Ve İhmalinin Yaygınlığı Ve Dayanıklılıkla İlişkili Faktörler, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ege Üniversitesi, İzmir, 2008, **(Yayımlanmış Doktora Tezi).**

KAHVECİ Sinem, Borderline Kişilik Bozukluğunda Zihin Kuramı Ve Çocukluk Çağı Travması Arasındaki İlişki, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Üsküdar Üniversitesi, İstanbul, 2016, **(Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi).**

KAPTANOĞLU Cem, İşkencenin Ruhsal Etkileri, Tıp Fakültesi, AnadoluÜniversitesi, Eskişehir, 1991, **(Yayımlanmış Tıpta Uzmanlık Tezi).**

KARAGÖZ Bülent, Alkol Veya Madde Bağımlısı Bir Grupta Kendini Yaralama Davranışının İncelenmesi: Çocukluk Dönemi İstismarı Ve İhmali İle Duygu Düzenleme Güçlüğü Faktörleri, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hacettepe Üniversitesi, Ankara, 2010, **(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).**

KARATAŞ Zeynep, Romantik İlişki Doyumu İle Duygu Düzenleme Güçlüğü Ve Kişiler Arası Tarz Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Maltepe Üniversitesi, İstanbul, 2019, **(Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi).**

KARSLI Esra, Kişilerarası Tarz Kendilik Algısı Öfke Ve Psikosomatik Bozukluklar, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara Üniversitesi, Ankara, 2008, **(Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi).**

KERVANCI Ferda, Büro Çalışanlarının Duygu Yönetimi Yeterlilik Düzeylerinin Geliştirilmesinde Duygu Yönetimi Eğitimi Programının Etkisi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gazi Üniversitesi, Ankara, 2008, **(Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi).**

KESKİN Demet Duman, Hemşirelik Yüksekokulu Birinci Sınıf Öğrencilerinin Duygusal Zeka Düzeyleri İle Empati Becerileri Arasındaki İlişki, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbulÜniversitesi, İstanbul, 2014, **(Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi).**

KOCABAŞ Şule Bursa, Sosyal Bilimler Lisesi Ve Fen Bilimleri Lisesi Öğrencilerinde Duygusal Zeka Ve Empati Düzeylerinin Karşılaştırılması: Kesitsel Bir Çalışma, Sosyal Bilimler Enstitüsü, ÇağÜniversitesi, Mersin, 2016, **(Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi).**

KORKUT Şalibe, Lise Öğrencilerinde Çocukluk Örselenme Yaşantıları Ve Öfke İfade Biçimleri İle Benlik Saygısı Ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çukurova Üniversitesi, Adana, 2012, **(Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi).**

KOURT Remzi, 18-24 Yaş Arası Üniversite Öğrencilerinde Çocukluk Çağı Travmalarının Dissosiyatif Yaşantılar Ve Suçluluk-Utanç Duyguları İle İlişkisinin İncelenmesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Maltepe Üniversitesi, İstanbul, 2011, **(Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi).**

KÖROĞLU Gülay Semiz, Sınıf Rehber Öğretmenlerinin Algılarına Göre psikolojik Danışmanların Duygusal Zekâ Düzeyleri, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara Üniversitesi, Ankara, 2006,**(Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi).**

KUŞAKLI Berra Yılmaz, Yönetici Hemşirelerin Duygusal Zeka Yetenekleri Ve Liderlik Davranışları, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Marmara Üniversitesi, İstanbul, 2008, **(Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi).**

MABOÇOĞLU Firdevs, Duygusal Zeka Ve Duygusal Zekanın Gelişimine Katkıda Bulunan Etkenler, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara Üniversitesi, Ankara, 2006 **(Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi).**

MUTLU Hayrettin, Çocukluk Çağı Travmalarının Erişkin Dönem Obezitesi İle İlişkisinin Belirlenmesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Başkent Üniversitesi, Ankara, 2015, **(Yayımlanmış Doktora Tezi)**

ORTA Ahmet Zeki, Etkili İletişim Sürecinde Kişilerarası İletişim Becerileri Ve Yaratıcı Drama Uygulama Örneği, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul Kültür Üniversitesi, İstanbul, 2009, **(Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi).**

ÖKLÜK Özgün, Çocukluk Dönemi Travmatik Yaşam Olaylarına Maruz Kalmış Yetişkin Bireylerin Benlik Saygısı, Kişilerarası İlişki Tarzları Ve Baş Etme Becerilerinin İncelenmesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Işık Üniversitesi, İstanbul, 2018, **(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).**

ÖZKOL Hivren, The Relatıons Among Chıldhood Interpersonal Trauma, Dıssocıatıon Posttraumatıc Stress Dısorder And Dısorders Of Extreme Stress Not Otherwıse Specıfıed, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Ankara, 2014,**(Yayımlanmış Doktora Tezi).**

TOPAL Ece, Çocukluk Çağı Travmaları İle Ruh Sağlığı İlişkisinde Ontolojik İyi-Oluş Düzeyinin Aracılık Etkisinin Yapısal Eşitlik Modellemesi İle Test Edilmesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul Arel Üniversitesi, İstanbul, 2016, **(Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi).**

İNTERNET

Word Health Organization, Child Maltreatment, Erişim Tarihi: 21.09.2018. https://www.who.int/news-room/factsheets/detail/child-maltreatment

EKLER

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Yaşınız

Cinsiyetiniz

- ◯ Kadın
- ◯ Erkek

Eğitim Düzeyiniz

- ◯ İlkokul
- ◯ Ortaokul
- ◯ Lise
- ◯ Üniversite
- ◯ Yüksek Lisans
- ◯ Doktora

Çalışma Durumunuz Nedir?

- ◯ Çalışıyorum
- ◯ Çalışmıyorum
- ◯ Öğrenci

Medeni Durumunuz

- ◯ Bekar
- ◯ Sevgili
- ◯ Nişanlı
- ◯ Evli
- ◯ Boşanmış
- ◯ Diğer

Kiminle Yaşıyorsunuz?

- ◯ Tek Başıma
- ◯ Ebeveynlerimle
- ◯ Arkadaşlarımla
- ◯ Partnerimle
- ◯ Eşimle
- ◯ Diğer

Annenizin Eğitim Durumu Nedir?

- ◯ Okur-Yazar Değil
- ◯ Okur-Yazar
- ◯ İlkokul Mezunu
- ◯ Lise Mezunu
- ◯ Üniversite Mezunu
- ◯ Lisansüstü Eğitim Mezunu

Babanızın Eğitim Durumu Nedir?

- ◯ Okur-Yazar Değil
- ◯ Okur-Yazar
- ◯ İlkokul Mezunu
- ◯ Lise Mezunu
- ◯ Üniversite Mezunu
- ◯ Lisansüstü Eğitim Mezunu

Kaç Kardeşsiniz? (Kendiniz Dahil)

Kaçıncı Çocuksunuz?

20 Yaşınızdan Önce Nasıl Bir Aile Tipi Yaşantınız Vardı?

- ◯ Geniş Aile
- ◯ Çekirdek Aile
- ◯ Parçalanmış Aile

20 Yaşınızdan Önce Ailenizde Baskın Olan Tutum Neydi?

- ◯ Demokratik Tutum
- ◯ Baskıcı-Otoriter Tutum
- ◯ Mükemmeliyetçi Tutum
- ◯ Dengesiz-Kararsız Tutum
- ◯ Koruyucu Tutum
- ◯ İlgisiz-Kayıtsız Tutum

Kendinizi Hangi Sosyoekonomik Düzeyde Değerlendirebilirsiniz?

- ◯ Alt
- ◯ Orta
- ◯ Üst

ÇOCUKLUK ÇAĞI RUHSAL TRAVMA ÖLÇEĞİ

Bu sorular çocukluğunuzda ve ilk gençliğinizde (20 yaşından önce) başınıza gelmiş olabilecek bazı olaylar hakkındadır. Her bir soru için sizin durumunuza uyan rakamı daire içerisine alarak işaretleyiniz. Sorulardan bazıları özel yaşamınızla ilgilidir; lütfen elinizden geldiğince gerçeğe uygun yanıt veriniz. Yanıtlarınız gizli tutulacaktır.

Çocukluğumda ya da ilk gençliğimde...

	1.Hiç bir zaman	2.Nadiren	3.Kimi zaman	4.Sık olarak	5.Çok sık
1. Evde yeterli yemek olmadığından aç kalırdım.	○	○	○	○	○
2. Benim bakımımı ve güvenliğimi üstlenen birinin olduğunu biliyordum.	○	○	○	○	○
3. Ailemdekiler bana "salak", "beceriksiz" ya da "tipsiz" gibi sıfatlarla seslenirlerdi.	○	○	○	○	○
4. Anne ve babam ailelerine bakamayacak kadar sıklıkla sarhoş olur ya da uyuşturucu alırlardı.	○	○	○	○	○
5. Ailemde önemli ve özel biri olduğum duygusunu hissetmeme yardımcı olan biri vardı.	○	○	○	○	○
6. Yırtık, sökük ya da kirli giysiler içersinde dolaşmak zorunda kalırdım.	○	○	○	○	○
7. Sevildiğimi hissediyordum.	○	○	○	○	○
8. Anne ve babamın benim doğmuş olmamı istemediklerini düşünüyordum.	○	○	○	○	○
9. Ailemden birisi bana öyle kötü vurmuştu ki doktora ya da hastaneye gitmem gerekmişti.	○	○	○	○	○
10. Ailemde başka türlü olmasını istediğim bir şey	○	○	○	○	○

yoktu.					
11. Ailemdekiler bana o kadar şiddetle vuruyorlardı ki vücudumda morartı ya da sıyrıklar oluyordu.	○	○	○	○	○
12. Kayış, sopa, kordon ya da başka sert bir cisimle vurularak cezalandırılıyordum.	○	○	○	○	○
13. Ailemdekiler birbirlerine ilgi gösterirlerdi.	○	○	○	○	○
14. Ailemdekiler bana kırıcı ya da saldırganca sözler söylerlerdi.	○	○	○	○	○
15. Vücutça kötüye kullanılmış olduğuma (dövülme,itilip kakılma vb.) inanıyorum.	○	○	○	○	○
16. Çocukluğum mükemmeldi.	○	○	○	○	○
17. Bana o kadar kötü vuruluyor ya da dövülüyordum ki öğretmen, komşu ya da bir doktorun bunu farkettiği oluyordu.	○	○	○	○	○
18. Ailemde birisi benden nefret ederdi.	○	○	○	○	○
19. Ailemdekiler kendilerini birbirlerine yakın hissederlerdi.	○	○	○	○	○
20. Birisi bana cinsel amaçla dokundu ya da kendisine dokunmamı istedi.	○	○	○	○	○
21. Kendisi ile cinsel temas kurmadığım takdirde beni yaralamakla ya da benim hakkımda yalanlar söylemekle tehdit eden birisi vardı.	○	○	○	○	○
22. Benim ailem dünyanın en iyisiydi.	○	○	○	○	○

23. Birisi beni cinsel şeyler yapmaya ya da cinsel şeylere bakmaya zorladı.	○	○	○	○	○
24. Birisi bana cinsel tacizde bulundu.	○	○	○	○	○
25. Duygusal bakımdan kötüye kullanılmış olduğuma (hakaret, aşağılama vb.) inanıyorum.	○	○	○	○	○
26. İhtiyacım olduğunda beni doktora götürecek birisi vardı.	○	○	○	○	○
27. Cinsel bakımdan kötüye kullanılmış olduğuma inanıyorum.	○	○	○	○	○
28. Ailem benim için bir güç ve destek kaynağı idi.	○	○	○	○	○

DUYGUSAL ZEKA DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

Aşağıda kendinizin ve diğerlerinin hislerini ve duygularını izleme, bunlar arasında ayırım yapma ve bu bilgiyi düşünce ve eylemlerinde kullanma becerilerinizi içeren maddeler yer almaktadır. Aşağıdaki ifadelerde en iyi tanımlayan seçeneği işaretleyiniz.
Katılımınız için teşekkür ederim.

	Tamamen katılmıyorum	Kısmen katılmıyorum	Çok az katılmıyorum	Çok az katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Tamamen katılıyorum
1. Sağduyumun bir ürünü olan olumlu ve olumsuz duygularımın her ikisini de hayatıma yön vermede kullanırım.	◯	◯	◯	◯	◯	◯
2. Olumsuz duygularımla hayatımda ne gibi değişiklikler yapmam gerektiğini ortaya koyarım.	◯	◯	◯	◯	◯	◯
3. Baskı altında sakinimdir.	◯	◯	◯	◯	◯	◯
4. Duygularımı her an kendime uygun bir şekilde ifade edebilirim.	◯	◯	◯	◯	◯	◯
5. Kendimi tehdit ve tehlike altında hissettiğim zaman, kendime hakim olup ne yapmam gerektiği konusunda kendimi odaklayabilirim.	◯	◯	◯	◯	◯	◯
6. Kendimi tehdit ve tehlike altında hissettiğim zaman, büyük ölçüde olumlu duygularla hareket ederim (mizah, eğlence, şaka ve mücadeleci vb.)	◯	◯	◯	◯	◯	◯
7. Neler						

hissettiğimin farkındayımdır.	○	○	○	○	○	○
8. Bazı şeyler yolunda gitmeyip (alt üst olduğu zaman) yeniden kolayca soğukkanlı olabilirim.	○	○	○	○	○	○
9.Başkalarının problemlerini dinlemede oldukça iyimdir.	○	○	○	○	○	○
10.Olumsuz duyguların beni uzun süre etkilemesine izin vermem.	○	○	○	○	○	○
11.Başkalarının duyusal ihtiyaçlarına duyarlıyımdır.	○	○	○	○	○	○
12.Başkalarının üzerinde sakinleştirici etkim vardır.	○	○	○	○	○	○
13.Bir başarısızlık durumunda başarabilmek için tekrar tekrar deneyecek gücüm vardır.	○	○	○	○	○	○
14.Hayatta karşılaştığım güçlüklere çözüm bulmaya çalışırım.	○	○	○	○	○	○
15.Diğer insanların mizacına, ihtiyaçlarına ve güdülerine tepkilerde bulunurum.	○	○	○	○	○	○
16.Kolayca dikkat, sükunet ve hazır olmayı gerektirecek durumlara girebilirim.	○	○	○	○	○	○
17.Zaman uygunsa, olumsuz duygularımı, hatalarımı değerlendirir ve olumsuzluk sebebinin ne	○	○	○	○	○	○

olduğunu bulmaya çalışırım.						
18. İşler yolunda gitmediği zaman kendime hakim olurum.	○	○	○	○	○	○
19.Sağlığım için gerçek duygularımdan haberdar olmak çok önemlidir.	○	○	○	○	○	○
20.Doğrudan ifade edilmese bile başkalarının duygularını kolayca anlayabilirim.	○	○	○	○	○	○
21.İnsanların duygularını yüz ifadelerinden anlamada başarılıyım.	○	○	○	○	○	○
22.Bir görev söz konusu olduğu zaman olumsuz duygularımdan kolayca sıyrılabilirim.	○	○	○	○	○	○
23.Başkalarının belirgin olmayan ihtiyaçlarını kolayca sezebilirim.	○	○	○	○	○	○
24.İnsanlar benim diğer insanların duygularını etkilediğimi düşünürler.	○	○	○	○	○	○
25.Gerçek duygularından haberdar olan insanlar kendi hayatlarını daha kolay yönetirler.	○	○	○	○	○	○
26.Genellikle başka insanların karamsarlıklarını kolaca iyimserliğe çevirebilirim.	○	○	○	○	○	○
27.Bir ilişkiyle ilgili tavsiye isteyenler için uygun biriyim.	○	○	○	○	○	○
28.Başkalarının						

duygularına güçlü bir şekilde uyarım.	○	○	○	○	○	○
29.Kendi kişisel amaçlarına ulaşmada başkalarına yardımcı olurum.	○	○	○	○	○	○
30. Olumsuz duygularımdan kısa sürede sıyrılabilirim.	○	○	○	○	○	○

KİŞİLER ARASI İLETİŞİM TARZLARI ÖLÇEĞİ

Yönerge (Açıklama): Lütfen her ifadeyi dikkatle okuyup, sizi ne kadar tanımladığını sağ tarafındaki seçeneklerden birini işaretleyerek belirtiniz. Lütfen boş bırakmayınız.
Seçeneklerde"doğru"yada"yanlış" diye bir değerlendirme yoktur, önemli olan sizin kendinizi Nasıl tanımladığınızdır. Lütfen isim yazmayın. Katkılarınız için çok teşekkür ederiz.

Sizi ne kadar tanımlıyor?
0% (1)
25% (2)
50% (3)
75% (4)
100% (5)

	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1.İnsanlarla konuşurken iğneleyici sözler söylemekten çekinmem.	◯	◯	◯	◯	◯
2.Problemini anlatan bir kişinin, duygularından bahsetmesinden rahatsız olurum.	◯	◯	◯	◯	◯
3.Problem yaşadığım bireyin ne hissettiğiyle ilgilenmem.	◯	◯	◯	◯	◯
4.Karşımdaki insanı, yapmasını istediğim davranış konusunda zorlarım.	◯	◯	◯	◯	◯
5.İnsanlara emir vererek bir işi daha çabuk yaptırabileceğimi düşünürüm.	◯	◯	◯	◯	◯
6.Kendi çıkarım için başkalarına hoş sözler söylemekten kaçınmam.	◯	◯	◯	◯	◯
7.Eleştirilmemek ya da reddedilmemek için kendi doğrularımı kendime saklarım.	◯	◯	◯	◯	◯
8.İstediklerimi yapmaları için gerektiğinde insanlara gözdağı veririm.	◯	◯	◯	◯	◯
9.Karşımdaki bireyle konuşurken onu küçük düşürücü ifadeler kullandığım olur.	◯	◯	◯	◯	◯
10.Sorduğum sorularla karşımdakini sıkıştırmaktan hoşlanırım.	◯	◯	◯	◯	◯

11.İnsanları dinlerken, sık sık sıkılıp konuyu değiştirmeye çalışırım.	○	○	○	○	○
12.Birilerini dinlerken genelde elimde bir şeylerle oynuyor olurum	○	○	○	○	○
13.Birini dinlerken oturduğum yerde kıpırdanmadan duramam.	○	○	○	○	○
14.Haksız olsam da karşımdaki kişi ne derse desin, kendimi savunurum.	○	○	○	○	○
15.Karşımdaki kişiye açıklama yapmaktansa, doğrudan ne yapması gerektiğini söylemeyi tercih ederim.	○	○	○	○	○
16.Sohbet sırasında birini dinlemek istemesem de dinliyormuş gibi görünürüm.	○	○	○	○	○
17.İnsanlarla çatışmaktan ve aramızda var olan problemleri tartışmaktan kaçınırım.	○	○	○	○	○
18.İnsanlarla sorunlarımı çözerken, kendi ihtiyaçlarımı ön planda tutarım.	○	○	○	○	○
19.İnsanlara istediğim bir şeyi yaptırmak için onları pohpohlarım.	○	○	○	○	○
20.Sinirlendiğimde sonradan pişman olacağım sözler söylerim.	○	○	○	○	○
21.Biri beni eleştiriyorsa "asıl sen kendine bak" derim.	○	○	○	○	○
22.Arkadaşlarıma kendi taktığım isimlerle seslenirim.	○	○	○	○	○
23.Dertlerini anlatan arkadaşıma, bunları boş vermesini söylerim.	○	○	○	○	○
24.Genellikle karşımdakileri dinlerken hiç soru sormam.	○	○	○	○	○
25.Karşımdakileri eleştirmekten kaçınmam.	○	○	○	○	○

26. İnsanlarla konuşurken duygularımı gizlemeye çalışırım.	○	○	○	○	○
27.Başkalarının hatalarını görürsem yüzlerine vururum.	○	○	○	○	○
28.Karşımdakilerin sorunlarını dinlemekten kaçınırım.	○	○	○	○	○
29.Başka insanların beğendiğim özelliklerini övmekten çekinirim.	○	○	○	○	○
30.Birini dinlerken anlamadığım ya da kaçırdığım bir yer olduğunda, sözünü kesip anlayamadığımı ya da kaçırdığımı söyleyemem.	○	○	○	○	○
31.Söylediklerimin aynen yapılmasını beklerim.	○	○	○	○	○
32.İnsanların çoğunun aptal olduğuna inanırım.	○	○	○	○	○
33.Öfkelendiğimde genellikle bağırıp çağırırım.	○	○	○	○	○
34.Eğer bir kişiye kızmışsam öfkemi başkalarından çıkarırım.	○	○	○	○	○
35.Birisiyle konuşurken göz teması kurmaktan rahatsız olurum.	○	○	○	○	○
36.Birini dinlemek istemezsem ilgisiz sorularla geçiştirmeye çalışırım.	○	○	○	○	○
37.Sıkıcı konular açıldığında; konuyu hemen değiştiririm.	○	○	○	○	○
38.Sıklıkla konuşulan konu sonlanmadan başka bir konuya geçtiğimi fark ettiğim olmuştur.	○	○	○	○	○
39.Kişilerarası sorunumu çözerken, karşımdakini anlamak zorunda olmadığımı düşünürüm.	○	○	○	○	○
40.Genelde, almak istediğim cevabı alacağım türden sorular sorarım.	○	○	○	○	○
41. İnsanlar yaptığım					

övgüleri hak etmeseler de onları överim.	○	○	○	○	○
42.Biriyle tartışırken, tek amacım o tartışmayı kazanmaktır.	○	○	○	○	○
43.Karşımdakilerle içten içe alay etmekten hoşlanırım.	○	○	○	○	○
44.İnsanlara nasihat vermeyi severim.	○	○	○	○	○
45.İnsanların dış görünüşleri, onlara karşı davranışlarımı/konuşma biçimimi/ilişkilerimi belirler.	○	○	○	○	○
46.İnsanlar, istediklerimi yapmazlarsa onlara küseceğimi bilirler.	○	○	○	○	○
47.Arkadaşlarıma isim takmaktan hoşlanırım.	○	○	○	○	○
48.Karşımdakini sorguya çekiyormuşum gibi sorular sorarım.	○	○	○	○	○
49.Çoğu zaman isteklerimi yaptırmak için insanlara karşı tehditkar olurum.	○	○	○	○	○
50.Karşımdaki kişi ile aynı düşünceleri paylaşmadığımda söylediklerini sonuna kadar dinleyemem.	○	○	○	○	○
51.Çevremdeki insanları kendi istek ve gereksinimlerime göre yönlendiririm.	○	○	○	○	○
52.Başkalarına emirler vermekten hoşlanırım.	○	○	○	○	○
53.Karşımdakini dinlerken aklımda başka düşünceler olsa da onu anlıyormuş gibi görünmeye devam ederim.	○	○	○	○	○
54.Çok öfkeli olduğum zaman gözüm hiç kimseyi görmez.	○	○	○	○	○
55.Başkasıyla konuşurken, cevabını pek önemsemediğim halde sorular sorarım.	○	○	○	○	○
56.Birileri benimle tartışırsa sonunda kırılabileceklerini bilirler.	○	○	○	○	○

57.İnsanların çoğunun riyakar olduğuna inanırım.	○	○	○	○	○
58. Birisi bana sorunlarını anlatmaya başladığında içimden "umarım fazla uzatmaz" diye geçiririm.	○	○	○	○	○
59.İsteklerimi soru şeklinde (yapar mısın, eder misin gibi) yöneltmek yerine doğrudan (yap, et gibi) ifade etmeyi tercih ederim.	○	○	○	○	○
60.Kendi düşüncelerimi savunmak için gerekirse karşımdakini kırarım.	○	○	○	○	○

YAŞAM DOYUMU ÖLÇEĞİ

Lütfen aşağıdaki maddeleri okuyun ve size uygunluk derecesine göre cevap seçeneklerinden birini işaretleyin.

	Hiç katılmıyorum	Çok az katılıyorum	Orta düzeyde katılıyorum	Büyük oranda katılıyorum	Tamamen katılıyorum
1. İdeallerime yakın bir yaşantım vardır.	○	○	○	○	○
2.Yaşam koşullarım mükemmeldir.	○	○	○	○	○
3.Yaşamımdan memnunum.	○	○	○	○	○
4.Şimdiye kadar yaşamdan istediğim önemli şeylere sahip oldum.	○	○	○	○	○
5.Tekrar dünyaya gelsem hayatımdaki hemen hemen hiçbir şeyi değiştirmezdim	○	○	○	○	○

ETİK KURUL KARAR ONAYI

T.C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
Etik Kurul Başkanlığı

ETİK KURUL KARAR ÖRNEĞİ

TOPLANTI TARİHİ : 30.04.2020
TOPLANTI SAYISI : 2020-12

KARAR NO: 2020-12-26: Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Tezli Yüksek Lisans Programı 180624172 numaralı öğrencisi Gamze SÜSLÜ'nün "Bireylerin Çocukluk Çağı Travmalarının Duygusal Zeka Düzeyleri ve Kişiler Arası Tarz ile İlişkilerinin İncelenmesi" konulu tezi hakkında yapacağı anket çalışmasının, etik kurallara uygun olup olmadığını tespit etmek üzere, Etik Kurulumuzun 12.03.2020 tarih ve 2020-07 sayılı toplantısında, İGÜ Etik Kurul Yönergesinin 12(1) maddesine göre değerlendirme yapmak üzere görevlendirilen öğretim elemanlarının raporları incelenmiş olup, ilgili çalışmada yer alan bilimsel araştırmanın etik kurallara uygun olduğuna oy çokluğu ile karar verildi.

ASLI GİBİDİR
Prof.Dr.Nuri KURUOĞLU
Rektör Yardımcısı

Cihangir Mah. Şehit Jandarma Komando Er Hakan Öner Sok. No:1 Avcılar / İSTANBUL
Tel: (0212) 422 74 01 - 422 75 00 Faks: (0212) 422 74 01
www.gelisim.edu.tr bilgi@gelisim.edu.tr

ÖZGEÇMİŞ

1995 İstanbul doğumluyum. 2018 Beykent Üniversitesi Psikoloji bölümünden yüksek onur derecesiyle mezun oldum. Lisans hayatımda; Balıklı Rum Hastanesi Vakfı, Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Özel Yücelen Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi, Uzm. Dr. Esengül Kayan Çocuk ve Ergen Psikiyatristi ve Kanuni Sultan Süleyman Eğitim ve Araştırma Hastanesi kurumlarında staj yaptım. Lisans hayatımla birlikte 2018 yılında Yıldız Teknik Üniversitesi pedagojik formasyon eğitimini tamamladım. 2019 yılında psikolog olarak çocuk alanında çalıştım. Çalıştığım süre zarfında alanımda uzmanlaşmak için çocuk test eğitimlerini tamamladım.